

TÜRKİYE ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜ

Üç Aylık Pazar Verileri Raporu

2011 Yılı 3. Çeyrek
Temmuz-Ağustos-Eylül

Sektörel Araştırma ve Strateji Geliştirme
Dairesi Başkanlığı

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu

Kasım 2011, Ankara

İÇİNDEKİLER

1	GENEL PAZAR VERİLERİ	1
1.1	YETKİLENDİRME VE HİZMET TÜRLERİNE GÖRE İŞLETMECİ SAYILARI	1
1.2	İŞLETMECİ GELİRLERİ VE KÂRLARI	2
1.3	İŞLETMECİ YATIRIMLARI	5
1.4	TOPLAM TRAFİK	6
1.5	İSTİHDAM	10
2	SABİT PAZAR VERİLERİ	12
2.1	ABONE SAYILARI	12
2.2	SABİT PAZARDA GELİRLER	14
2.3	SABİTTEN ARAMA GELİRLERİ	16
2.4	SABİT PAZARDA TRAFİK HACMİ	19
2.5	KISA NUMARALAR	25
2.6	EN ÇOK TRAFİK GÖNDERİLEN VE ALINAN ÜLKELER	25
2.7	AYLIK KULLANIM MİKTARI (MOU)	26
2.8	ABONE BAŞINA ORTALAMA ÇAĞRI BAŞLATMA	26
2.9	ABONE BAŞINA AYLIK GELİR (ARPU)	27
2.10	SABİT NUMARA TAŞINABİLİRLİĞİ	27
2.11	SABİT PAZARDA YATIRIM	28
3	İNTERNET VE GENİŞBANT VERİLERİ	29
4	MOBİL PAZAR VERİLERİ	42
4.1.	ABONE SAYISI VE PENETRASYON	42
4.2.	MOBİL ABONE PROFİLİ	46
4.3.	MOBİL TRAFİK HACMİ	55
4.4.	EN ÇOK TRAFİK GÖNDERİLEN VE ALINAN ÜLKELER	58
4.5.	KISA NUMARALAR	58
4.6.	SMS VE MMS	60
4.7.	MOBİL GELİR	62
4.8.	ABONE BAŞINA AYLIK GELİR (ARPU)	66
4.9.	AYLIK KULLANIM MİKTARI (MOU)	68
4.10.	MOBİL YATIRIM	69

5	DİĞER HİZMETLER	71
5.1.	ALTYAPI HİZMETLERİ.....	71
5.2.	KABLOLU YAYIN HİZMETLERİ	72
5.3.	UYDU HABERLEŞME HİZMETLERİ.....	74
5.4.	UYDU PLATFORM HİZMETLERİ	75
5.5.	GMPCS HİZMETLERİ.....	75
5.6.	REHBERLİK HİZMETLERİ	76
5.7.	OKTH HİZMETLERİ	77
6	SONUÇ	78

ŞEKİLLER LİSTESİ

ŞEKİL 1-1 TOPLAM GELİRLERİN DAĞILIMI, 2010, MİLYAR TL	3
ŞEKİL 1-2 İŞLETMELERİN TOPLAM GELİRDEN ALDIĞI PAY, %.....	3
ŞEKİL 1-3 TOPLAM YILLIK ARAMA TRAFİK MİKTARLARI, MİLYAR DAKİKA.....	7
ŞEKİL 1-4 TOPLAM ÜÇ AYLIK ARAMA TRAFİK MİKTARLARI, MİLYAR DAKİKA	8
ŞEKİL 1-5 TRAFİK DAĞILIMI, %	9
ŞEKİL 1-6 TRAFİK DAĞILIMI, MİLYON DAKİKA	9
ŞEKİL 1-7 İSTİHDAM, 2011 3. ÇEYREK	10
ŞEKİL 1-8 İSTİHDAM DEĞERLERİNİN DAĞILIMI, 2011 3. ÇEYREK, %.....	10
ŞEKİL 1-9 TOPLAM İSTİHDAMIN EĞİTİM DURUMUNA GÖRE DAĞILIMI, 2011 3. ÇEYREK.....	11
ŞEKİL 1-10 TOPLAM İSTİHDAMIN KADIN-ERKEK DAĞILIMI, 2011 3. ÇEYREK	11
ŞEKİL 2-1 SABİT ABONE SAYISI VE PENETRASYON	12
ŞEKİL 2-2 YILLIK SABİT GELİRLERİN DAĞILIMI, %	15
ŞEKİL 2-3 SABİT ÜÇ AYLIK GELİRLERİN DAĞILIMI, %.....	16
ŞEKİL 2-4 SABİTTEN ARAMA GELİRLERİNİN DAĞILIMI, MİLYON TL	16
ŞEKİL 2-5 STH-TT İLGİLİ HİZMET GELİRLERİNE GÖRE PAZAR PAYLARI, %.....	17
ŞEKİL 2-6 STH-TT TELEFON HİZMETLERİ GELİRLERİNE GÖRE PAZAR PAYLARI, %	18
ŞEKİL 2-7 TÜRK TELEKOM TRAFİK DAĞILIMI, %.....	19
ŞEKİL 2-8 STH – TT ÇAĞRI BAŞLATMA (ŞEHİRİÇİ) TRAFİĞİ KIYASLAMASI, %	20
ŞEKİL 2-9 STH – TT ÇAĞRI BAŞLATMA (ŞEHİRLERARASI) TRAFİĞİ KIYASLAMASI, %	21
ŞEKİL 2-10 STH – TT ÇAĞRI BAŞLATMA (MOBILE DOĞRU) TRAFİĞİ KIYASLAMASI, %.....	22
ŞEKİL 2-11 STH – TT ÇAĞRI BAŞLATMA (YURTDIŞINA DOĞRU) TRAFİĞİ KIYASLAMASI, %	22
ŞEKİL 2-12 STH – TT SABİTTE SONLANDIRILAN ULUSLARARASI ÇAĞRI TRAFİĞİ KIYASLAMASI, %	23
ŞEKİL 2-13 STH – TT MOBİLDE SONLANDIRILAN ULUSLARARASI ÇAĞRI TRAFİĞİ KIYASLAMASI, %	24
ŞEKİL 2-14 STH-TT SABİTTEN BAŞLATILAN TOPLAM TRAFİKTEKİ PAYLARI, %.....	24
ŞEKİL 2-15 SABİT MOU, DAKİKA	26
ŞEKİL 2-16 SABİT ABONE BAŞINA ORTALAMA ÇAĞRI BAŞLATMA, DAKİKA	27
ŞEKİL 2-17 ARPU, 2011, TL.....	27
ŞEKİL 2-18 TT’NİN YATIRIMLARI, MİLYON TL	28
ŞEKİL 2-19 ÜÇ AYLIK TT YATIRIM MİKTARI, MİLYON TL.....	28
ŞEKİL 3-1 GENİŞBANT İNTERNET ABONE SAYISI	29
ŞEKİL 3-2 XDSL ABONE SAYISI.....	31
ŞEKİL 3-3 TÜRKİYE VE AB ÜYE ÜLKELERİN SABİT İNTERNET BAĞLANTI ÇEŞİDİ YÜZDELERİ, %	33
ŞEKİL 3-4 HIZLARA GÖRE SABİT GENİŞBANT İNTERNET ABONELERİN DAĞILIMI, 2011 3.ÇEYREK	34
ŞEKİL 3-5: MOBİL BİLGİSAYARDAN İNTERNET ABONELERİNİN KULLANIMA GÖRE DAĞILIMI, 2011 3. ÇEYREK.....	35
ŞEKİL 3-6: MOBİL CEPTEN İNTERNET ABONELERİNİN KULLANIMA GÖRE DAĞILIMI, 2011 3. ÇEYREK.....	35
ŞEKİL 3-7 AB ÜLKELERİ VE TÜRKİYE’DE HIZLARA GÖRE SABİT GENİŞBANT İNTERNET ABONELERİNİN DAĞILIMI, %.....	36
ŞEKİL 3-8 SABİT GENİŞBANT ABONELERİNİN İŞLETMECI BAZINDA DAĞILIMI, %.....	37
ŞEKİL 3-9 BAZI AB ÜLKELERİ VE TÜRKİYE’DE PERAKENDE SABİT GENİŞBANT HİZMETLERİNDEKİ YERLEŞİK VE ALTERNATİF İŞLETMECI PAYLARI, %	38
ŞEKİL 3-10 TÜRKİYE VE BAZI AB ÜLKELERİNİN NÜFUSA GÖRE SABİT-MOBİL GENİŞBANT PENETRASYON ORANLARI, %	39
ŞEKİL 3-11 TÜRKİYE VE BAZI AB ÜLKELERİNİN HANEHALKINA GÖRE SABİT GENİŞBANT PENETRASYON ORANLARI, % ...	39
ŞEKİL 3-12 “.tr” UZANTILI ALAN ADLARININ DAĞILIMI, 2011 3. ÇEYREK	40
ŞEKİL 3-13 ERİŞİM DURUMU.....	40
ŞEKİL 3-14 IP ADRESİ ÜLKE BİLGİSİ	41
ŞEKİL 4-1 MOBİL ABONE SAYISI VE TOPLAM NÜFUSA GÖRE PENETRASYON	42
ŞEKİL 4-2 MOBİL ABONE SAYISI VE 0-9 YAŞ HARIÇ NÜFUSA GÖRE PENETRASYON	43
ŞEKİL 4-3 FATURALI-ÖN ÖDEMELİ MOBİL GENİŞBANT ABONE SAYILARI, 2011 3. ÇEYREK, BİN	44
ŞEKİL 4-4 TÜRKİYE VE BAZI AVRUPA ÜLKELERİNİN MOBİL PENETRASYON ORANLARI, %.....	45
ŞEKİL 4-5 YILLARA GÖRE TÜRKİYE VE AB ÜLKELERİ MOBİL PENETRASYON ORANLARI, %	46
ŞEKİL 4-6 ÖN ÖDEMELİ VE FATURALI MOBİL ABONE ORANLARI, %.....	46
ŞEKİL 4-7 BAZI AVRUPA ÜLKELERİNDE ÖN ÖDEMELİ/FATURALI ABONELERİN DAĞILIMI, %.....	47
ŞEKİL 4-8 3G ÖN ÖDEMELİ VE FATURALI MOBİL ABONE ORANLARI, %	48

ŞEKİL 4-9 BAZI AVRUPA ÜLKELERİNDE 2G-3G ABONELERİN DAĞILIMI, %.....	48
ŞEKİL 4-10 İŞLETMECİ BAZINDA TOPLAM ABONE SAYILARI, MİLYON	49
ŞEKİL 4-11 TOPLAM TAŞINAN NUMARA SAYILARI.....	50
ŞEKİL 4-12 MNT KAPSAMINDA MOBİL İŞLETMELERİN NET GELEN ABONE SAYILARI, BIN	50
ŞEKİL 4-13 MOBİL İŞLETMELERİN ABONE SAYISINA GÖRE PAZAR PAYLARI, %.....	51
ŞEKİL 4-14 MOBİL İŞLETMELERİN ABONE KAYIP ORANLARI (CHURN RATE), %	52
ŞEKİL 4-15 İŞLETMECİ BAZINDA ÖN ÖDEMELİ / FATURALI ABONELERİN DAĞILIMI, %.....	53
ŞEKİL 4-16 ÖN ÖDEMELİ ABONELERİN DAĞILIMI, %.....	53
ŞEKİL 4-17 FATURALI ABONELERİN DAĞILIMI, %.....	54
ŞEKİL 4-18 ABONELERİN BİREYSEL-KURUMSAL BAZDA AYRIMI, %	54
ŞEKİL 4-19 MOBİL İŞLETMELERİN DÖNEMLERE GÖRE TOPLAM TRAFİK MİKTARLARI,	55
ŞEKİL 4-20 MOBİL İŞLETMELERİN TRAFİĞE GÖRE PAZAR PAYLARI, %.....	56
ŞEKİL 4-21 MOBİL TRAFİK DAĞILIMI, %	57
ŞEKİL 4-22 MOBİL TRAFİK DAĞILIMI, MİLYON DAKİKA	57
ŞEKİL 4-23 DÖNEMLERE GÖRE MOBİL SMS VE MMS MİKTARI, MİLYON ADET	60
ŞEKİL 4-24 İŞLETMECİ BAZINDA SMS SAYISI, MİLYAR ADET	61
ŞEKİL 4-25 İŞLETMECİ BAZINDA MMS SAYISI, MİLYON ADET	62
ŞEKİL 4-26 YILLAR İTİBARIYLA MOBİL TELEKOMÜNİKASYON HİZMETLERİNDEN ELDE EDİLEN GELİR, MİLYAR TL.....	62
ŞEKİL 4-27 MOBİL TELEKOMÜNİKASYON HİZMETLERİNDEN ELDE EDİLEN ÜÇ AYLIK GELİRLER, MİLYAR TL.....	63
ŞEKİL 4-28 MOBİL İŞLETMELERİN GELİRE GÖRE PAZAR PAYLARI, %.....	64
ŞEKİL 4-29 MOBİL İŞLETMELERİN GELİR DAĞILIMI, %.....	65
ŞEKİL 4-30 MOBİL İŞLETMELERİN İŞLETMECİ BAZINDA GELİR DAĞILIMI, 2011 3. ÇEYREK, %	65
ŞEKİL 4-31 MOBİL ARPU, TL	66
ŞEKİL 4-32 ÖN ÖDEMELİ MOBİL ARPU, TL.....	67
ŞEKİL 4-33 FATURALI MOBİL ARPU, TL.....	67
ŞEKİL 4-34 YILLIK MOBİL YATIRIM, MİLYON TL	69
ŞEKİL 4-35 İŞLETMECİ BAZINDA YILLIK MOBİL YATIRIM, MİLYON TL	70
ŞEKİL 4-36 ÜÇ AYLIK MOBİL YATIRIM, MİLYON TL.....	70
ŞEKİL 5-1 KABLO İNTERNET ABONE SAYISI	73

ÇİZELGELER LİSTESİ

ÇİZELGE 1-1 YETKİLENDİRME VE HİZMET TÜRLERİNE GÖRE İŞLETMECİ SAYILARI.....	1
ÇİZELGE 1-2 TÜRK TELEKOM VE MOBİL İŞLETMELERİN YILLIK NET SATIŞ GELİRLERİ	2
ÇİZELGE 1-3 TÜRK TELEKOM VE MOBİL İŞLETMELERİN ÜÇ AYLIK NET SATIŞ GELİRLERİ	3
ÇİZELGE 1-4 DİĞER İŞLETMELERİN GELİR BİLGİLERİ, TL.....	4
ÇİZELGE 1-5 NET KÂR	4
ÇİZELGE 1-6 TOPLAM YILLIK YATIRIM	5
ÇİZELGE 1-7 TOPLAM ÜÇ AYLIK YATIRIM	5
ÇİZELGE 1-8 DİĞER İŞLETMELERİN YATIRIM BİLGİLERİ, TL	6
ÇİZELGE 1-9 TÜRK TELEKOM VE MOBİL İŞLETMELERİN 2011 3. ÇEYREK FİNANSAL GÖSTERGELERİ	6
ÇİZELGE 2-1 STH İŞLETMELERİNİN KULLANICI SAYILARI, 2011 3. ÇEYREK.....	13
ÇİZELGE 2-2 STH İŞLETMELERİNİN KULLANICI SAYISINA GÖRE PAZAR PAYLARI, 2011 3. ÇEYREK	13
ÇİZELGE 2-3 STH İŞLETMELERİNİN KART SATIŞI SAYISINA GÖRE PAZAR PAYLARI, 2011 3. ÇEYREK	14
ÇİZELGE 2-4 STH HİZMETLERİ	17
ÇİZELGE 2-5 TÜRK TELEKOM'A AIT FİNANSAL GÖSTERGELER	18
ÇİZELGE 2-6 TÜRK TELEKOM TRAFİK DAĞILIMI, MİLYON DAKİKA	20
ÇİZELGE 2-7 SABİT TELEFONLARDAN EN ÇOK ARANAN KISA NUMARALAR, 2011 3. ÇEYREK.....	25
ÇİZELGE 2-8 EN ÇOK TRAFİK GÖNDERİLEN VE ALINAN ÜLKELER	25
ÇİZELGE 3-1 İNTERNET ABONE SAYILARI	30
ÇİZELGE 3-2 YÖNTEMLER BAZINDA DİĞER İNTERNET ABONE SAYILARI	30
ÇİZELGE 3-3 İSS PAZAR PAYLARI, 2011 3. ÇEYREK.....	32
ÇİZELGE 3-4 İSS HİZMETLERİ.....	32
ÇİZELGE 4-1 3G HİZMETİ KULLANICI VERİLERİ	43
ÇİZELGE 4-2 - EN FAZLA TRAFİK GÖNDERİLEN VE ALINAN ÜLKELER, 2011 3. ÇEYREK.....	58
ÇİZELGE 4-3 AVEA, EN ÇOK TRAFİK GİDEN KISA NUMARALAR, 2011 3. ÇEYREK.....	58
ÇİZELGE 4-4 VODAFONE, EN ÇOK TRAFİK GİDEN KISA NUMARALAR, 2011 3. ÇEYREK.....	59
ÇİZELGE 4-5 TURKCELL, EN ÇOK TRAFİK GİDEN KISA NUMARALAR, 2011 3. ÇEYREK	59
ÇİZELGE 4-6 MOBİL İŞLETMELERİN FİNANSAL GÖSTERGELERİ, 2011 3. ÇEYREK.....	63
ÇİZELGE 4-7 MOBİL İŞLETMELERİN MOU DEĞERLERİ, DAKİKA	68
ÇİZELGE 4-8 AB MOU KIYASLAMASI	68
ÇİZELGE 5-1 ALTERNATİF İŞLETMELERİN FİBER UZUNLUKLARI, 2011 3. ÇEYREK.....	71
ÇİZELGE 5-2 ALTYAPI İŞLETMELERİNİN ABONE SAYILARINA GÖRE PAZAR PAYLARI,	72
ÇİZELGE 5-3 ALTYAPI HİZMETLERİ	72
ÇİZELGE 5-4 KABLOLU YAYIN HİZMETLERİ	73
ÇİZELGE 5-5 UYDU HABERLEŞME HİZMETLERİ.....	74
ÇİZELGE 5-6 ABONE SAYISINA GÖRE PAZAR PAYLARI, 2011 3. ÇEYREK.....	74
ÇİZELGE 5-7 UYDU PLATFORM HİZMETLERİ.....	75
ÇİZELGE 5-8 ABONE SAYISINA GÖRE PAZAR PAYLARI, 2011 3. ÇEYREK.....	75
ÇİZELGE 5-9 GMPCS HİZMETLERİ	76
ÇİZELGE 5-10 REHBERLİK HİZMETLERİ.....	76
ÇİZELGE 5-11 ÇAĞRI SAYISINA GÖRE PAZAR PAYLARI, 2011 3. ÇEYREK	77
ÇİZELGE 5-12 OKTH HİZMETLERİ	77

1 Genel Pazar Verileri

Bu rapor, Türkiye elektronik haberleşme sektöründe faaliyet gösteren işletmecilerin Kurumumuza belirli dönemlerde göndermiş oldukları veriler esas alınarak hazırlanmıştır. Raporda 2011 yılı üçüncü üç aylık dönemine (Temmuz-Ağustos-Eylül) ait veriler önceki dönemler ile kıyaslamalı olarak incelenmektedir.

1.1 Yetkilendirme ve Hizmet Türlerine Göre İşletmeci Sayıları

11 Kasım 2011 itibariyle elektronik haberleşme sektöründe faaliyet gösteren işletmeci sayısı 344 olup, bu işletmecilere verilen yetkilendirme sayısı 558'dir. Çizelge 1-1'de yetkilendirilmiş işletmecilerin sunulan hizmetlere göre dağılımına yer verilmektedir.

Çizelge 1-1 Yetkilendirme ve Hizmet Türlerine Göre İşletmeci Sayıları

Yetkilendirme Türü	Hizmetler	Yetkilendirme Sayısı
Görev Sözleşmesi	Uydu ve Kablo TV Hizmetleri	1
İmtiyaz Sözleşmesi	GSM PAN Avrupa Mobil Telefon Sisteminin Kurulması ve İşletilmesi ve IMT-2000/UMTS Altyapılarının Kurulması ve İşletilmesi ile Hizmetlerinin Sunulması	3
	Çeşitli Telekomünikasyon Hizmetleri	1
Bildirim Kapsamında Hizmet Veren İşletmeciler	Uydu Haberleşme Hizmeti	23
	Uydu Platform Hizmeti	3
	Altyapı İşletmeciliği Hizmeti	75
	İnternet Servis Sağlayıcılığı Hizmeti	142
	Sabit Telefon Hizmeti	119
	Kablolu Yayın Hizmeti	15
	GMPCS Mobil Telefon Hizmeti	3
	Hava Taşıtlarında GSM 1800 Mobil Telefon Hizmeti	1
	Sanal Mobil Şebeke Hizmeti	38
Kullanım Hakkı Kapsamında Hizmet Veren İşletmeciler	GMPCS Mobil Telefon Hizmeti	2
	Ortak Kullanımlı Telsiz Hizmeti	64
	Altyapı İşletmeciliği Hizmeti	5
	Sabit Telefon Hizmeti	47
	Rehberlik Hizmeti	13
	Sanal Mobil Şebeke Hizmeti	3
TOPLAM		558

1.2 İşletmeci Gelirleri ve Kârları

Telekomünikasyon sektöründe toplam gelirlerin yıllar itibariyle gelişimine bakıldığında özellikle mobil telekomünikasyon hizmetlerinden elde edilen gelirler başta olmak üzere artış yaşandığı görülmektedir. Çizelge 1-2’de Türk Telekom ve mobil işletmecilerin 2006 yılından itibaren kesinleşmiş yıllık net satış gelir bilgilerine yer verilmektedir. 2010 yılında 21,2 milyar TL’ye yaklaşan toplam net satış gelirleri 2009 yılına göre %2,23 oranında artmıştır.

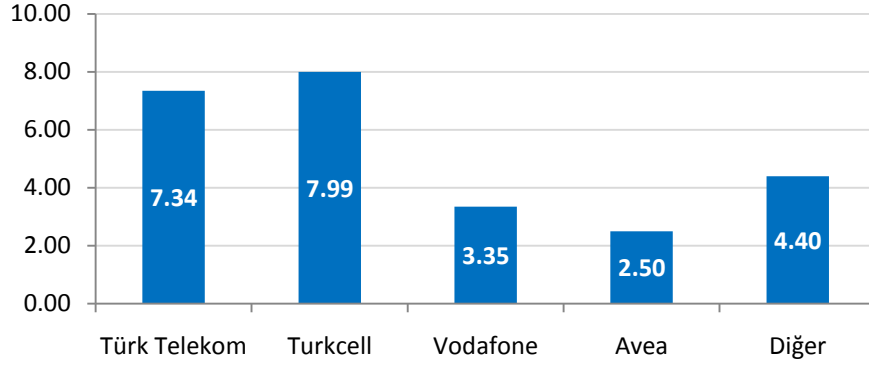
Çizelge 1-2 Türk Telekom ve Mobil İşletmecilerin Yıllık Net Satış Gelirleri

Net satış (TL)	2006	2007	2008	2009	2010
T.Telekom	7.103.207.243	7.524.286.818	7.734.891.747	7.700.260.858	7.340.362.030
Turkcell	6.417.661.108	7.483.035.848	7.875.874.606	8.025.025.237	7.991.150.227
Vodafone	1.380.263.980	2.614.000.000	2.778.218.000	2.584.989.000	3.349.822.000
Avea	1.239.577.125	1.655.490.115	1.973.025.289	2.406.805.292	2.497.421.759
TOPLAM	16.140.709.456	19.276.812.781	20.362.009.642	20.717.080.387	21.178.756.016

*İşletmecilerin Kurumumuza gönderdiği kesinleşmiş yıllık gelir tabloları dikkate alınarak hazırlanmıştır.

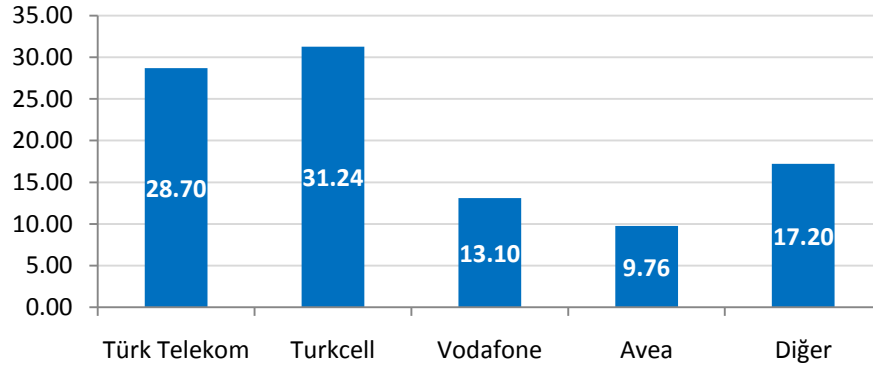
Şekil 1-1’de 2010 yılı sonu itibariyle toplam telekomünikasyon hizmet gelirlerinin dağılımı gösterilmektedir. Pazarda Türk Telekom ve mobil işletmeciler haricindeki işletmecilerin net satış gelirleri toplamı 4,4 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Şekil 1-2’de ise bu gelirlerin yüzdesel dağılımına yer verilmektedir. 2010 yılında toplam telekomünikasyon hizmet gelirlerinin %31,24’ünü Turkcell, %28,70’ini Türk Telekom, %13,10’unu Vodafone, %9,76’sını Avea ve 17,20’sini diğer işletmeciler almıştır.

Şekil 1-1 Toplam Gelirlerin Dağılımı, 2010, Milyar TL

*İşletmecilerin Kurumumuza gönderdiği kesinleşmiş yıllık gelir tabloları dikkate alınarak hazırlanmıştır.

Şekil 1-2 İşletmecilerin Toplam Gelirden Aldığı Pay, %

Çizelge 1-3'te Türk Telekom ve mobil işletmecilerin üç aylık net satış gelirlerine yer verilmektedir. 2011 yılı birinci üç aylık dönemde Türk Telekom ve mobil işletmecilerinin net satış gelirleri yaklaşık 5,34 milyar TL, ikinci çeyrekte 5,67 milyar TL, üçüncü çeyrekte ise 6,03 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 1-3 Türk Telekom ve Mobil İşletmecilerin Üç Aylık Net Satış Gelirleri

Net satış (TL)	2011-1	2011-2	2011-3
T.Telekom	1.847.782.224	1.859.580.319	1.858.989.634
Turkcell	1.839.762.745	1.975.344.309	2.173.561.365
Vodafone	947.287.000	1.074.250.102	1.177.255.000
Avea	702.832.512	759.036.482	816.306.789
TOPLAM	5.337.664.481	5.668.211.212	6.026.112.788

Çizelge 1-4'te Türk Telekom ve mobil işletmeciler haricindeki alternatif işletmecilerin 2011 yılı çeyrekler itibariyle gelir bilgileri verilmektedir. Birden fazla lisansı olan ve gelir kırılımını veremeyen işletmecilerin gelir bilgileri ana faaliyet alanında yer almaktadır. Diğer işletmecilerin net satış gelirleri 2011 birinci çeyrekte yaklaşık 1,1 milyar TL, ikinci çeyrekte yaklaşık 1,16 milyar TL ve üçüncü çeyrekte 1,24 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Böylece toplam telekomünikasyon hizmet gelirleri 2011 1. çeyrek için yaklaşık 6,44 milyar TL düzeyinde, 2011 2. çeyrek için 6,83 milyar TL, 2011 3. çeyrek için ise 7,27 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 1-4 Diğer İşletmecilerin Gelir Bilgileri, TL

İşletmeci Türü	2011-1	2011-2	2011-3
İSS	754.223.296	804.208.260	859.378.551
STH	94.533.735	96.414.705	144.572.520
ALTYAPI	112.844.109	121.425.225	103.370.443
UYDU PLATFORM	29.572.111	33.370.257	24.407.659
UYDU TELEKOM	34.284.631	38.764.100	37.800.249
REHBERLİK	19.536.410	17.200.572	21.373.070
KABLO YAYIN	28.651.254	37.113.499	45.321.497
GMPCS	3.589.657	6.996.761	4.074.895
OKTH	1.529.389	1.626.303	1.782.898
TOPLAM	1.078.764.592	1.157.119.682	1.242.081.781

Çizelge 1-5'te ise Türk Telekom ve mobil işletmecilerin 2006-2010 yılları arasında elde ettikleri net kâr rakamlarına yer verilmektedir. Türk Telekom ve mobil işletmecilerin 2010 yılı toplam net kârı yaklaşık 3,91 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Sektör genelinde net kar toplamı ise yaklaşık 3,98 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 1-5 Net Kâr

Net kâr (TL)	2006	2007	2008	2009	2010
T.Telekom	2.977.494.813	3.158.384.702	2.610.791.956	2.746.613.306	2.956.000.797
Turkcell	1.857.157.839	1.901.863.845	2.777.908.000	2.237.697.000	2.154.605.000
Vodafone	-371.613.230	-559.548.560	-582.206.309	-1.397.657.291	-239.277.770
Avea	-732.172.622	-51.644.380	-514.343.382	-1.240.086.183	-962.938.607
TOPLAM	3.730.866.800	4.449.055.607	4.292.150.265	2.346.566.832	3.908.389.420

*Net kâr rakamları işletmecilerin yıllık olarak gönderdikleri kesinleşmiş gelir tabloları dikkate alınarak hazırlanmıştır.

1.3 İşletmeci Yatırımları

Çizelge 1-6'da ve Çizelge 1-7'de sırasıyla Türk Telekom ve mobil işletmecilerin 2005-2010 yılları arasındaki toplam yıllık yatırım miktarlarına ve 2011 yılı üç aylık yatırım bilgilerine yer verilmektedir. Toplam yıllık yatırım bilgilerine bakıldığında 2010 yılı sonunda bir önceki yıla kıyasla Türk Telekom'un yatırımında %9,51 oranında bir azalma görülmektedir. 2010 yılında mobil işletmecilerin yatırımlarında da azalma söz konusu olup, Turkcell yatırımları %57,25, Vodafone yatırımları %32,99, Avea yatırımları ise %30,61 oranında azalmıştır.

Çizelge 1-6 Toplam Yıllık Yatırım

Yatırım (TL)	2006	2007	2008	2009	2010
T.Telekom	554.475.627	1.033.192.969	1.375.310.179	1.214.950.018	1.099.376.770
Turkcell	812.968.000	904.261.000	587.380.000	1.823.087.000	779.323.342
Vodafone	502.452.516	380.979.959	446.725.928	1.556.997.971	1.043.320.000
Avea	593.302.533	160.257.254	958.236.891	1.208.795.929	838.780.574
TOPLAM	2.463.198.676	2.478.691.182	3.367.652.998	5.803.830.918	3.760.800.686

Çizelge 1-7'de yer alan üç aylık yatırım bilgilerine bakıldığında; 2011 yılı üçüncü üç aylık dönemde Türk Telekom ve mobil işletmecilerin toplam yatırım miktarının yaklaşık 938 milyon TL olarak gerçekleştiği görülmektedir.

Çizelge 1-7 Toplam Üç Aylık Yatırım

Yatırım (TL)	2011-1	2011-2	2011-3
T.Telekom	112.541.139	278.445.064	361.060.072
Turkcell	94.361.622	200.090.984	238.532.142
Vodafone	359.089.000	190.306.778	139.549.000
Avea	179.769.169	215.383.695	198.376.879
TOPLAM	745.760.930	884.226.521	937.518.093

Çizelge 1-8'de pazarda faaliyet gösteren diğer işletmecilerin 2011 yılı çeyrekler itibariyle yatırım bilgileri verilmektedir. Diğer işletmeciler tarafından 2011 yılı ilk çeyrekte yaklaşık 999 milyon TL, ikinci çeyrekte yaklaşık 145 milyon TL, üçüncü çeyrekte ise yaklaşık 161,9 milyon TL yatırım

gerçekleştirilmiştir. Diğer işletmecilerin 2011 ilk çeyrekte yatırım/gelir oranı %92,6, ikinci çeyrekte %12,6, üçüncü çeyrekte ise %13,03'tür.

Çizelge 1-8 Diğer İşletmecilerin Yatırım Bilgileri, TL

	2011-1	2011-2	2011-3
Diğer İşletmeciler	999.052.277	144.758.622	161.894.266

Çizelge 1-9'da Türk Telekom ve mobil işletmecilerin 2011 yılı üçüncü çeyreği itibariyle bazı finansal göstergelerine yer verilmektedir. 2011 yılı üçüncü çeyrekte EBITDA marjı tüm işletmeciler için pozitif değerde gerçekleşmiştir.

Çizelge 1-9 Türk Telekom ve Mobil İşletmecilerin 2011 3. Çeyrek Finansal Göstergeleri

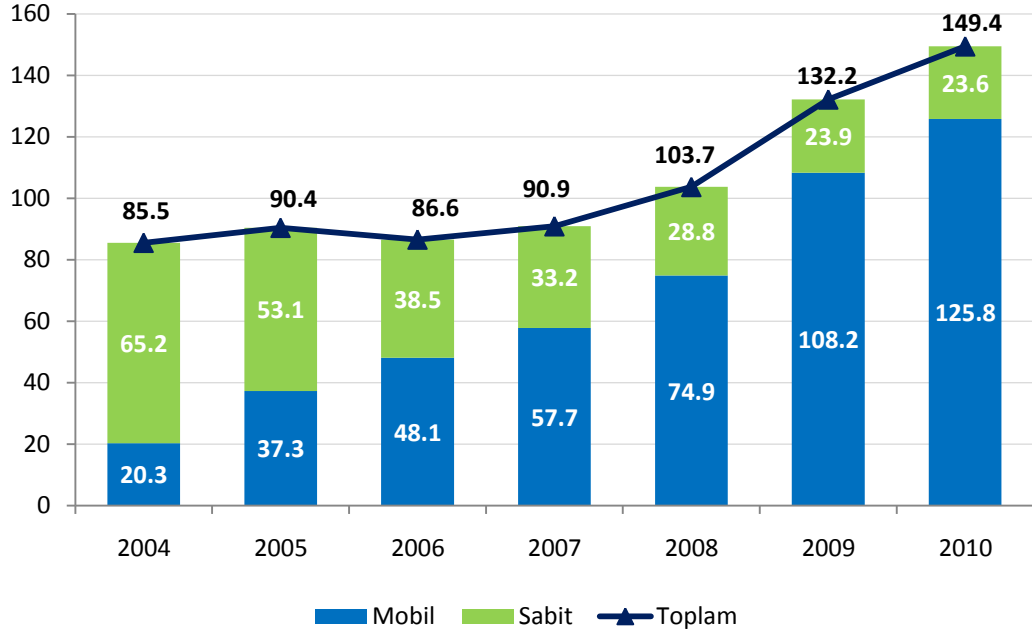
	Türk Telekom	Avea	Vodafone	Turkcell
EBITDA Marjı-% (aşınma payı, amortisman, vergi ve faiz öncesi kar / faaliyet gelirleri)	50,96	13,96	14,80	34,64

*Çizelge'de yer alan değerler SPK finansal raporlama standartlarına göre hesaplanmıştır. Vodafone'un talebi üzerine Vodafone International tarafından EBITDA değerleri altı ayda bir yayımlandığından, EBITDA değerleri 6 ayda bir yayımlanacaktır. Vodafone EBITDA değeri 6 aylıktır.

1.4 Toplam Trafik

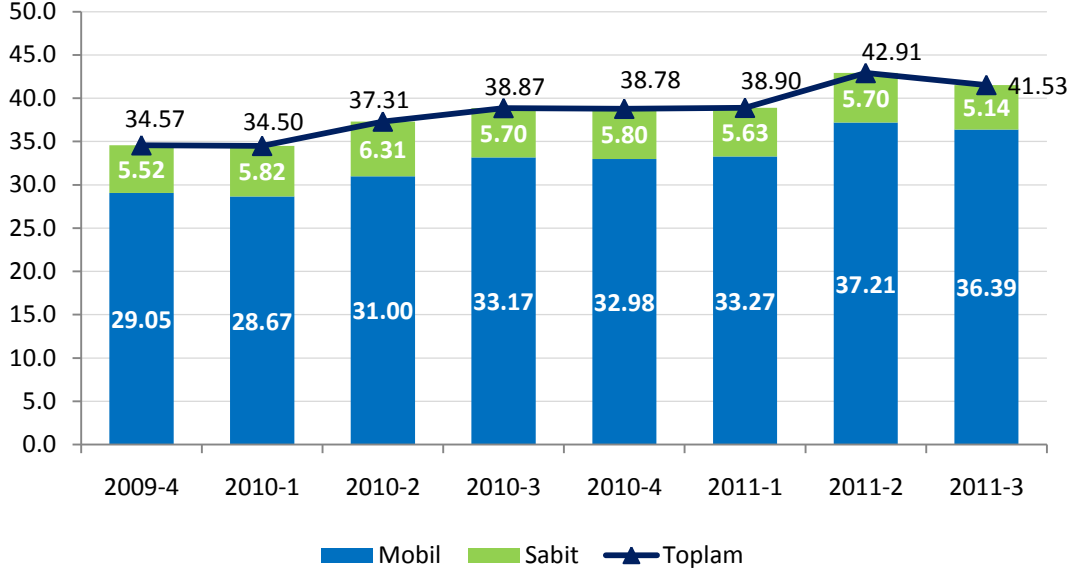
Şekil 1-3 ve Şekil 1-4'te Türkiye elektronik haberleşme pazarında sabit ve mobil işletmecilerin oluşturduğu toplam trafik miktarına ve dağılımına yer verilmektedir. Şekil 1-3'de 2004 yılından itibaren yıllık trafik miktarlarına bakıldığında, toplam trafiğin durağan bir eğilim izlediği, ancak 2008 yılında artışa geçtiği görülmektedir. Diğer taraftan, toplam trafiğin dağılımına bakıldığında yıllar itibariyle mobil arama trafik miktarı artarken sabit arama trafik miktarının düştüğü görülmektedir. 2010 yılında, bir önceki yıla göre toplam trafik miktarı % 12,9 artarak 149,4 milyar dakikayı geçerken, bu trafik miktarının yaklaşık %84'ünü mobil trafik oluşturmaktadır.

Şekil 1-3 Toplam Yıllık Arama Trafik Miktarları, Milyar Dakika

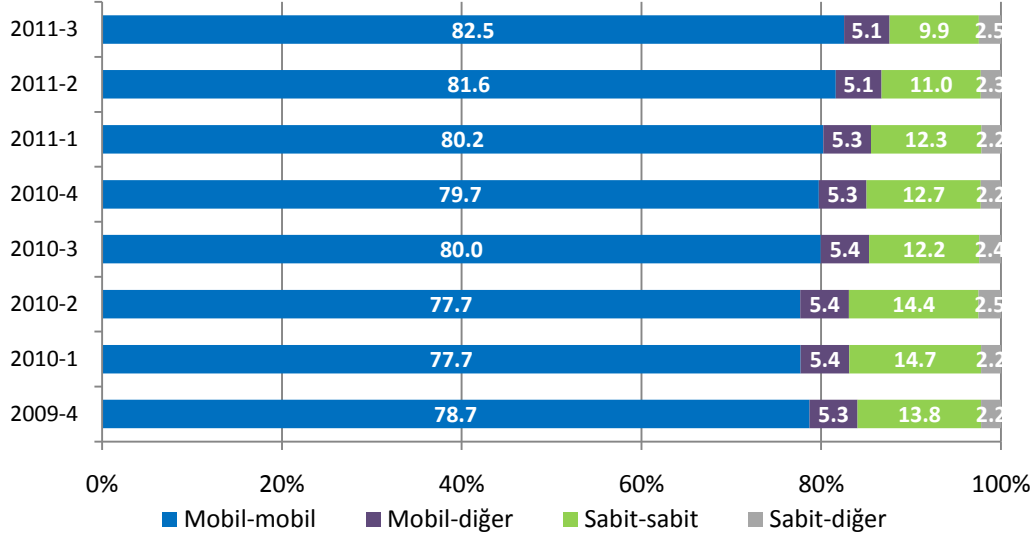
Şekil 1-4'de 2009 yılı sonundan itibaren üçer aylık dönemler halinde sabit ve mobil toplam trafik miktarları verilmektedir. 2011 yılı üçüncü çeyrekte toplam mobil trafik miktarı 36,39 milyar dakika olurken, sabit trafik miktarı ise 5,14 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir. Bir önceki üç aylık döneme göre mobil arama trafik miktarı yaklaşık %2,2 oranında azalırken, sabit arama trafik miktarı ise yaklaşık %9,82 oranında azalmıştır. 2010 yılı üçüncü çeyrekte yaklaşık 38,87 milyar dakika olan toplam trafik miktarı, 2011 yılı üçüncü çeyrekte yaklaşık 41,53 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 1-4 Toplam Üç Aylık Arama Trafik Miktarları, Milyar Dakika

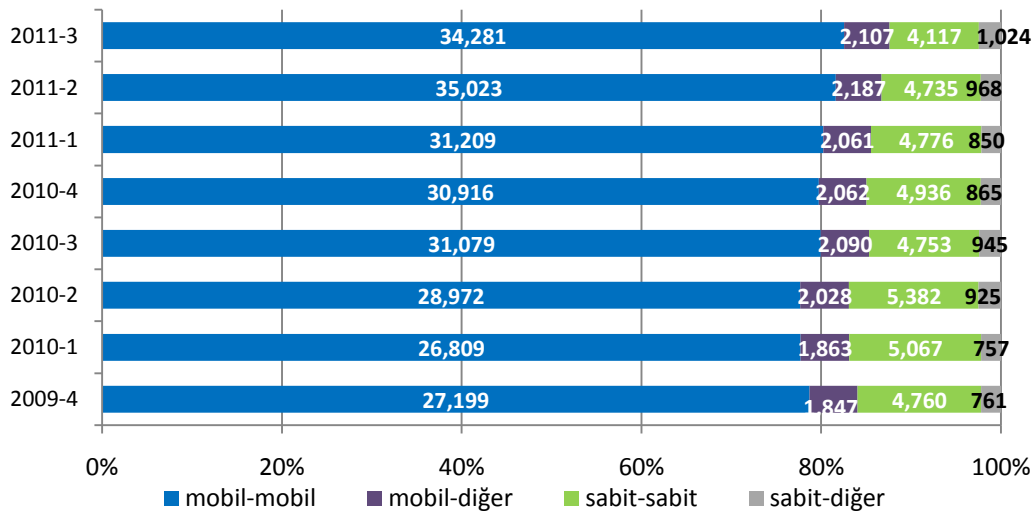
Şekil 1-5 ve Şekil 1-6'da Türkiye telekomünikasyon pazarında sabit ve mobil işletmecilerin oluşturduğu trafiğin yönlere göre dağılımı üçer aylık dönemler halinde kıyaslanmaktadır. Şekilde görüleceği üzere, trafiğin büyük bir kısmını (%82,5) mobilden mobile giden trafik oluşturmaktadır. Söz konusu trafik mobil işletmecilerin kendi şebekelerinde gerçekleşen ve aynı zamanda diğer mobil şebekelere doğru yapılan aramalardan oluşmaktadır. Toplam arama trafiği üçer aylık dönemler itibariyle kıyaslandığında, 2011 yılı üçüncü çeyrek döneminde bir önceki döneme göre mobilden mobile arama trafik payı artarken, sabitten sabite doğru trafiğin toplam içindeki payının azaldığı görülmektedir.

Şekil 1-5 Trafik Dağılımı, %

2011 yılı üçüncü üç aylık dönemde mobilden mobile trafik miktarı bir önceki yılın aynı dönemine göre yaklaşık %10,3 oranında artarken, sabitten sabite arama trafik miktarı yaklaşık %13,38 oranında azalış göstermiştir. Bir önceki dönemle kıyaslandığında ise mobilden mobile trafik miktarı %2,12 oranında azalırken, sabitten sabite trafik miktarı %13,05 oranında azalmıştır.

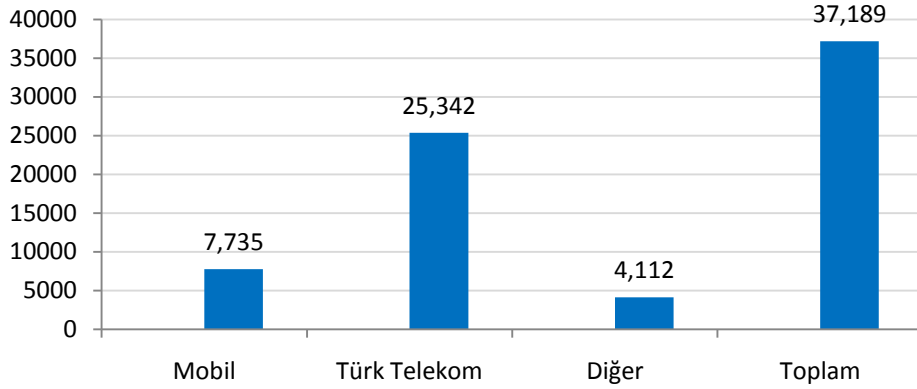
Şekil 1-6 Trafik Dağılımı, Milyon Dakika

1.5 İstihdam

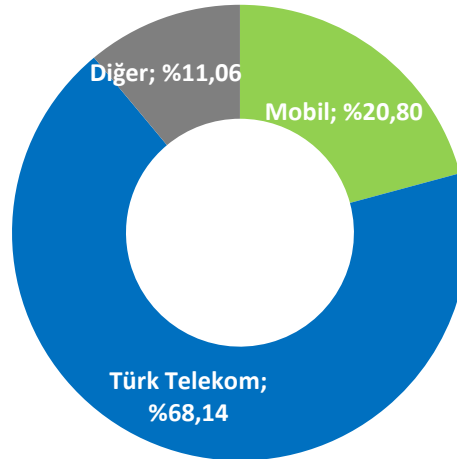
Şekil 1-7'de 2011 üçüncü çeyrek dönem itibariyle Türk Telekom, mobil işletmeciler ve sektördeki diğer işletmecilerin istihdam ettiği çalışan sayılarına yer verilmektedir. Türk Telekom'un çalışan sayısı 25.342, mobil işletmecilerin toplam çalışan sayısı 7735 ve diğer işletmecilerin çalışan sayısı 4.112 olarak gerçekleşmiştir. 2011 birinci çeyrekte sektörde toplam çalışan sayısı 37.677, ikinci çeyrekte 38.237, üçüncü çeyrekte ise 37.189'dur.

Şekil 1-7 İstihdam, 2011 3. Çeyrek

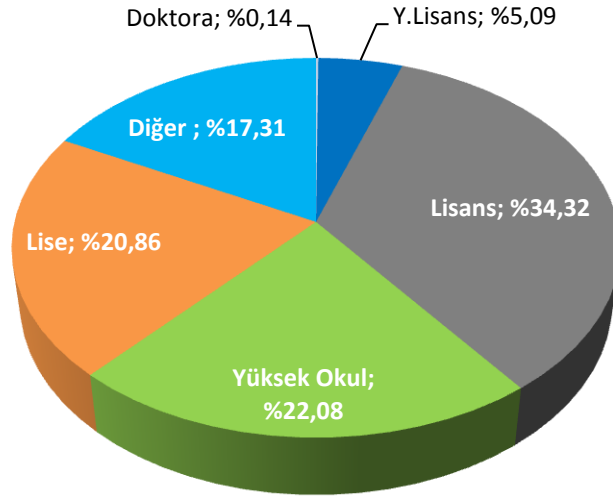
Şekil 1-8'de sektördeki toplam istihdam değerlerinin yüzdesel dağılımına yer verilmektedir. Sektör çalışanlarının %68,14'ü Türk Telekom'da, %20,80'i mobil sektörde ve %11,06'sı diğer hizmet alanlarında çalışmaktadır.

Şekil 1-8 İstihdam Değerlerinin Dağılımı, 2011 3. Çeyrek, %

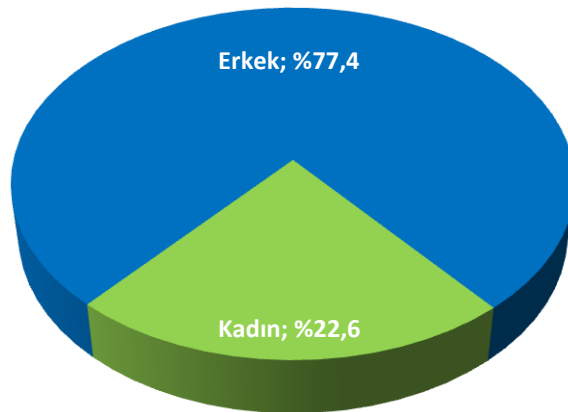
Şekil 1-9'da sektördeki toplam çalışan sayısının 2011 yılı üçüncü çeyrek itibariyle eğitim durumuna göre dağılımı verilmektedir. Buna göre sektörde en fazla lisans seviyesinde çalışan bulunmakta (%34,32), bunu yüksekokul ve lise seviyesindeki çalışanlar izlemektedir.

Şekil 1-9 Toplam İstihdamın Eğitim Durumuna Göre Dağılımı, 2011 3. Çeyrek

Şekil 1-10'da sektördeki toplam çalışan sayısının kadın erkek dağılımı verilmektedir. Buna göre 2011 yılı üçüncü çeyrek itibariyle sektörde toplam çalışanların %77,4'ünü erkek, %22,6'sını ise kadın çalışanlar oluşturmaktadır.

Şekil 1-10 Toplam İstihdamın Kadın-Erkek Dağılımı, 2011 3. Çeyrek

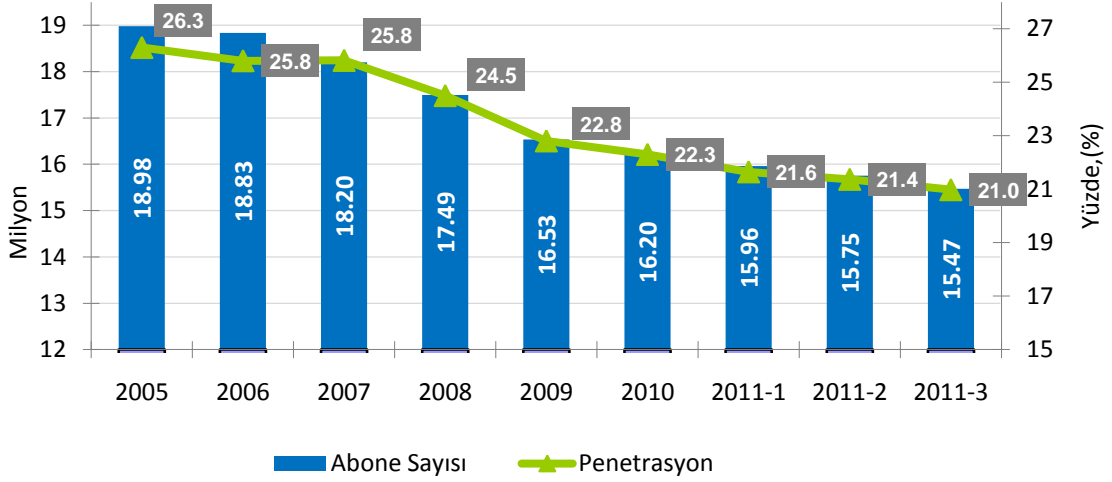

2 Sabit Pazar Verileri

2.1 Abone Sayıları

Sabit hat penetrasyonu, mobil telefon kullanımındaki artışın da etkisiyle düşme eğilimindedir. 2011 yılı Eylül sonu itibariyle 15,47 milyon sabit telefon abonesi bulunan Türkiye’de penetrasyon oranı yaklaşık %21,0 seviyelerine düşmüştür (Şekil 2-1). Bununla birlikte; Türkiye’de ortalama hanehalkı büyüklüğünün 3,97 olduğu göz önünde bulundurulduğunda, sabit telefon hizmetleri pazarında Türkiye’nin önemli bir kesimine ulaşıldığını söylemek mümkündür.

Şekil 2-1 Sabit Abone Sayısı ve Penetrasyon

Sabit telefon hizmetleri sunan STH işletmecilerinin 2011 yılı üçüncü çeyrek itibariyle kullanıcı bilgilerine Çizelge 2-1’de yer verilmektedir. Söz konusu dönemde taşıyıcı seçimi kullanıcı sayısı 221.581, taşıyıcı ön seçimi kullanıcı sayısı ise 372.308 olarak gerçekleşmiştir. Diğer yöntemlerle bu işletmecileri kullanarak arama yapan kullanıcı sayısı ise 307.140 kişidir.¹

¹ Toplam 100 adet Sabit Telefon Hizmeti sunan işletmeciye ait verilerden elde edilmiştir.

Çizelge 2-1 STH İşletmecilerinin Kullanıcı Sayıları, 2011 3. Çeyrek

Yöntem	Kullanıcı Sayısı
Taşıyıcı Ön Seçimi	372.308
Arama Bazında Taşıyıcı Seçimi	221.581
Diğer Erişim Yöntemleri	307.140
TOPLAM	901.029

Çizelge 2-2’de tüm yöntemlerle ulaşılan kullanıcı sayısı açısından STH işletmecilerinin kendi aralarındaki pazar paylarına yer verilmektedir. Buna göre kullanıcı sayısına göre Millenicom ilk sırada yer almakta, onu Superonline, Bizfonik, Turknet ve KoçNet izlemektedir.

Çizelge 2-2 STH İşletmecilerinin Kullanıcı Sayısına Göre Pazar Payları, 2011 3. Çeyrek

İşletmeci	Pazar Payı (%)
Millenicom Telekomünikasyon Hizmetleri A.Ş.	26,10
Superonline İletişim Hizmetleri A.Ş.	21,96
Bizfonik Telekomünikasyon Hizmetleri A.Ş.	19,54
Turknet İletişim Hizmetleri A.Ş.	15,85
Koç.Net Haberleşme Teknolojileri ve İletişim Hizmetleri A.Ş.	14,77
Vodafone Alternatif Telekom Hizmetleri A.Ş.	0,97
Telekutu İletişim Hizmetleri Ltd. Şti.	0,23
Roitel Telekomünikasyon A.Ş.	0,18
Sahra Telekom Tic. Ltd. Şti.	0,07
İş Net Elektronik Bilgi Üretim Dağıtım Tic. ve İletişim Hizmetleri A.Ş.	0,06
Diğer	0,25

Sabit telefon hizmeti sunan işletmeciler ön ödemeli kartlar ile de kullanıcıların arama hizmetleri sunmaktadır. 2011 üçüncü çeyrekte toplam satılan ön ödemeli kart adedi 2.633.445 olup, kart satışı adedine göre işletmecilerin pazar payları Çizelge 2-3’de verilmektedir.

**Çizelge 2-3 STH İşletmecilerinin Kart Satışı Sayısına Göre Pazar Payları,
2011 3. Çeyrek²**

İşletmeci	Pazar Payı (%)
MLT Telekomünikasyon San. ve Tic. Ltd. Şti.	22,30
MEG Danışmanlık ve Pazarlama Tic. Ltd. Şti.	19,38
İkon İletişim Telekomünikasyon A.Ş.	17,43
Millenicom Telekomünikasyon Hizmetleri A.Ş.	16,96
Mega Uluslararası Telekomünikasyon Hizmetleri A.Ş.	14,13
Superonline İletişim Hizmetleri A.Ş.	6,27
Global İletişim Hizmetleri A.Ş.	1,39
TSM Bilişim Teknolojileri Hizmetleri Tic. ve San. A.Ş.	1,28
Nexus İletişim Sistemleri Ltd.Şti.	0,63
Diğer	0,24

2.2 Sabit Pazarda Gelirler

Şekil 2-2'de sabit pazarda Türk Telekom'un yıllık gelirlerinin dağılımına yer verilmektedir. 2005 yılında toplam gelirlerin %80,1'ini oluşturan PSTN gelirlerinin, 2010 yılında toplam gelirlerdeki payı % 60,5'e düşmüştür. Erişim

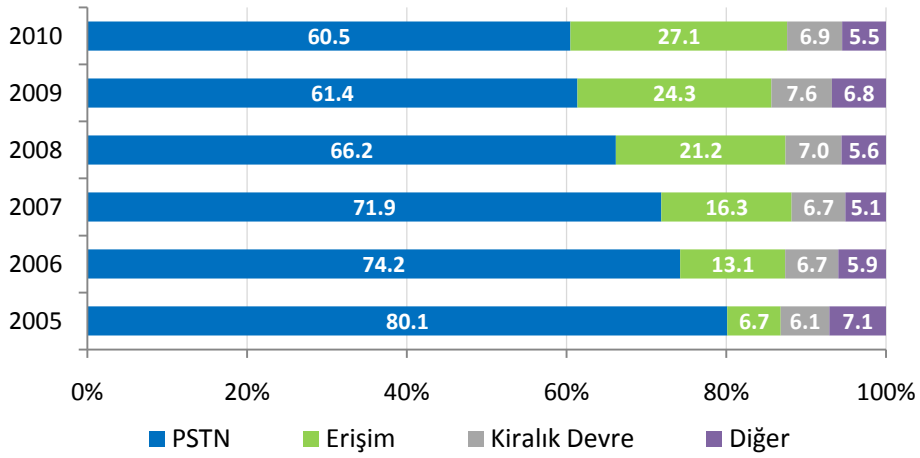
² İkinci çeyrek verilerinde yapılan düzeltme ile yeniden hesaplanan pazar paylarına göre dağılım aşağıdaki şekildedir.

**Çizelge 2-3 STH İşletmecilerinin Kart Satışı Sayısına Göre Pazar Payları,
2011 2. Çeyrek**

İşletmeci	Pazar Payı (%)
Koç.Net Haberleşme Teknolojileri ve İletişim Hizmetleri A.Ş.	20,33
Global İletişim Hizmetleri A.Ş.	15,01
MLT Telekomünikasyon San. ve Tic. Ltd. Şti.	13,44
MEG Danışmanlık ve Pazarlama Tic. Ltd. Şti.	12,62
İkon İletişim Telekomünikasyon A.Ş.	12,30
Millenicom Telekomünikasyon Hizmetleri A.Ş.	10,68
Mega Uluslararası Telekomünikasyon Hizmetleri A.Ş.	8,93
Superonline İletişim Hizmetleri A.Ş.	6,11
Diğer	0,57

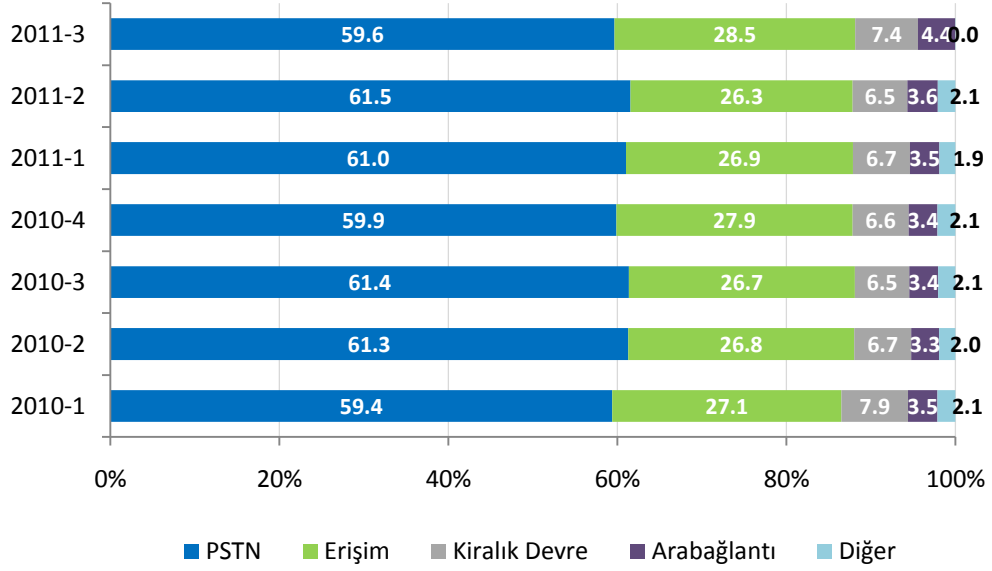
gelirleri 2005 yılında toplam gelirin %6,7'sini oluştururken, 2010 yılında toplam gelirlerdeki payı %27,1'e çıkmıştır. 2010 yılında kiralık devre gelirleri, toplam sabit gelirlerin %6,9'u iken, arabağlantı, yerel ağ paylaşımı, yurtdışı hesaplaşma ve teleks-teleteks gelirlerinin oluşturduğu diğer gelirler toplam sabit gelirlerin %5,5'ini oluşturmaktadır.

Şekil 2-2 Yıllık Sabit Gelirlerin Dağılımı, %

2010 yılı birinci çeyrekten itibaren üçer aylık dönemler halinde sabit gelirlerin dağılımına yer verilen Şekil 2-3'te görüleceği üzere, bir önceki yılın aynı döneminde toplam gelirin %61,4'ünü oluşturan PSTN gelirleri, 2011 yılı üçüncü üç aylık dönemde toplam gelirin %59,6'sını teşkil etmektedir. Bir diğer önemli gelir kalemi olan erişim gelirleri 2010 yılı üçüncü üç aylık dönemde toplam gelirlerin %26,7'sini oluştururken, bu oran 2011 yılı üçüncü üç aylık dönemde %28,5 olarak gerçekleşmiştir. Son üç aylık dönemde toplam gelirin %7,4'ünü kiralık devre gelirleri,%4,4'ünü arabağlantı gelirleri teşkil etmiştir.

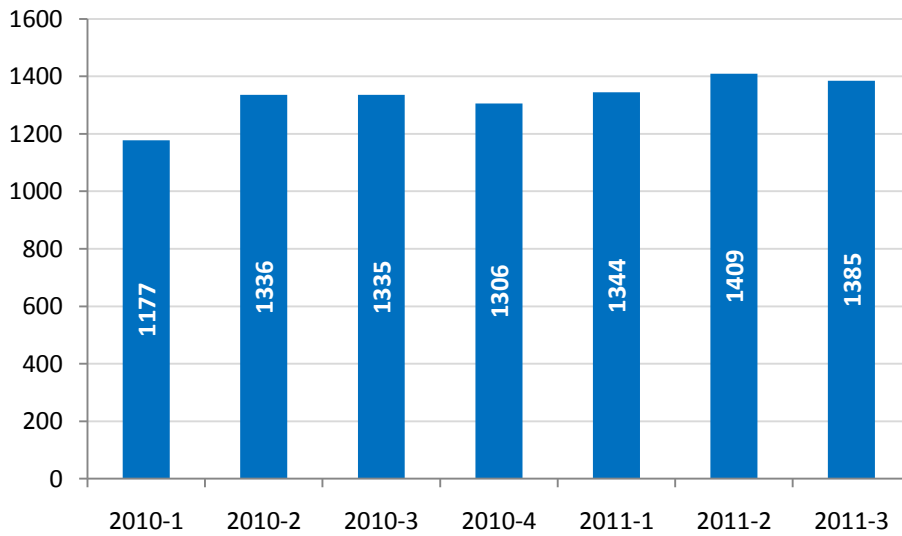
Şekil 2-3 Sabit Üç Aylık Gelirlerin Dağılımı, %

2.3 Sabitten Arama Gelirleri

2011 yılı üçüncü üç aylık dönem itibariyle sabitten arama gelirleri (brüt) 1.385 milyon TL olarak gerçekleşmiş olup, geçen senenin aynı dönemine göre %3,75 oranında artarken bir önceki döneme göre %1,7 oranında düşmüştür.

Şekil 2-4 Sabitten Arama Gelirlerinin Dağılımı, Milyon TL

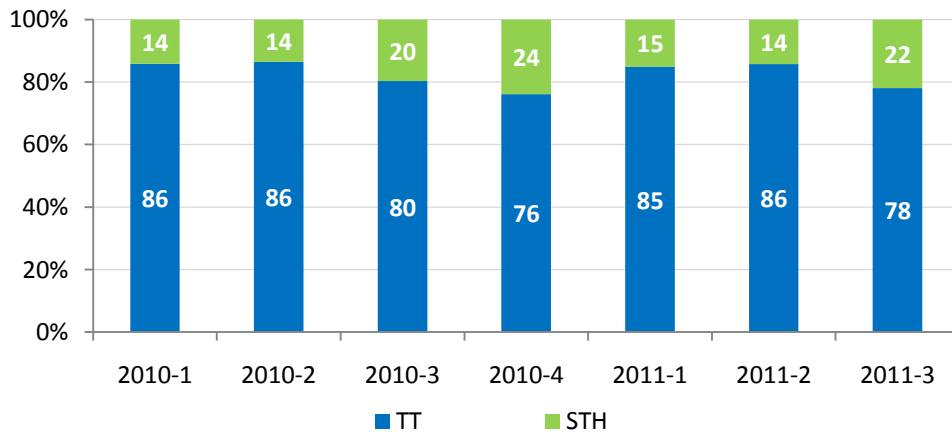
Çizelge 2-4'te 2011 yılı çeyrekler itibariyle STH işletmecilerinin bu hizmetlerden elde ettikleri gelirlere ve kullanıcı sayılarına yer verilmektedir. Üçüncü çeyrekte yaklaşık 900 bin kullanıcı sabit telefon hizmetlerinde alternatif işletmecileri kullanmış olup, bu işletmecilerin üç aylık dönem için gelirleri 144,6 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 2-4 STH Hizmetleri

Dönem	Kullanıcı Sayısı	Ön Ödemeli Kart Satış Adedi	Gelir, TL
2011-1	1.001.674	3.238.215	94.533.735
2011-2	763.743	4.269.267	96.414.705
2011-3	899.557	3.143.445	144.572.520

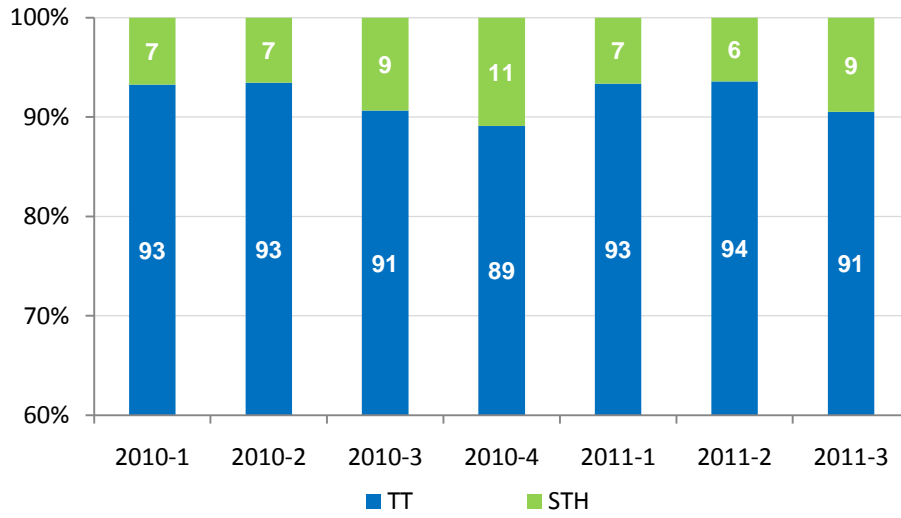
Şekil 2-5'te STH işletmecilerinin toplam gelirleri ile Türk Telekom'un ilgili hizmet gelirlerine göre pazar paylarına yer verilmektedir. STH işletmecilerinin ilgili hizmetlerdeki gelir bakımından 2010 yılı üçüncü üç aylık dönemde pazar payları %20 olurken, 2011 yılı üçüncü üç aylık dönemde söz konusu pazar payları %22 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 2-5 STH-TT İlgili Hizmet Gelirlerine Göre Pazar Payları, %

Şekil 2-6'da STH işletmecilerinin toplam gelirleri ile Türk Telekom'un toplam telefon hizmetlerine ait gelirlerine göre pazar paylarına yer verilmektedir.³ Söz konusu gelirlere göre STH işletmecilerinin ve Türk Telekom'un pazar payları 2010 yılı üçüncü çeyreğinde sırasıyla %9 ve %91 iken, 2011 yılının üçüncü üç aylık döneminde benzer şekilde sırasıyla %9 ve %91 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 2-6 STH-TT Telefon Hizmetleri Gelirlerine Göre Pazar Payları, %

Çizelge 2-5'te Türk Telekom'un EBITDA marjına yer verilmektedir. 2011 yılı üçüncü çeyrekte sözkonusu marj %50,96 olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 2-5 Türk Telekom'a Ait Finansal Göstergeler

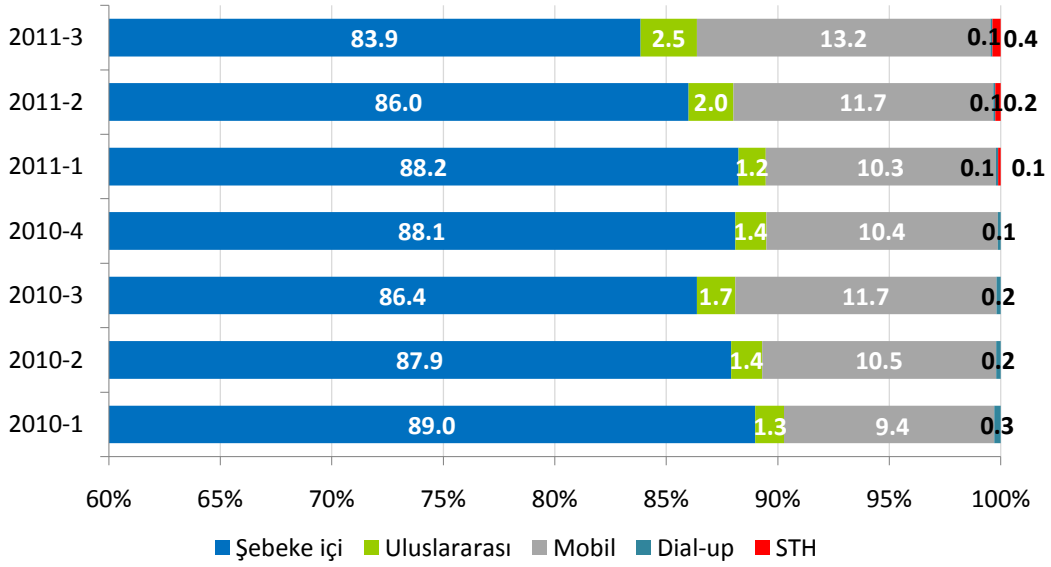
	2011-3
EBITDA (%)	50,96

³ Türk Telekom'un şehir içi, şehirlerarası, yurtdışı ve mobil aramaları ile sabit ücret, bağlantı-nakil ücretlerini içeren gelirlerini kapsamaktadır. Bununla birlikte; elektronik haberleşme sektöründe sahip oldukları diğer yetkilendirmeler kapsamında başka hizmet alanlarında da faaliyet gösteren bazı STH işletmecileri gelir kalemlerini ayrıştırmış olarak verememekteydi. Ancak 2010 yılından itibaren STH işletmecilerine ait söz konusu ayrıştırmış gelir bilgileri yaklaşık olarak elde edilebilmiştir.

2.4 Sabit Pazarda Trafik Hacmi

Şekil 2-7’de ve Çizelge 2-6’da sabit telefon trafik miktarı ve oranların dağılımına yer verilmektedir. Üçer aylık dönemlerde trafikte yaşanan gelişmelerin gösterildiği aşağıdaki şekilde, bir önceki yılın aynı döneminde %86,4 olan şebeke içi trafiğin toplam trafikteki payının 2011 yılı üçüncü üç aylık dönemde %83,9 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Bununla birlikte bir önceki üç aylık dönemde toplam trafiğin %11,7’sini oluşturan mobile doğru trafik 2011 yılının üçüncü çeyreğinde toplam trafiğin %13,2’sini teşkil etmiştir.

Şekil 2-7 Türk Telekom Trafik Dağılımı, %

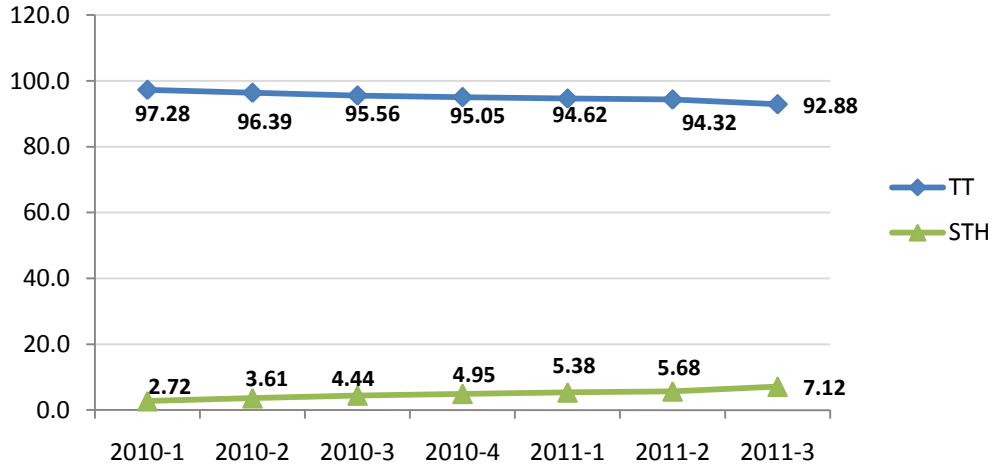
2010 yılı üçüncü üç aylık dönemde yaklaşık 5,19 milyar dakika olan Türk Telekom’un ses trafiği, 2011 yılı üçüncü üç aylık döneminde %13,7 oranında azalarak 4,48 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir. 2011 yılının ikinci çeyreği ile karşılaştırıldığında Türk Telekom trafiğinin %12,1 oranında azaldığı görülmektedir.

Çizelge 2-6 Türk Telekom Trafik Dağılımı, Milyon Dakika

Trafik dağılımı	2010-1	2010-2	2010-3	2010-4	2011-1	2011-2	2011-3
Şebeke içi	4.841	5.108	4.478	4.621	4.463	4.377	3.752
Uluslararası	70	81	89	73	64	102	113
Mobil	513	610	608	544	522	593	589
Çevirmeli-bağlantı (dial-up)	16	12	10	7	6	5	4
STH					6	13	17
Toplam	5.440	5811	5.185	5.245	5.115	5.089	4.475

Şekil 2-8'de 2010 ve 2011 yılı çeyrekler itibariyle STH işletmecileri ve Türk Telekom'un şehiriçi trafiğine ait payları karşılaştırılmaktadır. Bir önceki üç aylık dönemde söz konusu trafikten %5,68 pay alan STH işletmecilerinin 2011 yılı üçüncü üç aylık dönemdeki payı %7,12 olarak gerçekleşmiştir. Türk Telekom'un payı ise bir önceki üç aylık dönemde %94,32 iken, bu üç aylık dönemde %92,88'e düşmüştür.

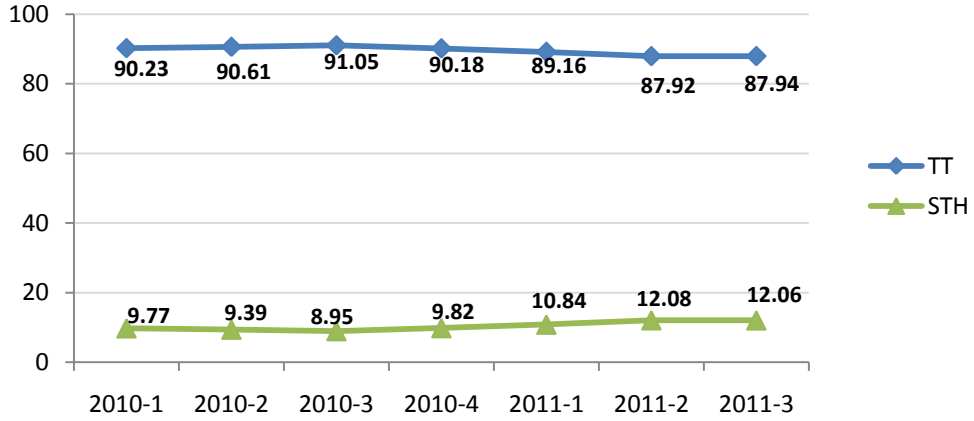
Şekil 2-8 STH – TT Çağrı Başlatma (Şehiriçi) Trafiği Kıyaslaması, %

Şekil 2-9'da STH işletmecileri ve Türk Telekom'un şehirlerarası trafik miktarındaki payları 2010 yılı birinci çeyreğinden itibaren karşılaştırılmaktadır.

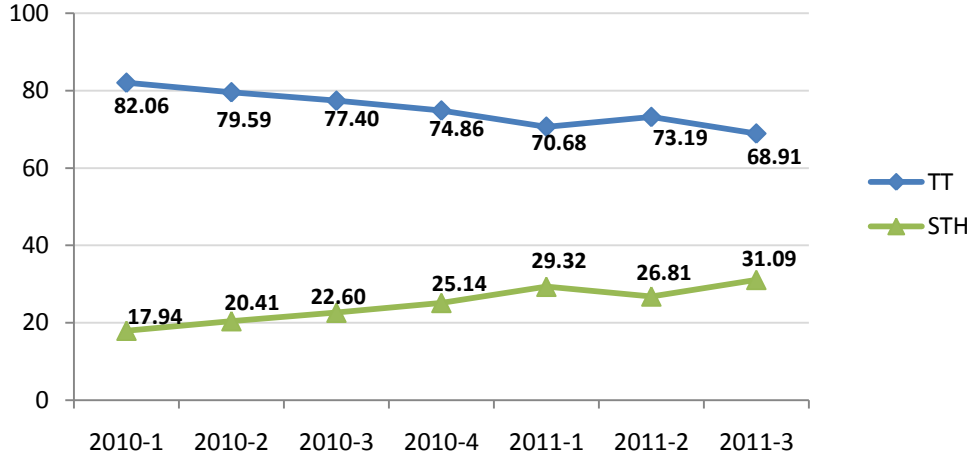
Buna göre 2011 yılı üçüncü üç aylık döneminde şehirlerarası arama trafik miktarındaki STH işletmecilerinin pazar payı %12,06, Türk Telekom'un ise %87,94 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 2-9 STH – TT Çağrı Başlatma (Şehirlerarası) Trafiki Kıyaslaması, %

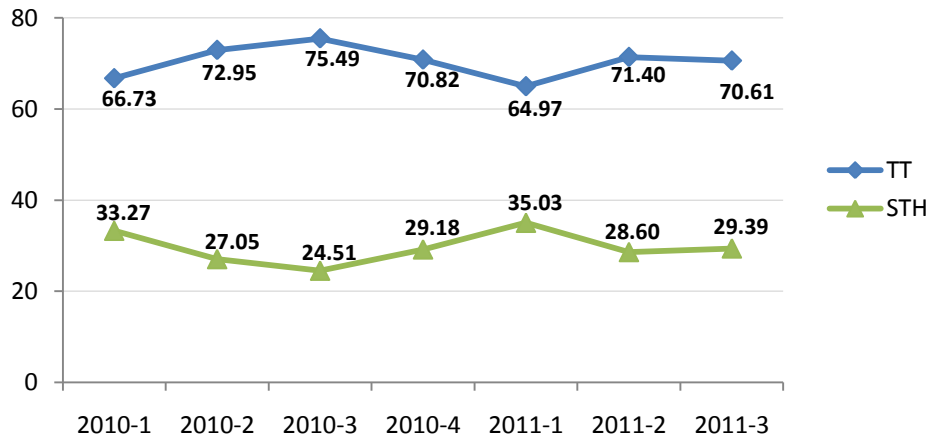
Şekil 2-10'da STH işletmecilerinin ve Türk Telekom'un başlattığı mobile doğru çağrı trafiğine ait payları karşılaştırılmaktadır. STH işletmecilerinin 2010 yılının üçüncü üç aylık döneminde söz konusu pazardan aldığı pay %22,60 iken, 2011 yılının üçüncü üç aylık döneminde aldıkları pay %31,09 olarak gerçekleşmiştir. Türk Telekom'un pazar payı ise %77,40'dan %68,91'e düşmüştür.

Şekil 2-10 STH – TT Çağrı Başlatma (Mobile doğru) Trafiği Kıyaslaması, %

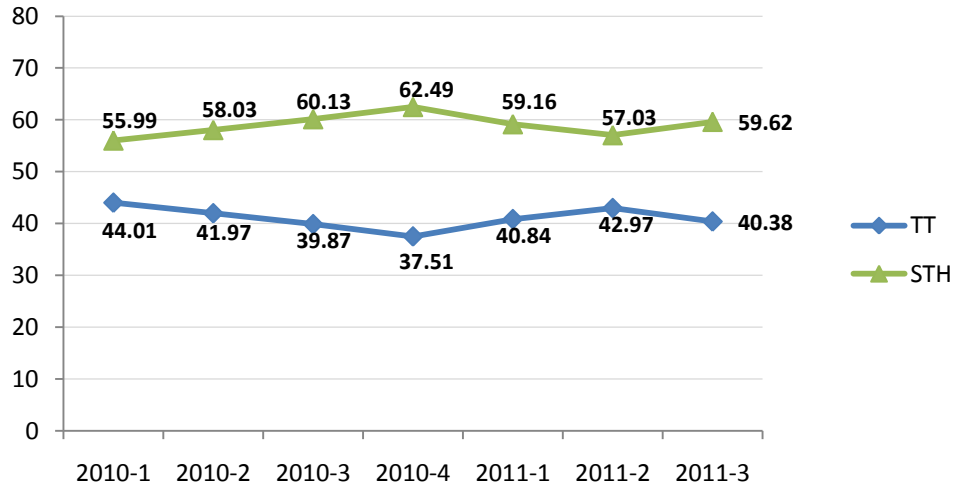
Şekil 2-11’de STH işletmecilerinin ve Türk Telekom’un yurtdışına doğru çağrı başlatma trafiğine ait pazar payları karşılaştırılmaktadır. 2010 yılının üçüncü üç aylık döneminde söz konusu pazarın %75,49’una sahip olan Türk Telekom’un payı 2011 yılı üçüncü üç aylık dönemde %70,61’e düşerken, 2010 yılının üçüncü çeyreğinde pazarın %24,51’ine sahip olan STH işletmecilerinin payı 2011 üçüncü çeyreğinde %29,39’a çıkmıştır.

Şekil 2-11 STH – TT Çağrı Başlatma (Yurtdışına doğru) Trafiği Kıyaslaması, %

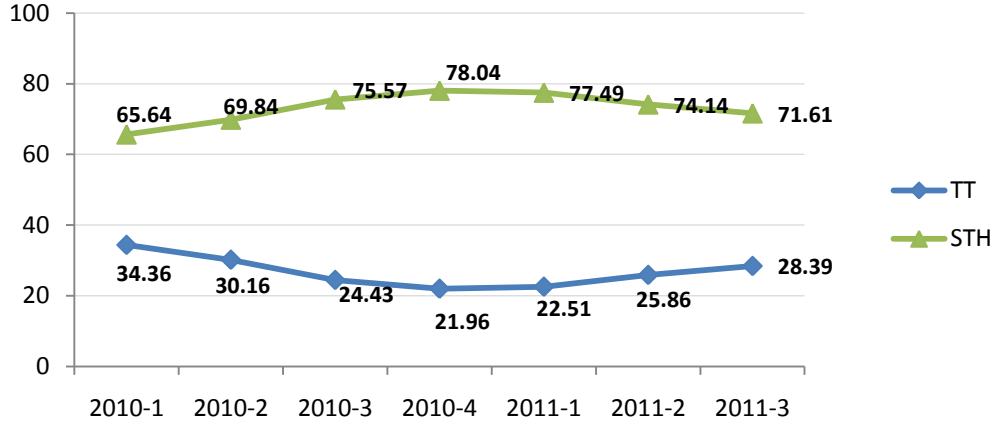
Şekil 2-12'de STH işletmecilerinin ve Türk Telekom'un sabit şebekede sonlandırdıkları uluslararası çağrı trafiğine ait paylarına yer verilmektedir. 2010 yılı üç aylık dönemde Türk Telekom'un sözkonusu trafik pazarından aldığı pay %60,13 ve STH işletmecilerinin aldıkları pay %39,87 iken, 2011 yılı üçüncü üç aylık dönemde pazar payları sırasıyla %59,62 ve %40,38 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 2-12 STH – TT Sabitte Sonlandırılan Uluslararası Çağrı Trafiği Kıyaslaması, %

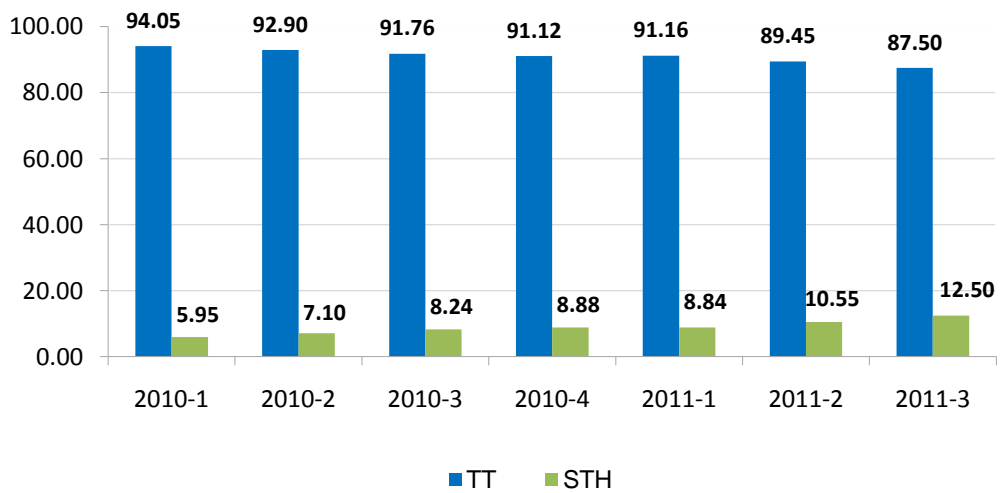
Şekil 2-13'de STH işletmecilerinin ve Türk Telekom'un mobil şebekelerde sonlandırdıkları uluslararası çağrı trafiğine ait pazar payları karşılaştırılmaktadır. 2010 yılı üçüncü üç aylık dönemde ilgili pazardan %75,57 pay alan STH işletmecilerinin 2011 yılı üçüncü üç aylık dönemdeki pazar payı %71,61'e düşmüştür. Türk Telekom'un ilgili trafik miktarındaki pazar payı son bir yıl içerisinde %24,43'ten %28,39'a çıkmıştır.

Şekil 2-13 STH – TT Mobilde Sonlandırılan Uluslararası Çağrı Trafikliği Kıyaslaması, %

Şekil 2-14'te STH işletmecilerinin ve Türk Telekom'un sabit şebekede başlatılan toplam trafik miktarındaki paylarına yer verilmektedir. 2010 yılı üçüncü çeyreğinde STH işletmecilerinin söz konusu trafikteki payı %8,24 iken 2011 yılı üçüncü çeyreğinde %12,50'ye çıkmış, Türk Telekom'un payı ise geçen yılın aynı döneminde %91,76 iken %87,50'ye gerilemiştir.

Şekil 2-14 STH-TT Sabitten Başlatılan Toplam Trafikteki Payları, %

2.5 Kısa Numaralar

Çizelge 2-7’de 2011 yılı Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarında Türk Telekom hatlarından en çok aranan beş kısa numaraya, arama sayılarına ve ortalama çağrı sürelerine yer verilmektedir. 2011 yılı üçüncü üç aylık dönemde en çok aranan kısa numara 163 (Telekom Borç Sorma) olmuştur. Aynı dönemde 121 (Telefon Arıza), 112 (Sihhi İmdat), 11818 (AssisTT) ve 182 (Hastane Randevu) en çok aranan diğer kısa numaralar arasında yer almaktadır.

Çizelge 2-7 Sabit Telefonlardan En Çok Aranan Kısa Numaralar, 2011 3. Çeyrek

Kısa Numara	Ortalama Çağrı Süresi (sn)
163	59,3
121	55,9
112	30,8
11818	84,0
182	170,5

2.6 En Çok Trafik Gönderilen ve Alınan Ülkeler

Çizelge 2-8’de 2011 yılı üçüncü üç aylık dönemde sabit şebekelerden en fazla trafik gönderilen ve sabit şebekelere doğru en fazla trafiğin geldiği ülkelere yer verilmektedir. Gerek alınan gerekse gönderilen trafik bakımından Almanya ilk sırayı alırken, İngiltere, Fransa, Rusya ve Hollanda en fazla trafik gönderilen diğer ülkeler olmuştur. Bununla birlikte en fazla trafik alınan ülkeler Almanya, İtalya, Fransa, İngiltere ve Avusturya’dır.

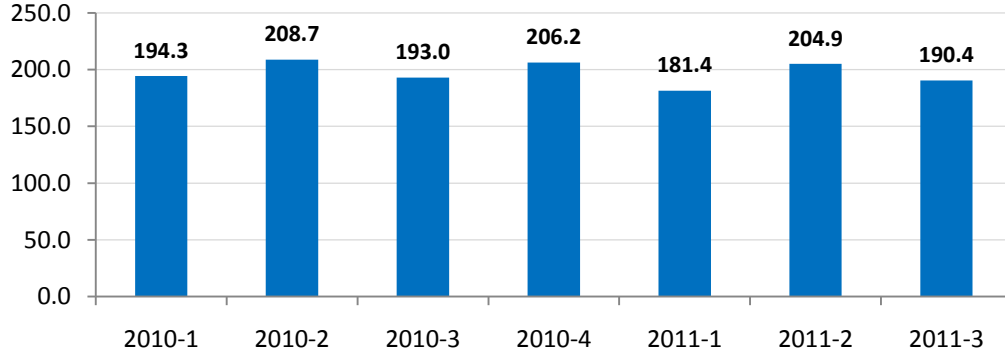
Çizelge 2-8 En Çok Trafik Gönderilen ve Alınan Ülkeler

En Çok Trafik Gönderilen Ülke	En Çok Trafik Alınan Ülke
Almanya	Almanya
İngiltere	İtalya
Fransa	Fransa
Rusya	İngiltere
Hollanda	Avusturya

2.7 Aylık Kullanım Miktarı (MoU)

Şekil 2-15'te 2010 ve 2011 yılları için üçer aylık dönemler itibariyle sabit telefon abonelerine ait MoU (Minutes of Usage-Abone başına aylık ortalama kullanım miktarı) değerleri gösterilmektedir. 2011 yılı üçüncü üç aylık döneminde 190,4 dakika olarak gerçekleşen sabit MoU⁴, bir önceki yılın aynı dönemine göre %1,35, bir önceki döneme göre %7,1 oranında azalmıştır.

Şekil 2-15 Sabit MoU, Dakika

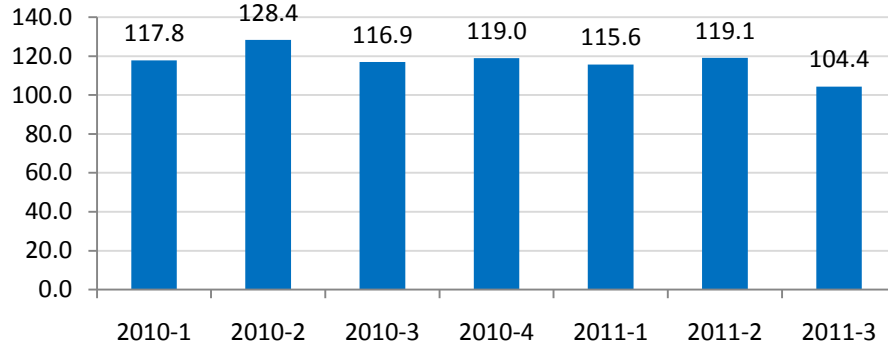

2.8 Abone Başına Ortalama Çağrı Başlatma

Sabit abonelerin ortalama çağrı başlatma trafiğine (sabit telefonundan yaptığı arama miktarı) dönemler itibariyle Şekil 2-16'da yer verilmektedir. 2010 yılı üçüncü çeyreğinde sabit abonelerin ortalama başlattığı trafik miktarı 116,9 dakika iken 2011 yılı üçüncü çeyrekte 104,4 dakikaya düşmüştür.

⁴ Türk Telekom ve STH işletmecilerine ait trafikler dikkate alınmıştır. MoU sabit abonenin telefonu kullanma miktarı olup hem giden hem de gelen trafik miktarları dikkate alınmaktadır. Başka bir ifadeyle sabit abonenin sabit telefonu ortalama ne kadar kullandığını (aradığı + arandığı süre) göstermektedir.

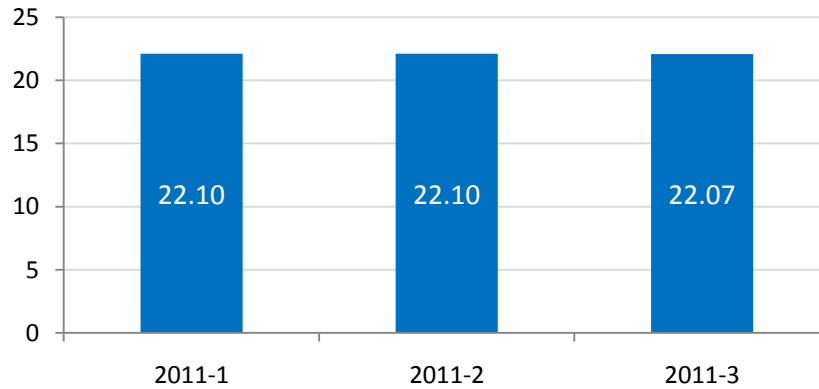
Şekil 2-16 Sabit Abone Başına Ortalama Çağrı Başlatma, Dakika

2.9 Abone Başına Aylık Gelir (ARPU)

Şekil 2-17’de Türk Telekom’un ses hizmetlerine ilişkin 2011 yılı çeyrekler itibariyle ortalama ARPU rakamlarına yer verilmektedir. 2011 yılı üçüncü çeyrek itibariyle Türk Telekom’un abone başına aylık geliri 22,07 TL olarak gerçekleşmiştir

Şekil 2-17 ARPU, 2011, TL

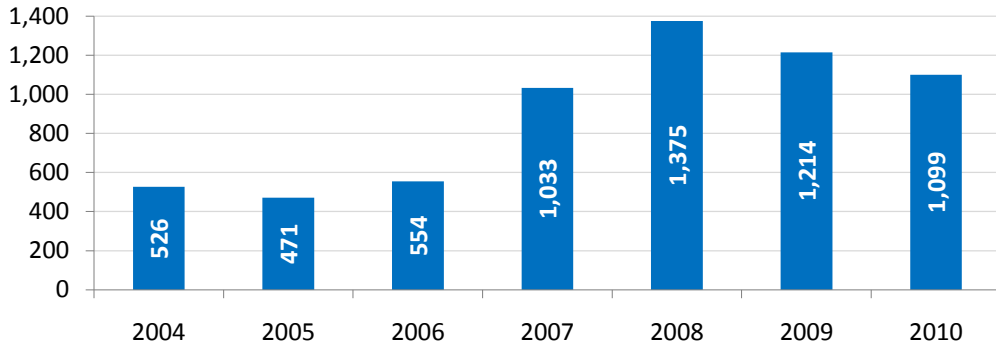
2.10 Sabit Numara Taşınabilirliği

Kasım 2011 itibariyle 116.397 adet sabit numara taşınmıştır. 30 Eylül 2011 itibariyle taşınan toplam net sabit telefon numarası bakımından; Türk Telekom 29.414 abone kaybederken, Superonline 24.430, Vodafone Alternatif 1.886, Koç.Net ise 1.704 abone kazanmıştır.

2.11 Sabit Pazarda Yatırım

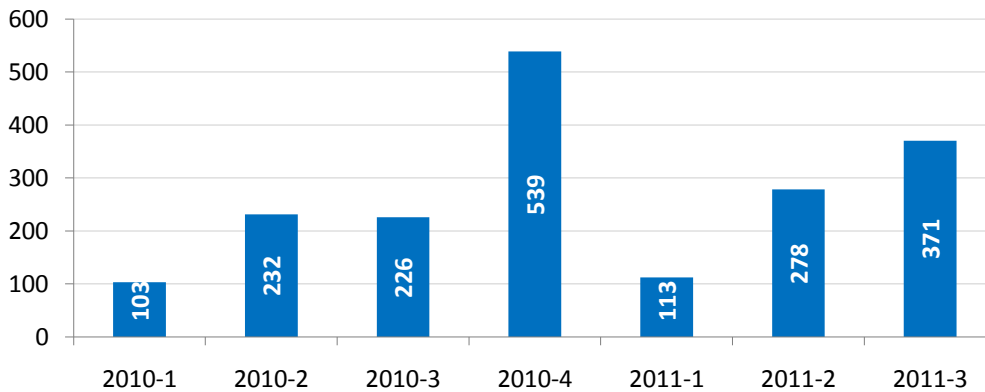
2004-2010 yılları arasında Türk Telekom'un toplam yatırımlarının incelendiği Şekil 2-18'de özellikle son dört yılda yapılan büyük yatırım miktarları dikkat çekmektedir. 2006 yılında 554 milyon TL olan yatırım miktarı, 2010 yılında %98,4 artışla 1.099 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Bununla birlikte, 2010 yılındaki toplam yatırım miktarı bir önceki yıla göre %9,5 oranında azalmıştır.

Şekil 2-18 TT'nin Yatırımları, Milyon TL

Şekil 2-19'da Türk Telekom'un üçer aylık yatırımları incelenmektedir. 2011 yılı üçüncü üç aylık dönemde 371 milyon TL olarak gerçekleşen sabit yatırımın önceki yılın aynı dönemine kıyasla %63,9 oranında, bir önceki döneme göre ise %33,1 oranında arttığı görülmektedir.

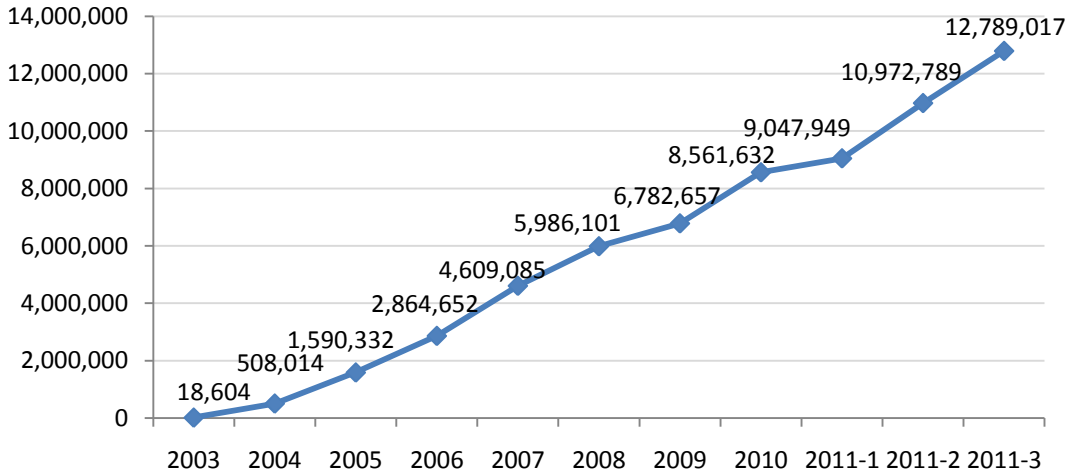
Şekil 2-19 Üç Aylık TT Yatırım Miktarı, Milyon TL

3 İnternet ve Genişbant Verileri

2011 yılının üçüncü çeyreği itibariyle genişbant pazarında dikkati çeken en önemli gelişmeler mobil internet, fiber ve kablo internet abone sayılarında 2010 yılı ortasında başlayan artışın hızlanarak devam etmesidir. Ayrıca daha önceki dönemlerde %6'lık ortalama artış bu çeyrekte mobildeki hızlı artışında katkısıyla %16'yı geçmiştir. Şekil 3-1'de 2003 yılından bugüne kadar olan süreçte Türkiye'deki toplam genişbant abone sayılarına yer verilmektedir. 2003 yılında sadece 18.604 genişbant internet abonesi bulunmaktayken, sekiz yılda yaklaşık 690 kat artışla 2011 yılı üçüncü çeyreği itibariyle yaklaşık 12,79 milyona ulaşmıştır.

Şekil 3-1 Genişbant İnternet Abone Sayısı

* Sabit, kablo, fiber vb. tüm genişbant erişim yöntemleri ile mobil internetin tamamı dahildir.

Çizelge 3-1'de Türkiye'de bağlantı çeşidine göre internet abone sayısı ve çeyrek ile yıllık artış yüzdelerine yer verilmektedir. 2011 yılı üçüncü çeyreği itibariyle Türkiye'deki toplam internet abone sayısı 12,86 milyona ulaşmıştır. Türkiye internet aboneliğinde 2011 yılının üçüncü çeyreğinde, bir önceki üç aylık döneme göre %16,1 artış gerçekteşmiş olup; fiber, kablo ve özellikle mobil internet abonelerinin artmasıyla birlikte internet abone sayılarındaki genel artış eğilimi de devam etmiştir. Toplam internet abone sayılarının yıllık büyüme oranı ise hızlanarak %57,7 olarak gerçekteşmiştir.

Çizelge 3-1 İnternet Abone Sayıları

	2010-3	2011-2	2011-3	Çeyrek Büyüme Oranı (2011-2 - 2011-3)	Yıllık Büyüme Oranı (2010-3 - 2011-3)
xDSL	6.514.332	6.726.981	6.780.027	0,8%	4,1%
Mobil Bilgisayardan İnternet ⁵	1.158.866	3.629.522	1.317.155	46,7%	359,5%
Mobil Cepten İnternet ⁵			4.007.546		
Kablo İnternet	218.895	368.055	407.502	10,7%	86,2%
Fiber	110.255	189.597	220.777	16,4%	100,2%
Diğer	155.659	164.426	129.858	-21,0%	-16,6%
TOPLAM	8.158.007	11.078.581	12.862.865	16,1%	57,7%

Çizelge 3-1’de yer alan diğer kaleminin açılımına Çizelge 3-2’de yer verilmektedir. 2011 üçüncü çeyrek itibariyle 15.310 ISDN, 10.749 uydu, 9.019 PLC ile internet hizmeti alan abone bulunmaktadır. Ayrıca 2011 yılı üçüncü çeyrek itibariyle Türkiye’de 69.000’den fazla çevirmeli bağlantı yapan abone bulunmakta olup, bu abone grubundaki düşüş devam etmektedir.

Çizelge 3-2 Yöntemler Bazında Diğer İnternet Abone Sayıları

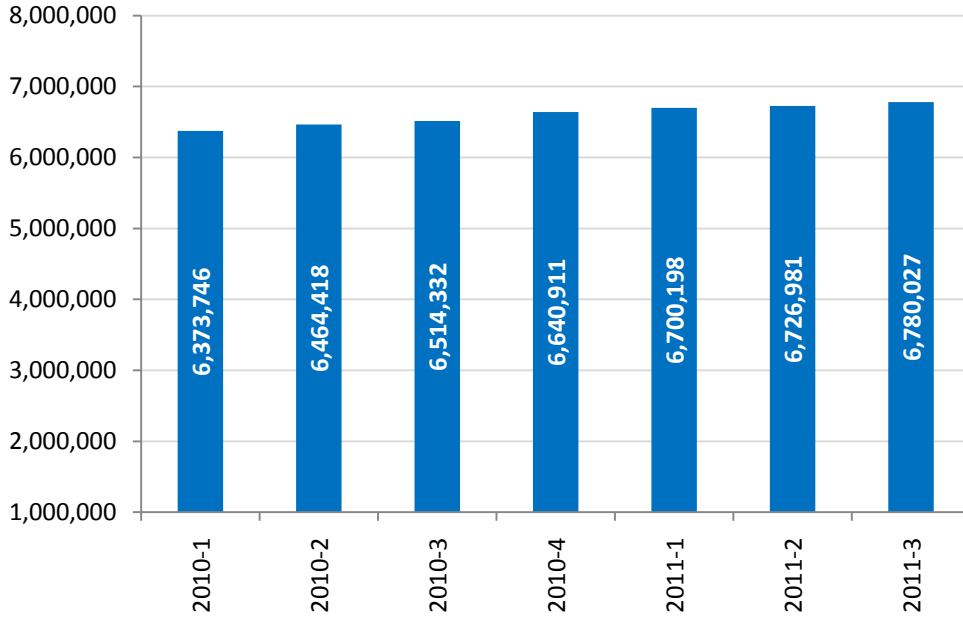
	2010-3	2011-2	2011-3
Çevirmeli Bağlantı (Dial Up)	115.450	105.792	69.419
Tümleşik Hizmet Sayısal Ağı (ISDN BA ve PA)	16.737	15.267	15.310
Uydu Haberleşme	10.337	11.041	10.749
Metro Ethernet	4.139	4.788	4.817
Kiralık Devre	723	495	478
Elektrik Hatları Üzerinden Genişbant Erişimi (PLC, BPL)	5.865	7.208	9.019
Çerçeve Röle (Frame Relay)	260	196	2.718
Sanal Özel Şebeke (VPN)	138	157	165
Eşzamanlı İletim Modu (ATM)	91	56	283
Diğer	1.829	10.618	8.670
Wireless hot spot*	-	8.808	8.230
TOPLAM	155.659	164.426	129.858

*: Wireless hot spot sayısı 2011 yılından itibaren istenmeye başlanmıştır.

⁵ Mobil genişbant: 3G veya daha üstündeki mobil standartları kullanan internet erişimi. Mobil genişbant hizmetine tahsisli veri cihazları (modem, kart veya USB cihazları) veya 3G ve daha üzeri mobil standartlara imkân veren cep telefonları ile erişilebilmektedir. Mobil bilgisayardan internet abone sayısı içinde; tahsisli veri cihazları ile bilgisayardan internete erişen, mobil cepten internet abone sayısında ise cep telefonları üzerinden internete erişen toplam abone sayısı dikkate alınmaktadır.

Şekil 3-2’de xDSL abone sayısının üçer aylık dönemler itibariyle gelişimine yer verilmektedir. 2011 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre %16,1’lik ortalama büyümenin oldukça gerisinde kalarak yaklaşık %0,8 oranında artan xDSL abone sayısı 2011 yılı üçüncü çeyrek itibariyle 6,8 milyona yaklaşmıştır. ADSL teknolojisinin xDSL teknolojisindeki pazar payı ise %99,8 seviyelerindedir. Buna ek olarak pazarda G.SHDSL ve VDSL teknolojileri üzerinden genişbant internet hizmetleri de sunulmaktadır.

Şekil 3-2 xDSL Abone Sayısı

Çizelge 3-3’te internet servis sağlayıcıların kendi aralarındaki pazar paylarına yer verilmektedir. Buna göre pazarda en büyük paya sahip işletmeci TNet olup, onu Superonline, Doğan Telekom, Koç.Net ve Türknet izlemektedir.

Çizelge 3-3 İSS Pazar Payları, 2011 3. Çeyrek

İşletmeci	%
TTNet	86,37
Superonline (Tellcom)	4,62
Doğan Telekom	3,43
Koç.Net	2,02
Türknet	1,67
Millenicom	1,38
Metronet	0,13
İşnet	0,06
Radore Hosting	0,05
Global İletişim	0,01
Diğer	0,28

* Kablo internet ve mobil internet dahil değildir. İnternet servis sağlayıcılar tarafından sunulan tüm diğer erişim yöntemleri dahildir.

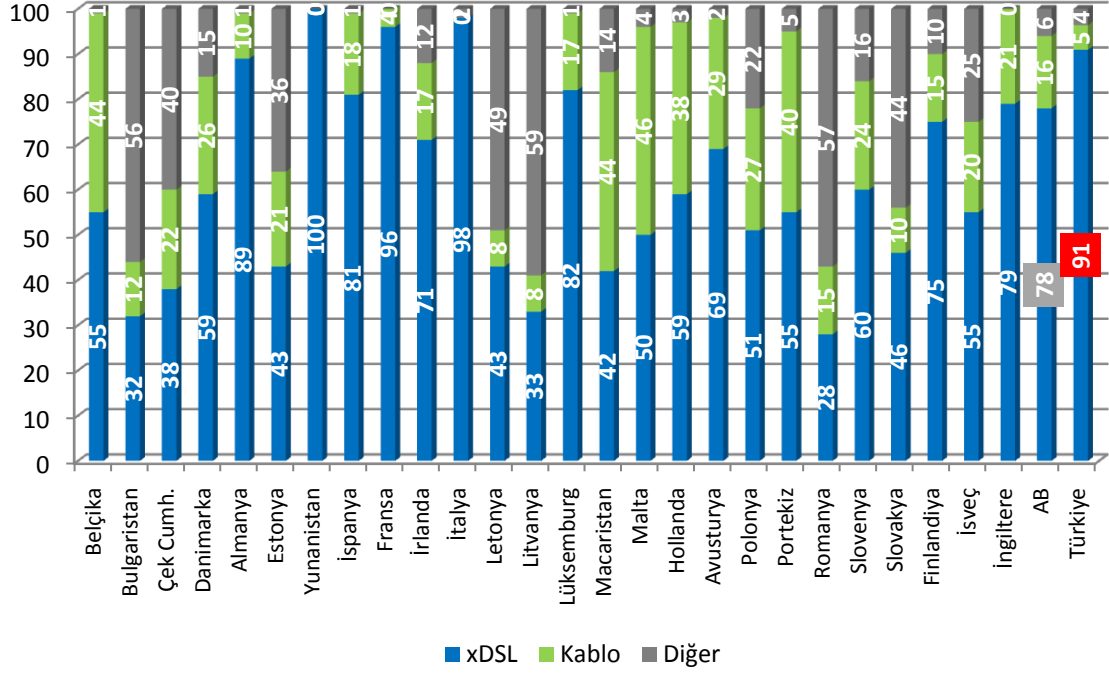
İnternet servis sağlayıcılığı alanında 2011 üçüncü çeyrek itibariyle 60'a yakın işletmeci aktif olarak hizmet vermektedir. Çizelge 3-4'te internet servis sağlayıcılığı hizmetine ilişkin üç aylık gelir bilgilerine yer verilmektedir. 2011 üçüncü çeyrek için İSS hizmetlerinden elde edilen toplam gelir yaklaşık 859 milyon TL'dir.

Çizelge 3-4 İSS Hizmetleri

	2011-1	2011-2	2011-3
Gelir, TL	754.223.296	804.208.260	859.378.551

Şekil 3-3'de Türkiye'de ve AB ülkelerinde, mobil internet hariç olmak üzere genişbant internet bağlantı çeşitleri dağılımına yer verilmektedir. Türkiye'de 2011 üçüncü çeyrek itibariyle genişbant abonelerinin %91'i xDSL teknolojisini kullanırken, AB ortalaması Temmuz 2010 itibariyle %78 olarak gerçekleşmiştir. Temmuz 2010 tarihi itibariyle AB ülkelerinde ortalama olarak %16 ile kablo internet bağlantısı tercih edilirken, Türkiye'de kablo internet hizmetinin genişbant içindeki payı 2011 yılı üçüncü çeyreğinde %5'e çıkmıştır.

Şekil 3-3 Türkiye ve AB Üye Ülkelerin Sabit İnternet Bağlantı Çeşidi Yüzdeleri, %

*Kaynak: ComReg 2010 Yılı Üçüncü Çeyrek Raporu.

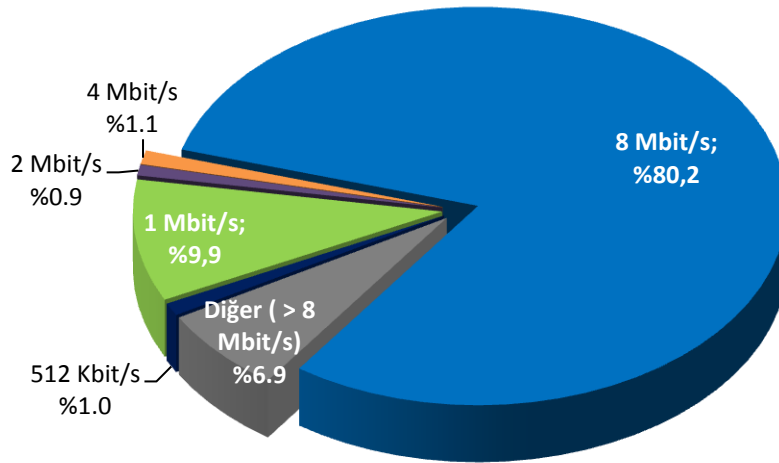
**AB Ülkelerinin verileri Temmuz 2010, Türkiye verileri ise Eylül 2011 tarihlidir. Mobil internet dâhil değildir.

2009 yılı Temmuz ayında kullanılmaya başlanan ve bu yılın üçüncü çeyreği itibariyle iki yılı geçen 3G hizmetleri sunan mobil işletmecilerden elde edilen verilere göre, 2011 yılı üçüncü çeyrek itibariyle mobil bilgisayardan ve cepten internet abone sayısındaki artış hızlanarak bir önceki döneme göre yaklaşık %47 oranında artmış ve 5.324.701'e ulaşmıştır. Bu dönem içerisinde toplam mobil internet kullanım miktarı ise bir önceki çeyreğe göre yaklaşık %33 oranında artarak 8.561 TByte olmuştur.

2011 yılı üçüncü çeyreğinde toplam sabit genişbant internet kullanım (indirme ve yükleme) miktarı yaklaşık 410.000 TByte olarak gerçekleşmiştir. Bu kullanımın yaklaşık %89'u veri indirme, %11'i veri yükleme şeklinde gerçekleşmiştir.

Şekil 3-4'te ise sabit genişbant internet abonelerinin hızlara göre dağılımına yer verilmektedir. Buna göre Türkiye'deki sabit genişbant internet abonelerinin yaklaşık %80'inin 8 Mbit/s hıza kadar olan bağlantıya sahip abonelik türünü tercih ettikleri görülmektedir. 1 Mbit/s hızındaki genişbant internet abonelerin yüzdesi 2011 yılı üçüncü çeyrekte %10'a gerilemiştir. Bu çeyrekte de 1 Mbit/s'den 8 Mbit/s'ye geçiş devam etmiştir. 2 Mbit/s ve 4 Mbit/s hızlarındaki bağlantılar ile 8 Mbit/s'den daha hızlı olan bağlantıların oranlarının toplamı %9'a yaklaşmıştır.

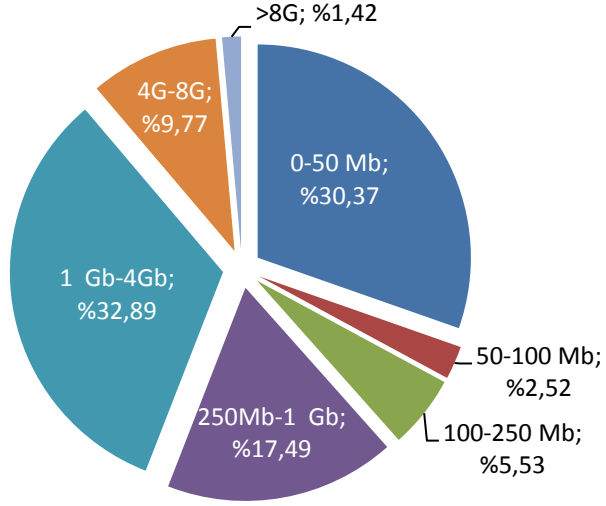
Şekil 3-4 Hızlara Göre Sabit Genişbant İnternet Abonelerin Dağılımı, 2011 3.Çeyrek

2011 yılı üçüncü çeyrek itibariyle sabit genişbant internet abonelerinin yaklaşık %95'i bireysel aboneliğe sahiptir. Geriye kalan %5 ise kurumsal abonelerdir.

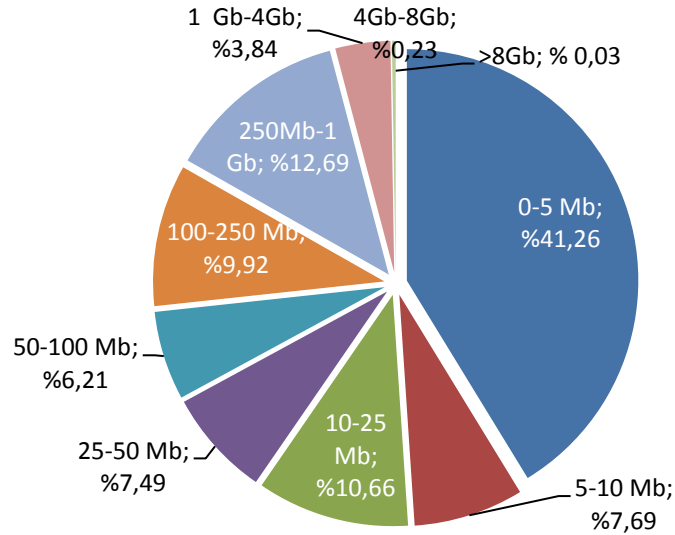
Şekil 3-5'de mobil bilgisayardan internet abonelerinin kullanım miktarına göre dağılımı verilmektedir. Şekil incelendiğinde 100 Mb üzeri kullanımı olan abonelerin yüzdesinin %67,1 olduğu anlaşılmaktadır. En az kullanımı gösteren 0-50 Mb aralığında ise abonelerin %30'u bulunmaktadır.

Şekil 3-5: Mobil Bilgisayardan İnternet Abonelerinin Kullanıma Göre Dağılımı, 2011 3. Çeyrek

Şekil 3-6'da ise mobil cepten internet abonelerinin kullanım miktarına göre dağılımı verilmektedir. Buradaki abone dağılımında ise %41'lik oran ile 0-5Mb arasında yoğunlaşma gözükmemektedir.

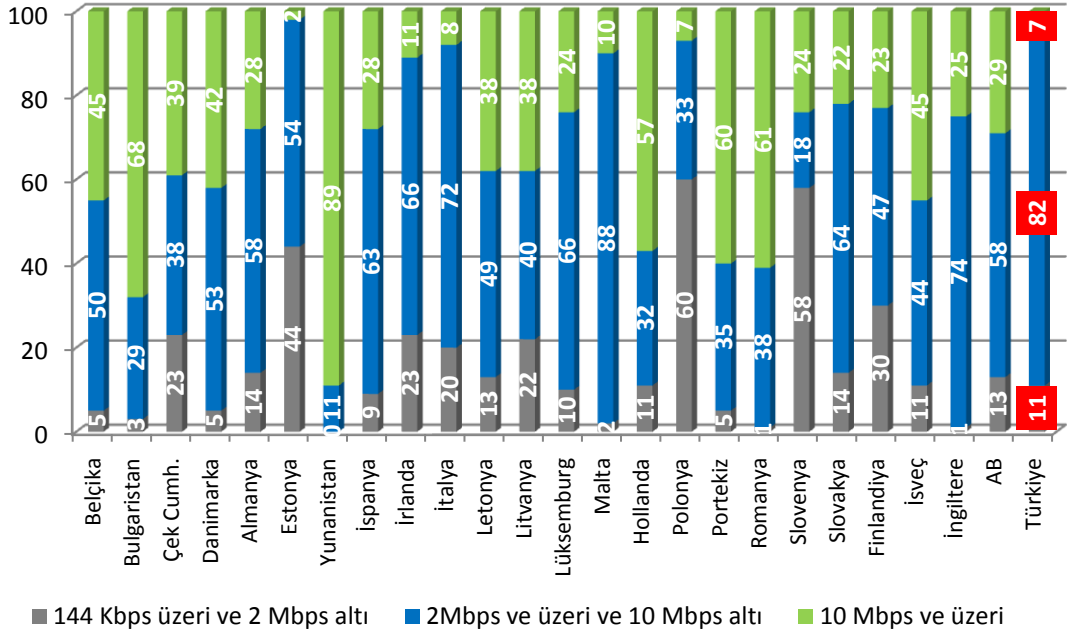
Şekil 3-6: Mobil Cepten İnternet Abonelerinin Kullanıma Göre Dağılımı, 2011 3. Çeyrek

Şekil 3-7'de Avrupa Birliği ülkeleri ile Türkiye'nin sabit genişbant internet aboneliklerinin hızlara göre dağılımı verilmektedir. 2 Mbit/sn (dahil) ile 10

Mbit/sn arasındaki sabit genişbant aboneliğin AB ortalaması %58 iken bu oran Türkiye’de %82’ye çıkmaktadır. Buna karşılık 10 Mbit/sn üzeri aboneliğin AB ortalaması %29 iken Türkiye’de %7’ye düşmektedir.

Şekil 3-7 AB Ülkeleri ve Türkiye’de Hızlara Göre Sabit Genişbant İnternet Abonelerinin Dağılımı, %

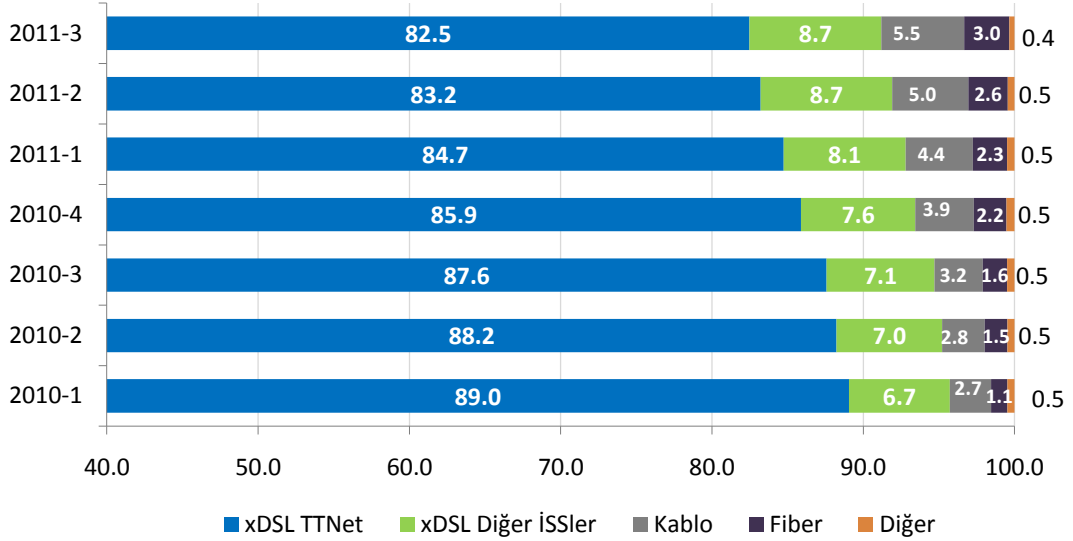

*Kaynak: ComReg 2010 Yılı Üçüncü Çeyrek Raporu.

**AB Ülkelerinin verileri Temmuz 2010, Türkiye verileri ise Eylül 2011 tarihlidir. Mobil internet dâhil değildir.

Şekil 3-8’de ise Türkiye’deki sabit genişbant abonelerinin işletmeci türü bazında dağılımına yer verilmektedir. Alternatif sabit genişbant işletmecilerinin pazar payı 2011 yılı üçüncü çeyrek itibariyle %8,7 olarak gerçekleşirken, pazarda fiber ve kablo genişbantın da etkisi ile birlikte TTNet’in pazar payındaki gerileme devam ederek %82,5 seviyelerine inmiştir. Kablo internet hizmeti sunan işletmecilerin pazar payı %5,5 olurken, fiberin pazar payı %3 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 3-8 Sabit Genişbant Abonelerinin İşletmeci Bazında Dağılımı, %

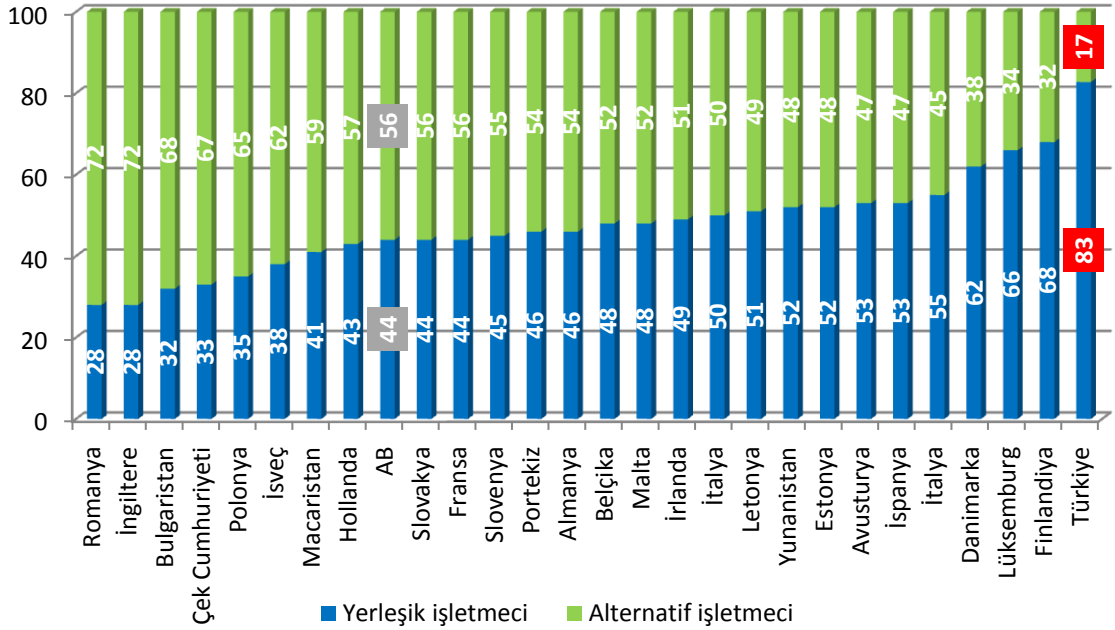
Alternatif işletmeciler yeniden satış, veri akışı erişimi ve yerel ağın paylaşımına açılması gibi yöntemler aracılığı ile genişbant hizmetleri sunmaktadır. Eylül 2011 itibariyle Yerel Ağın Paylaşımına Açılması (YAPA) ile 9.411 adet bağlantı gerçekleştirilmiştir. Bunların 924'ü yerel ağa tam erişim, 8.487'si ise paylaşımlı erişim yöntemi ile yapılan bağlantılardır. Buna göre YAPA tam erişim yöntemine göre bağlantılarda azda olsa bir artış görülmektedir. Aynı tarih itibariyle al-sat⁶ (yeniden satış) yöntemiyle 39.078 adet bağlantı gerçekleştirilmiştir. Diğer genişbant bağlantıları ise Veri Akışı Erişimi (VAE) yöntemi ile gerçekleştirilmiştir.

Şekil 3-9'da perakende sabit genişbant internet erişim hizmetlerinin AB ülkelerindeki yerleşik işletmeci ve alternatif işletmeciler bazında pazar payları ile Türkiye'deki pazar yapısının karşılaştırılmasına yer verilmektedir. AB ülkelerinde genişbant hizmetlerinde yerleşik işletmecilerin ortalama payı %44 iken Türkiye'de yaklaşık %83 seviyelerindedir. Aşağıda yer alan şekilde de görüleceği üzere yerleşik işletmecinin pazar payının en düşük olduğu ülke

⁶ ADSL, G.SHDSL ve VDSL dâhil olmak üzere

İngiltere ve Romanya iken, Türkiye'deki yerleşik işletmecinin pazar payındaki düşüş sürmesine rağmen AB ortalamasının hala çok üstünde seyretmektedir.

Şekil 3-9 Bazı AB Ülkeleri ve Türkiye'de Perakende Sabit Genişbant Hizmetlerindeki Yerleşik ve Alternatif İşletmeci Payları, %

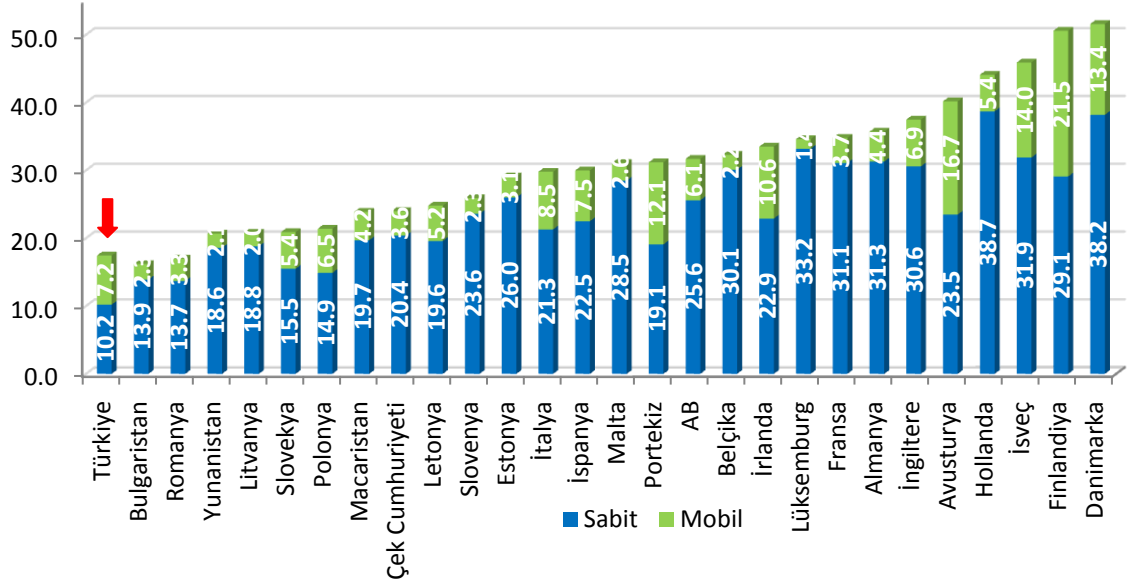

*Kaynak: ComReg 2010 Yılı Üçüncü Çeyrek Raporu

**AB Ülkelerinin verileri Temmuz 2010, Türkiye verileri ise Eylül 2011 tarihlidir. Mobil internet dâhil değildir.

Şekil 3-10'da ise AB ülkeleri ve Türkiye'de nüfusa göre sabit ve mobil genişbant penetrasyon oranlarına yer verilmektedir. Türkiye'de nüfusa göre sabit genişbant penetrasyon oranı %10,2 iken, AB ülkeleri penetrasyon ortalaması %25,6'dır. Ayrıca mobil genişbant penetrasyon oranı Türkiye'de %7,2 iken AB ortalaması %6,1'dir. AB ülkeleri arasında toplam penetrasyon oranı en yüksek ülke ise %51,6 ile Danimarka'dır. Ancak daha sağlıklı bir karşılaştırma yapmak için hanehalkına göre penetrasyon oranlarının incelenmesinde fayda görülmektedir.

Şekil 3-10 Türkiye ve Bazı AB Ülkelerinin Nüfusa Göre Sabit-Mobil Genişbant Penetrasyon Oranları, %

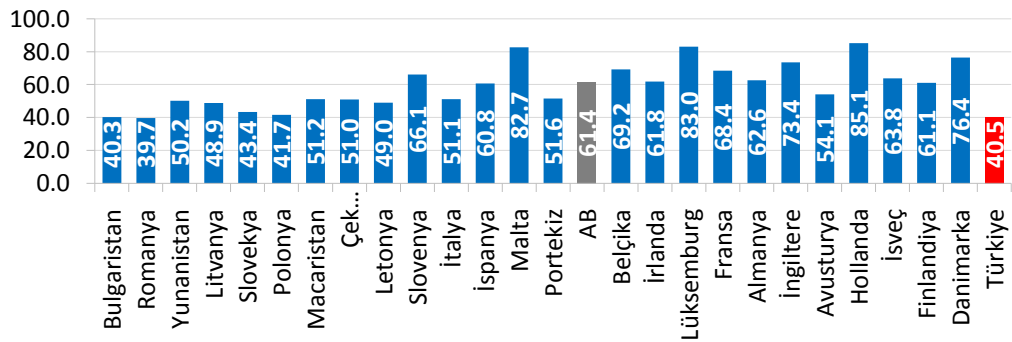

*Kaynak: ComReg 2010 Yılı Üçüncü Çeyrek Raporu

**AB Ülkelerinin verileri Temmuz 2010, Türkiye verileri ise Eylül 2011 tarihlidir.

Şekil 3-11'de ise hanehalkı sayılarına göre hesaplanan sabit genişbant penetrasyon oranları karşılaştırılmaktadır. Bu durumda AB ülkeleri hanehalkı sabit penetrasyon ortalaması %61,4 iken Türkiye'de 2011 yılı üçüncü çeyreği itibariyle yaklaşık %40,5 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 3-11 Türkiye ve Bazı AB Ülkelerinin Hanehalkına Göre Sabit Genişbant Penetrasyon Oranları, %

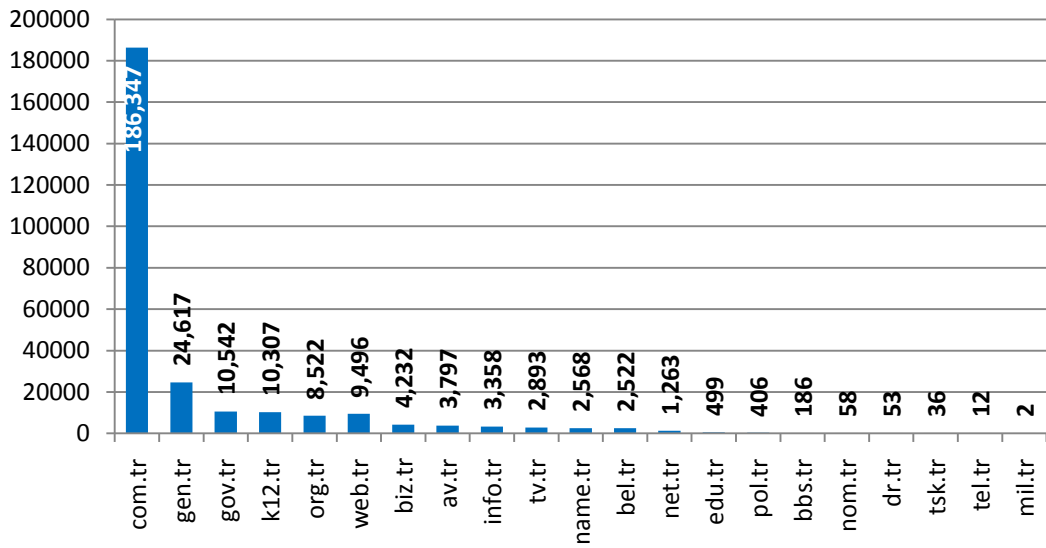

*Kaynak: ComReg 2010 Yılı Üçüncü Çeyrek Raporu, Eurostat ortalama hane halkı verileri, 2009. Türkiye'de ortalama hanehalkı büyüklüğü 3,97, AB ortalama hanehalkı büyüklüğü 2,4.

**AB Ülkelerinin verileri Temmuz 2010, Türkiye verileri ise Eylül 2011 tarihlidir.

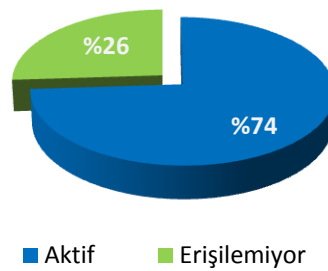
Şekil 3-12’de “.tr” alan adlarının dağılımına yer verilmektedir. 2011 yılı üçüncü çeyrek itibariyle “Nic.tr” kayıtlarında 271.716 adet “.tr” uzantılı alan adı bulunmaktadır. Bu alan adlarının, %71,1’i “com.tr”, %9,4’ü “gen.tr”, %4,0’ü “gov.tr”, %3,9’u “k12.tr” uzantısına sahiptir.

Şekil 3-12 “.tr” Uzantılı Alan Adlarının Dağılımı, 2011 3. Çeyrek

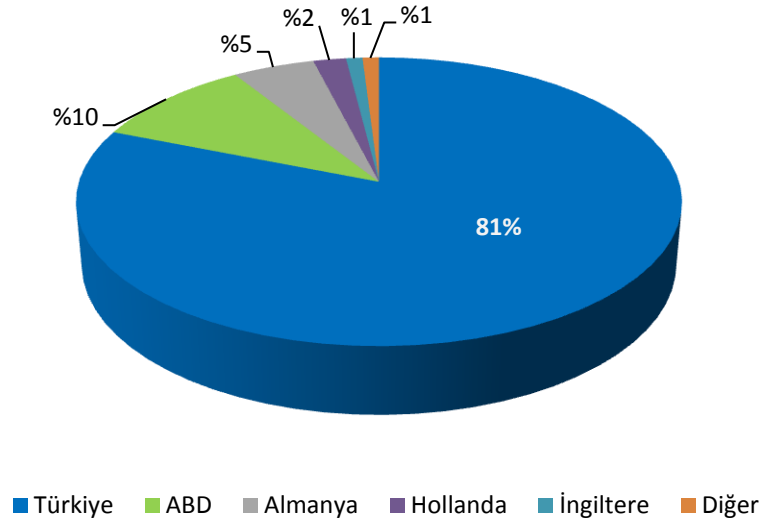
Bu alan adlarında bulunan web sitelerinin; yaklaşık %74’üne erişilebilirken, %26’sına erişilememektedir. (Şekil 3-13)

Şekil 3-13 Erişim Durumu

Şekil 3-14'de görüleceği üzere bu alan adlarında bulunan internet sitelerinin; %81'i Türkiye'de, %10'u ABD'de, %5'i Almanya'da, %2'si Hollanda'da, %1'i İngiltere'de ve %1'i diğer ülkelerde barındırılmaktadır.

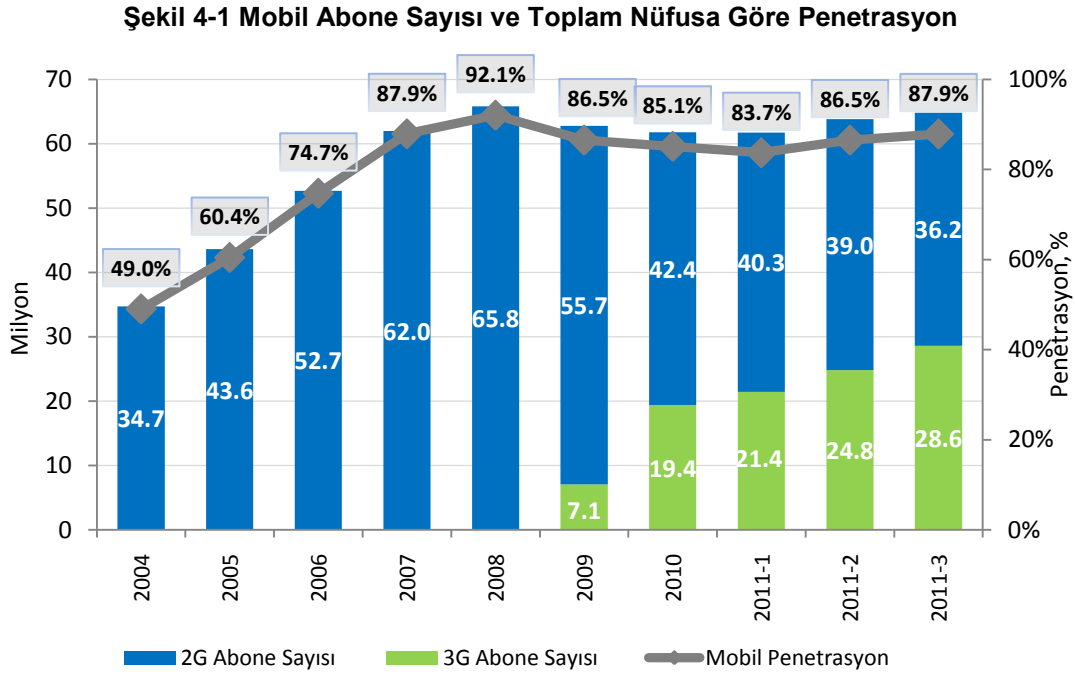
Şekil 3-14 IP Adresi Ülke Bilgisi

4 Mobil Pazar Verileri

4.1. Abone Sayısı ve Penetrasyon

Eylül 2011 itibariyle Türkiye’de yaklaşık %87,9⁷ penetrasyon oranına karşılık gelen toplam 64,8 milyon mobil abone bulunmaktadır. Temmuz 2009’da 3G hizmet sunumunun başlamasıyla Eylül 2011 itibariyle 3G abone sayısı 28,6 milyona ulaşmıştır. Şekil 4-1’de 2G ve 3G mobil abone sayısı ile penetrasyon oranları yıllar itibariyle karşılaştırılmaktadır.

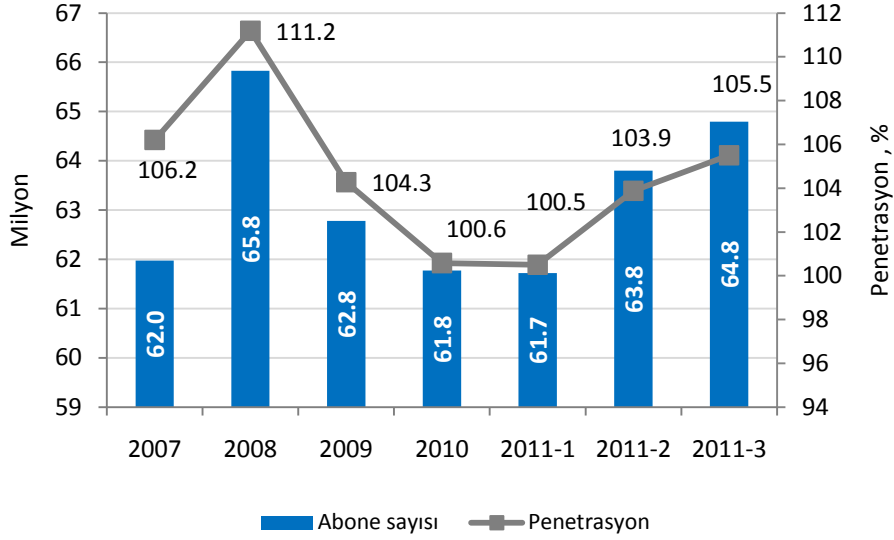

Cep telefonlarının genellikle 9 yaş üstü kişiler tarafından kullanıldığı varsayımından hareketle, Şekil 4-2’de 0-9 yaş nüfus hariç olmak üzere mobil penetrasyon oranları hesaplanmıştır.⁸ Buna göre mobil penetrasyon oranının %100’ün üzerine çıktığı görülmektedir.

⁷ Türkiye nüfusu 2009 sonu itibariyle 72.561.312 kişi, 2010 sonu itibariyle 73.722.988 kişidir. 2011 yılı penetrasyon hesabında 2010 yılı nüfus bilgisi kullanılmıştır.

⁸ 2007 yılında 0-9 yaş grubu hariç nüfus 58.355.523 kişi, 2008 yılında 59.200.710 kişi, 2009 yılında 60.204.344 kişi ve 2010 yılında 61.413.147 kişidir. (TÜİK)

Şekil 4-2 Mobil Abone Sayısı ve 0-9 Yaş Hariç Nüfusa Göre Penetrasyon

Çizelge 4-1'de 3G hizmetlerine ilişkin veriler yer almaktadır. 2010 üçüncü çeyrekte 16,6 milyon olan 3G abone sayısı 2011 üçüncü çeyrekte 28,6 milyona ulaşırken, 3G hizmetiyle birlikte mobil bilgisayardan ve cepten internet hizmeti alan abone sayısı da aynı dönemler için 1.158.866'dan 5.324.701'e yükselmiştir. Bu dönemde toplam mobil internet kullanım miktarı ise 8.561 TByte olarak gerçekleşmiştir.

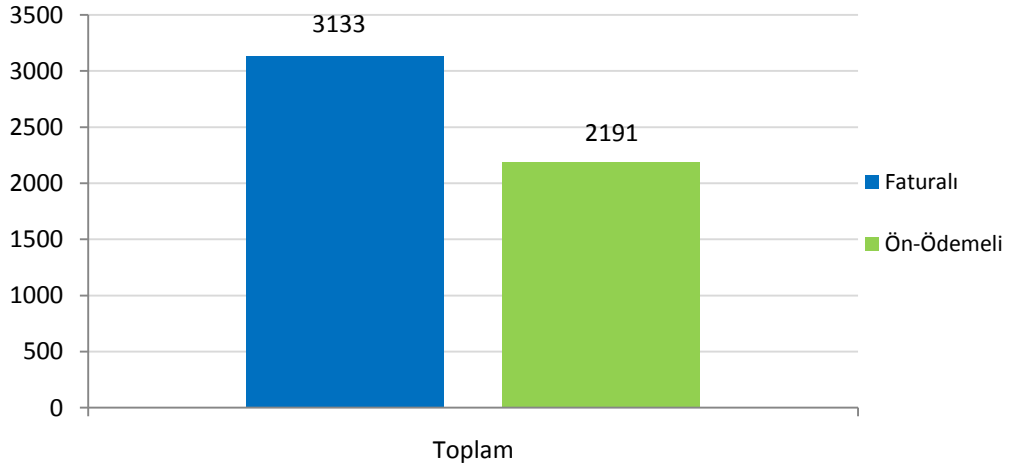
Çizelge 4-1 3G Hizmeti Kullanıcı Verileri

	2010-3	2011-2	2011-3
3G Abone Sayısı	16.615.286	24.835.435	28.608.069
Mobil Bilgisayardan İnternet⁹	1.158.866	3.629.522	1.317.155
Mobil Cepten İnternet⁹			4.007.546
Mobil İnternet Kullanım Miktarı, Gbyte	3.274.139	5.590.910	8.766.845

⁹ Mobil genişbant: 3G veya daha üstündeki mobil standartları kullanan internet erişimi. Mobil genişbant hizmetine tahsisli veri cihazları (modem, kart veya USB cihazları) veya 3G ve daha üzeri mobil standartlara imkân veren cep telefonları ile erişilebilmektedir. Mobil bilgisayardan internet abone sayısı içinde; tahsisli veri cihazları ile bilgisayardan internete erişen, mobil cepten internet abone sayısında ise cep telefonları üzerinden internete erişen toplam abone sayısı dikkate alınmaktadır.

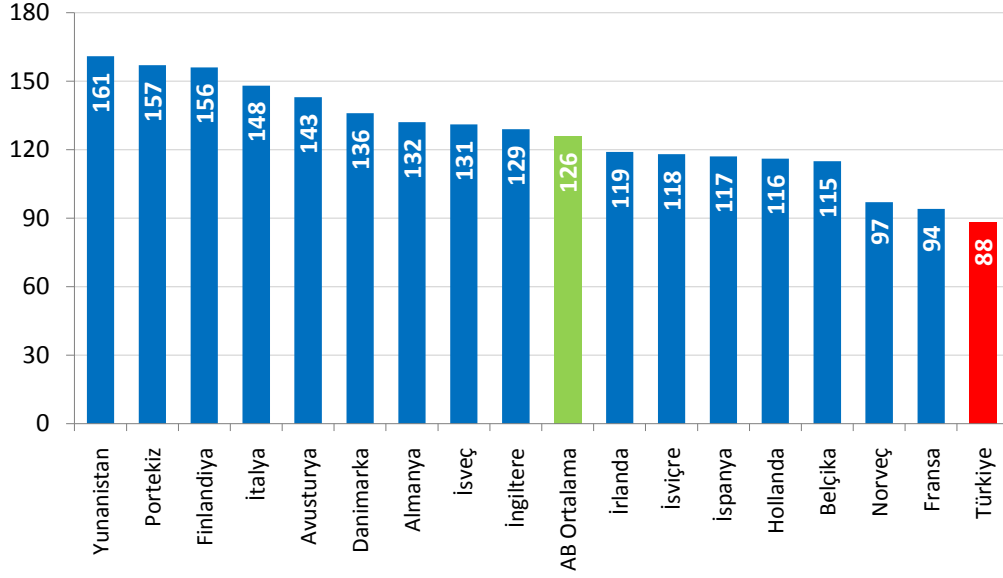
Şekil 4-3'de işletmeciler bazında ve faturalı ön-ödemeli ayırımında mobil genişbant internet abone sayılarına yer verilmektedir. 2011 yılı üçüncü çeyrek itibariyle faturalı mobil genişbant abone sayısı 3.133.289, ön-ödemeli mobil genişbant abone sayısı 2.191.412 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 4-3 Faturalı-Ön Ödemeli Mobil Genişbant Abone Sayıları, 2011 3. Çeyrek, Bin

Şekil 4-4'te Türkiye ve bazı Avrupa ülkelerine ait mobil penetrasyon oranları karşılaştırılmaktadır. Haziran 2010 itibariyle AB ülkeleri içinde en yüksek mobil penetrasyon oranına sahip ülkeler, Yunanistan, Portekiz, Finlandiya, İtalya, Avusturya, Danimarka, Almanya, İsveç ve İngiltere olarak görülmektedir. AB ülkeleri ortalama mobil penetrasyon oranı ise %126'dır. Türkiye'de ise Eylül 2011 itibariyle mobil penetrasyon oranı yaklaşık %88 seviyesindedir.

Şekil 4-4 Türkiye ve Bazı Avrupa Ülkelerinin Mobil Penetrasyon Oranları, %

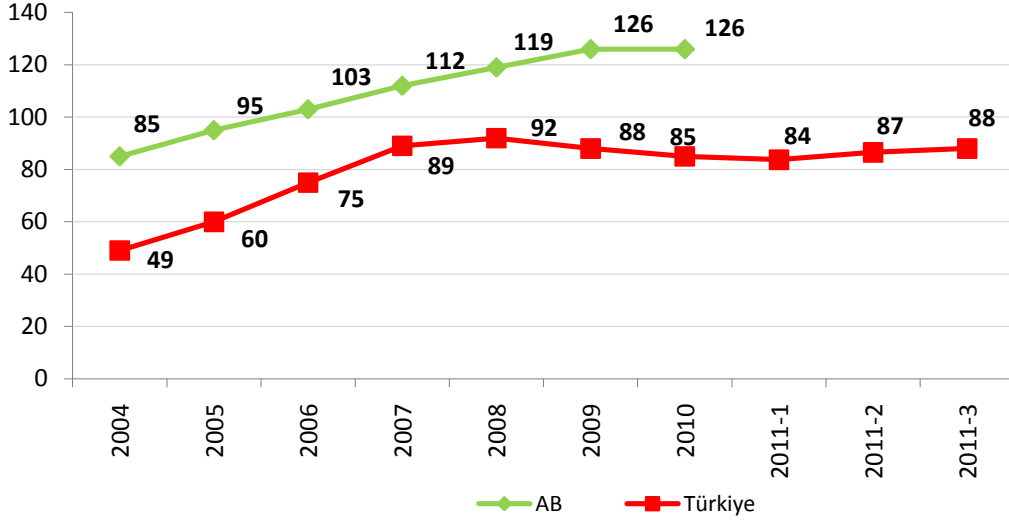

*Kaynak: Comreg, 2010 2. Çeyrek Raporu

**AB ülkeleri verileri Haziran 2010, Türkiye verisi Eylül 2011 tarihlidir.

AB ülkeleri ortalaması ile Türkiye’de yıllara göre mobil penetrasyon oranlarındaki değişim Şekil 4-5’te görülmektedir. AB ülkeleri ortalama mobil penetrasyon oranı sürekli bir artış eğilimi göstermektedir. 2004 yılında %85 olan AB ortalama mobil penetrasyon oranı 2010 yılında %126’ya yükselmiştir. Türkiye’de ise 2004 yılında %49 olan mobil penetrasyon oranı, 2010 yılında %85 seviyesine gelmiş, 2011 yılı son çeyrekte %88 seviyelerine yükselmiştir.

Şekil 4-5 Yıllara Göre Türkiye ve AB Ülkeleri Mobil Penetrasyon Oranları, %

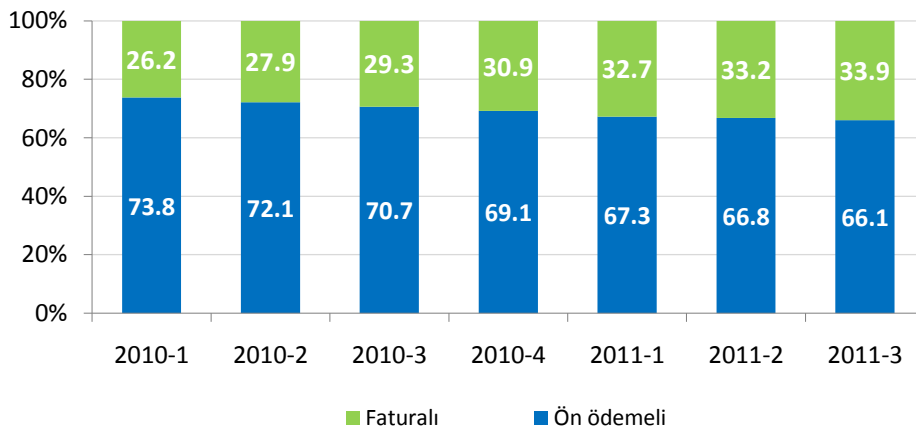
*Kaynak: Comreg, 2010 2. Çeyrek Raporu

**AB ülkeleri verileri Haziran 2010, Türkiye verisi Eylül 2011 tarihlidir.

4.2. Mobil Abone Profili

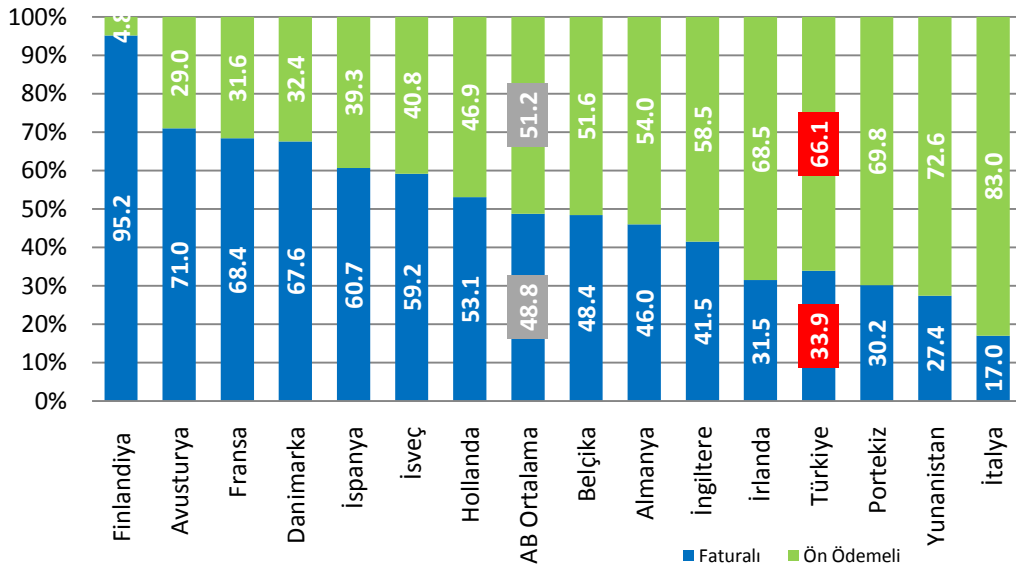
Şekil 4-6'da Türkiye'deki mobil abonelerin abonelik türlerine göre dağılımına yer verilmektedir. 2011 yılı üçüncü üç aylık döneme bakıldığında mobil abonelerin yaklaşık %66'sının ön ödemeli abonelerin oluşturduğu, son bir yıl içerisinde faturalı abonelerin oranının %29,3'ten %33,9'a çıktığı görülmektedir.

Şekil 4-6 Ön Ödemeli ve Faturalı Mobil Abone Oranları, %

Şekil 4-7’de bazı Avrupa ülkeleri ile Türkiye’ye ait mobil abone profilleri karşılaştırılmaktadır. AB ortalamasına bakıldığında mobil abonelerin yaklaşık %51’i ön ödemeli iken %49’unun faturalı abonelerden oluştuğu görülmektedir. Türkiye’de mobil aboneler içinde faturalı abonelerin payı AB ortalamasına göre düşük olmakla birlikte giderek artış göstermektedir.

Şekil 4-7 Bazı Avrupa Ülkelerinde Ön Ödemeli/Faturalı Abonelerin Dağılımı, %

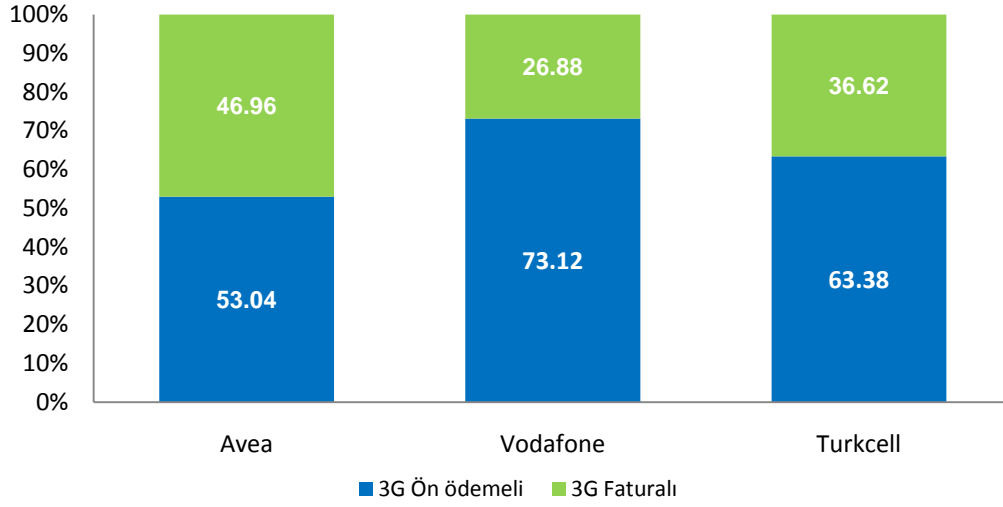

*Kaynak: Comreg, 2009 4. Çeyrek Raporu

**AB ülkeleri verileri Aralık 2009, Türkiye verisi Eylül 2011 tarihlidir.

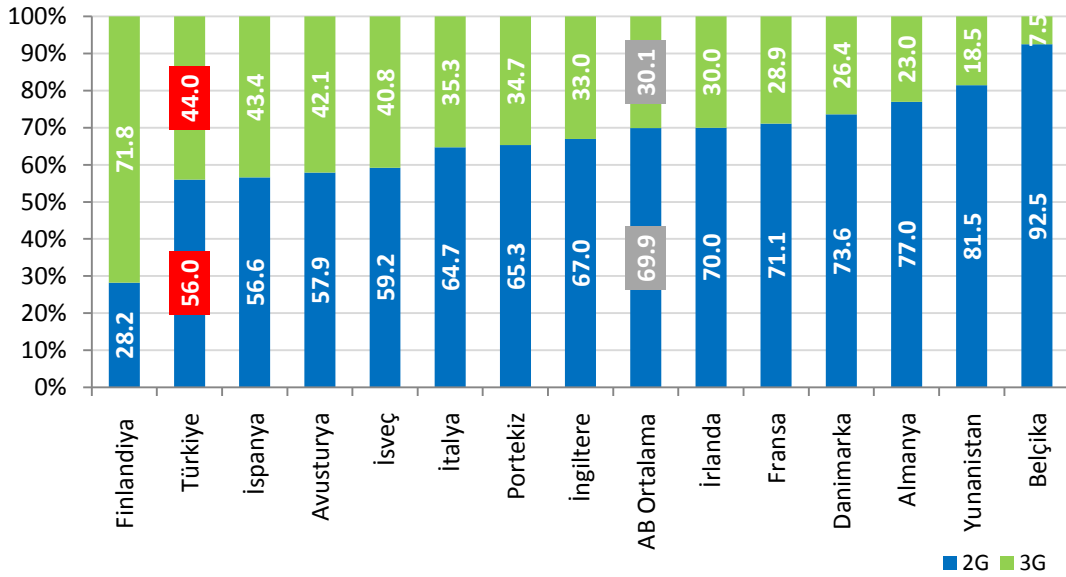
Şekil 4-8’de işletmeci bazında ön ödemeli ve faturalı 3G abonelerinin dağılımına yer verilmektedir. 2011 yılı üçüncü üç aylık dönemi itibariyle faturalı 3G abone oranının Avea’da %46,96, Turkcell’de %36,62 ve Vodafone’da ise %26,88 olduğu görülmektedir.

Şekil 4-8 3G Ön Ödemeli ve Faturalı Mobil Abone Oranları, %

Şekil 4-9'da bazı Avrupa ülkeleri ile Türkiye'deki 2G ve 3G mobil abone oranları karşılaştırılmaktadır. Avrupa'da mobil abonelerin %30,1'i 3G abonesi iken, 2009 yılı Temmuz ayından bu yana hizmet sunumuna başlanan Türkiye'de bu oran yaklaşık %44 seviyelerine ulaşarak AB ortalamasını geçmiştir.

Şekil 4-9 Bazı Avrupa Ülkelerinde 2G-3G Abonelerin Dağılımı, %

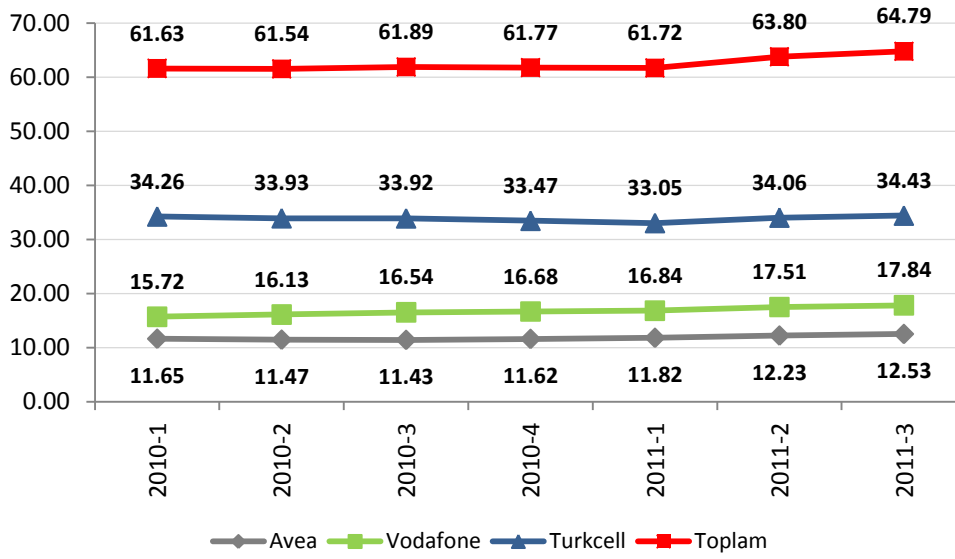

*Kaynak: Comreg, 2009 4. Çeyrek Rapor

**AB ülkeleri verileri Aralık 2009, Türkiye verisi Eylül 2011 tarihli.

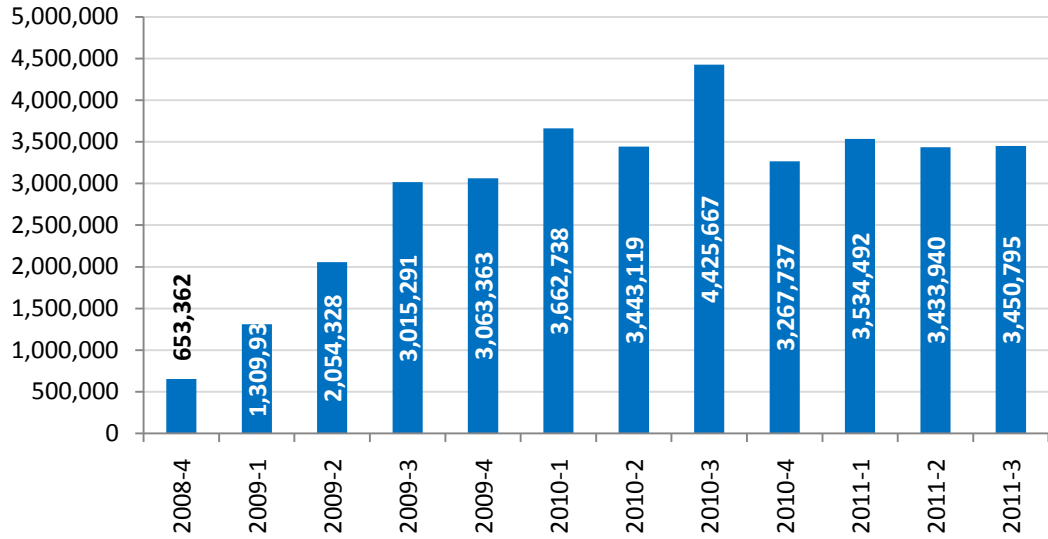
Şekil 4-10'da mobil işletmecilerinin üçer aylık dönemlere göre toplam abone sayıları verilmiştir. 2011 yılının üçüncü üç aylık döneminde, önceki üç aylık döneme göre abone sayıları bakımından Avea'da %2,4, Vodafone'da %1,9 Turkcell'de ise %1,1 oranında artış gerçekleşmiştir.

Şekil 4-10 İşletmeci Bazında Toplam Abone Sayıları, Milyon

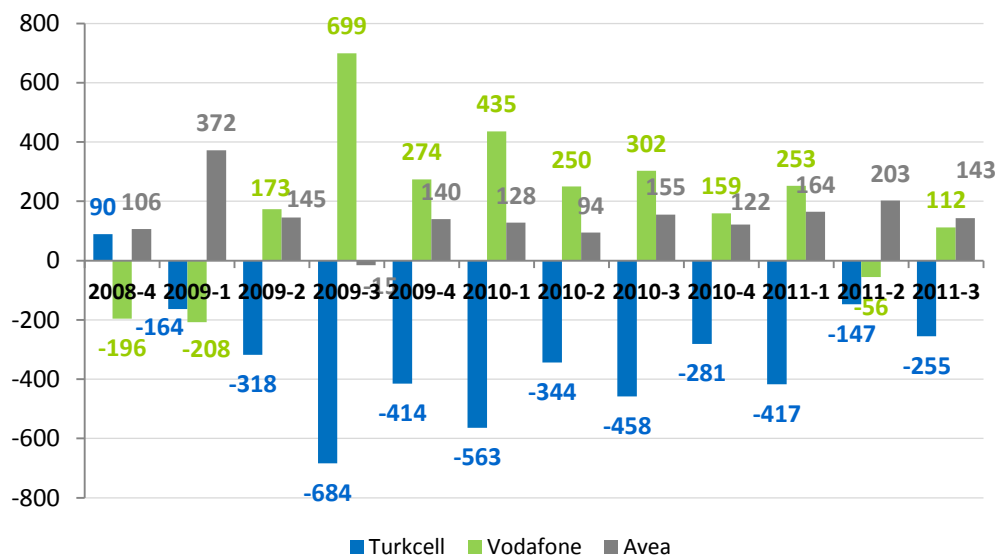
Şekil 4-11'de üç aylık dönemler içinde taşınan numara sayılarına yer verilmektedir. 2011 yılı üçüncü üç aylık dönemde taşınan numara sayısı bir önceki üç aylık döneme göre yaklaşık %0,5 oranında artarak 3,5 milyon olarak gerçekleşmiştir. Kasım 2011 itibariyle toplam taşınan numara sayısı 35,6 milyonu aşmıştır.

Şekil 4-11 Toplam Taşınan Numara Sayıları

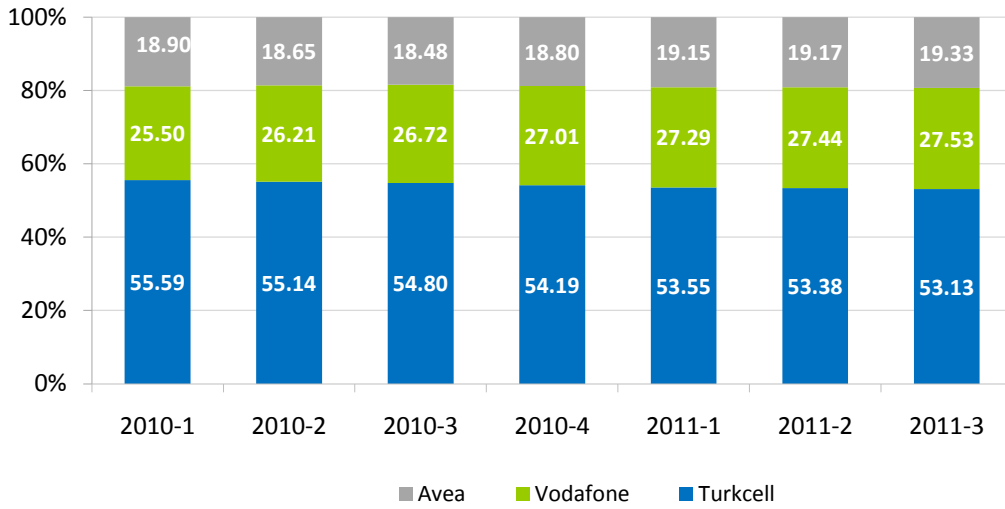
Şekil 4-12’de numara taşınabilirliği ile mobil işletmecilere gelen net abone sayılarına üçer aylık dönemler halinde yer verilmektedir. Mobil numara taşınabilirliği (MNT) hizmeti ile 2011 yılı üçüncü üç aylık dönemde Avea yaklaşık 143 bin, Vodafone yaklaşık 112 bin abone kazanırken, Turkcell ise yaklaşık 255 bin abone kaybetmiştir.

Şekil 4-12 MNT Kapsamında Mobil İşletmecilerin Net Gelen Abone Sayıları, Bin

Şekil 4-13'te mobil işletmecilerin abone sayılarına göre pazar paylarına yer verilmektedir. 2011 yılı üçüncü üç aylık dönem itibariyle abone sayısına göre Turkcell'in %53,13, Vodafone'un %27,53, Avea'nın ise %19,33'lük paya sahip olduğu görülmektedir.

Şekil 4-13 Mobil İşletmecilerin Abone Sayısına Göre Pazar Payları, %

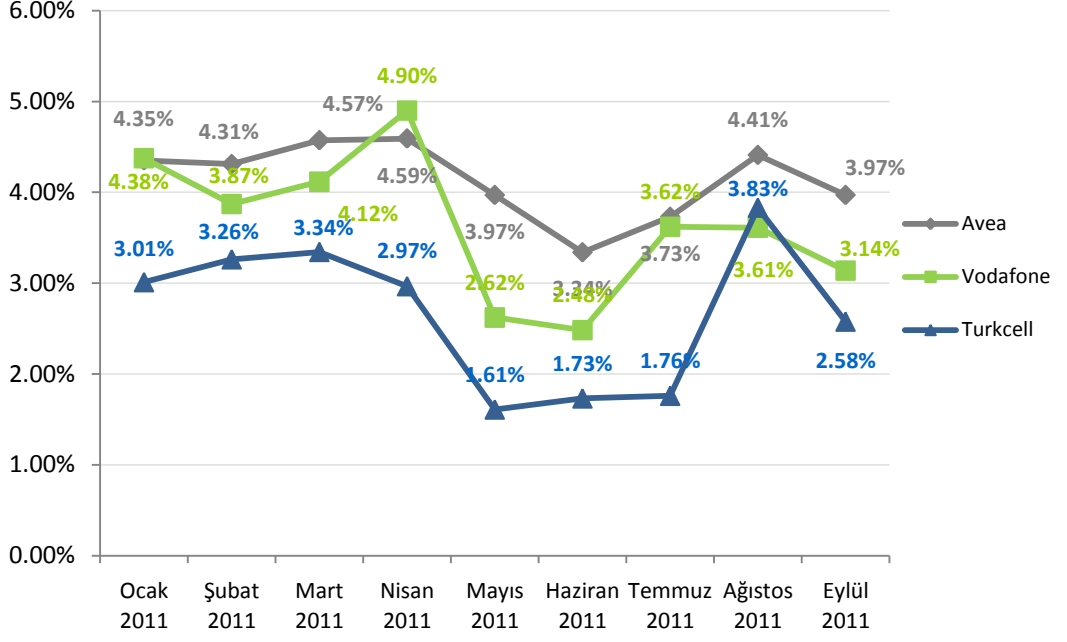

Şekil 4-14'te 2011 yılı Temmuz, Ağustos ve Eylül ayları için mobil işletmecilerin abone kayıp oranlarına yer verilmektedir. Abone kayıp oranı¹⁰, farklı tarifeler, hizmet çeşitliliği ve hizmet kalitesi açısından yoğun rekabet yaşanan mobil telekomünikasyon hizmetleri sektöründe yaygın olarak kullanılan bir göstergedir. 2011 yılı Eylül ayı itibariyle Turkcell, Vodafone ve

¹⁰ Abone kayıp oranı işletmeciler tarafından kaybedilen müşterilerin miktarını ölçmek için kullanılan bir orandır. Abone kayıp oranı belli bir dönemde işletmeciden aldığı hizmeti sona erdiren abonelerin sayısının o dönemdeki mevcut ortalama abone sayısına bölünmesiyle hesaplanmaktadır. Özellikle abone kitlesine sahip sektörler için kullanılan bir ölçüttür. Genellikle yıllık, çeyrek ve aylık olarak hesaplanmaktadır. Abone kayıp oranı işletmecinin tüm abone kitlesi için bilgi veren bir ölçüttür. Eğer abone kayıp oranı, yeni aboneliklerin gelişim oranını aşarsa o işletmecinin abone sayısı düşüyor demektir. Abone kayıp oranındaki yükselme işletmecinin rekabetçiliğindeki düşüşe işaret etmektedir. İşletmeciler abone kayıp oranını azaltma yönünde stratejiler geliştirmektedir. Bununla birlikte pazardaki düzenlemelerin (örn. MNT) abone kayıp oranının gelişimi üzerinde etkileri bulunmaktadır. Söz konusu düzenlemelerin yürürlüğe girmesi ile birlikte işletmecinin rekabetçiliği açısından referans alınacak eşik değerler değişebilecektir.

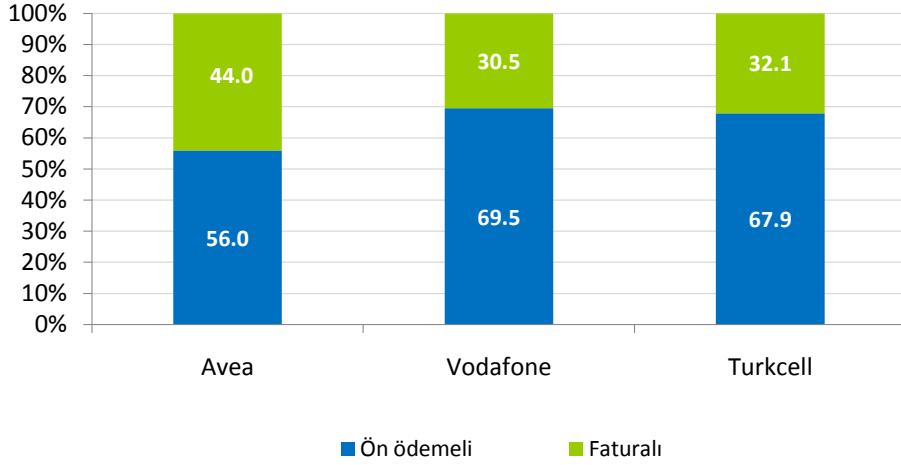
Avea'nın abone kayıp oranları sırasıyla %2,58, %3,1 ve %3,97 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 4-14 Mobil İşletmecilerin Abone Kayıp Oranları (Churn Rate), %

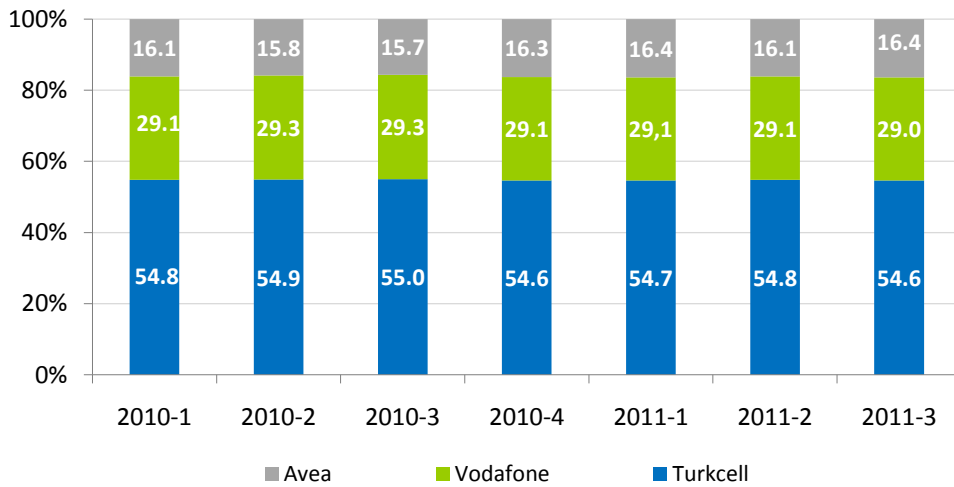
Şekil 4-15'te mobil işletmecilerin 2011 yılı üçüncü çeyrek itibariyle abone profiline (2G, 3G toplam) yer verilmektedir. Şekil incelendiğinde oransal olarak en fazla faturalı aboneye Avea'nın sahip olduğu ve Avea'nın abonelerinin %44'ünün faturalı abonelerden oluştuğu görülmektedir. Avea'yı %32,1 ile Turkcell ve %30,5 ile Vodafone takip etmektedir.

Şekil 4-15 İşletmeci Bazında Ön Ödemeli / Faturalı Abonelerin Dağılımı, %

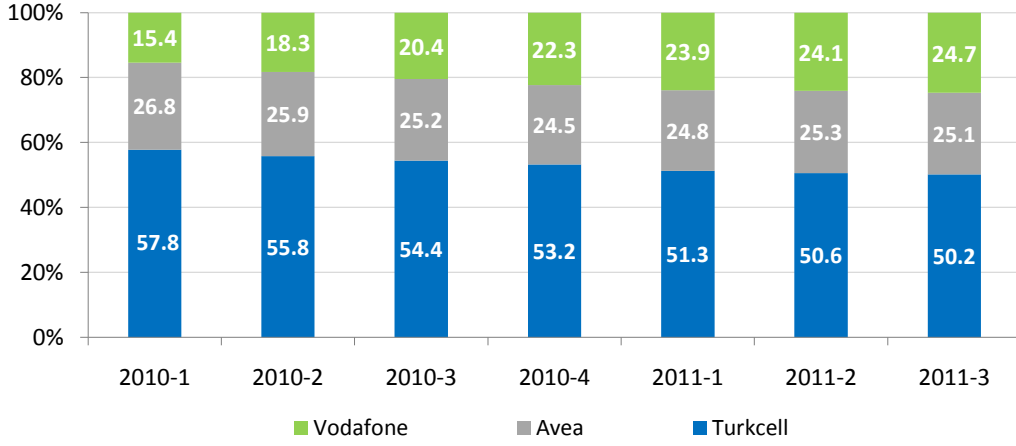
Aşağıdaki iki şekilde (Şekil 4-16 ve 4-17) ise ön ödemeli ve faturalı abonelerin mobil işletmeci bazında dağılımına yer verilmektedir. Şekil 4-16'da 2010 yılı ilk çeyrekte 2011 yılının üçüncü üç aylık dönemine kadar ön ödemeli abonelerin işletmeci bazında dağılımı incelenmektedir. 2011 yılı üçüncü üç aylık dönemi itibariyle ön ödemeli abonelerde Turkcell'in %54,6, Vodafone'un %29, Avea'nın ise %16,4 pazar payına sahip olduğu görülmektedir.

Şekil 4-16 Ön Ödemeli Abonelerin Dağılımı, %

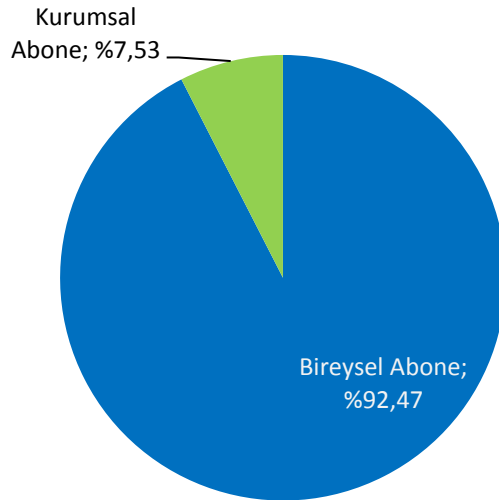
Faturalı abonelerin dağılımında ise Turkcell'in %50,2, Avea'nın %25,1, Vodafone'un %24,7 pay aldığı görülmektedir. (Şekil 4-17)

Şekil 4-17 Faturalı Abonelerin Dağılımı, %

Şekil 4-18'de mobil işletmecilerin abone portföyü bireysel (özel kişilik) - kurumsal (tüzel kişilik) ayrımında incelenmektedir. Mobil aboneliklerin %7,53'ü kurumsal, %92,47'si bireysel aboneliklerdir. .

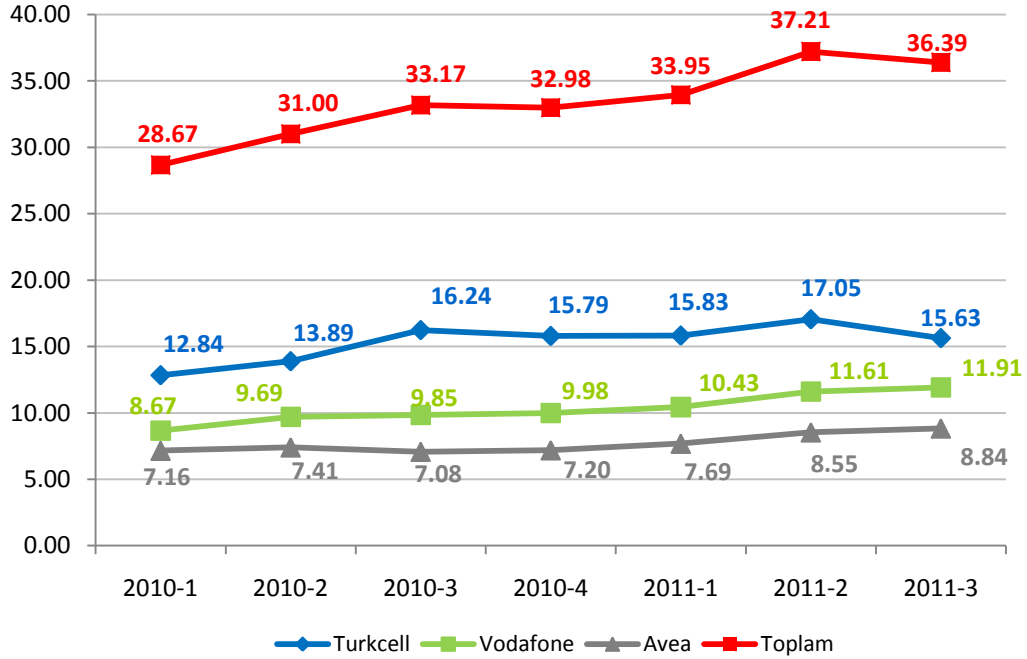
Şekil 4-18 Abonelerin Bireysel-Kurumsal Bazda Ayrımı, %

4.3. Mobil Trafik Hacmi

2011 yılı üçüncü çeyrekte toplam mobil trafik hacmi 36,39 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir. 2011 yılı üçüncü üç aylık dönemi trafik bilgileri bir önceki üç aylık dönemle kıyaslandığında toplam trafiğin %2,2 oranında azaldığı, geçen senenin aynı dönemi ile kıyaslandığında ise %9,7 oranında arttığı görülmektedir. İşletmeci bazında incelendiğinde ise Turkcell'in trafiğinin bir önceki döneme göre yaklaşık %8,3 oranında azaldığı, Avea'nın trafik hacmi yaklaşık %3,4, Vodafone'nun trafik hacminin ise yaklaşık %2,6 oranında arttığı görülmektedir. Geçen senenin aynı dönemine göre kıyaslandığında Turkcell'in trafik hacminde %3,7 oranında azaldığı, Vodafone'un trafik hacminde %21 ve Avea'nın trafik hacminde %24,8 artış söz konusu olduğu görülmektedir. Mobil trafik hacmindeki¹¹ bu değişim dönemler itibariyle Şekil 4-19'da verilmektedir.

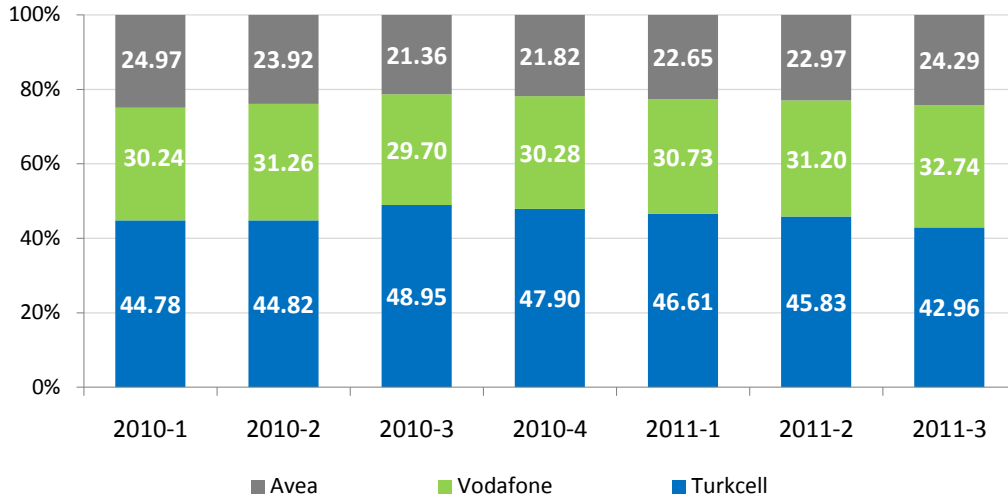
Şekil 4-19 Mobil İşletmecilerin Dönemlere Göre Toplam Trafik Miktarları,
Milyar Dakika

¹¹ Mobil işletmecilerin toplam trafik miktarları toplam giden trafik ve şebeke içi trafiğin toplanması ile elde edilmektedir.

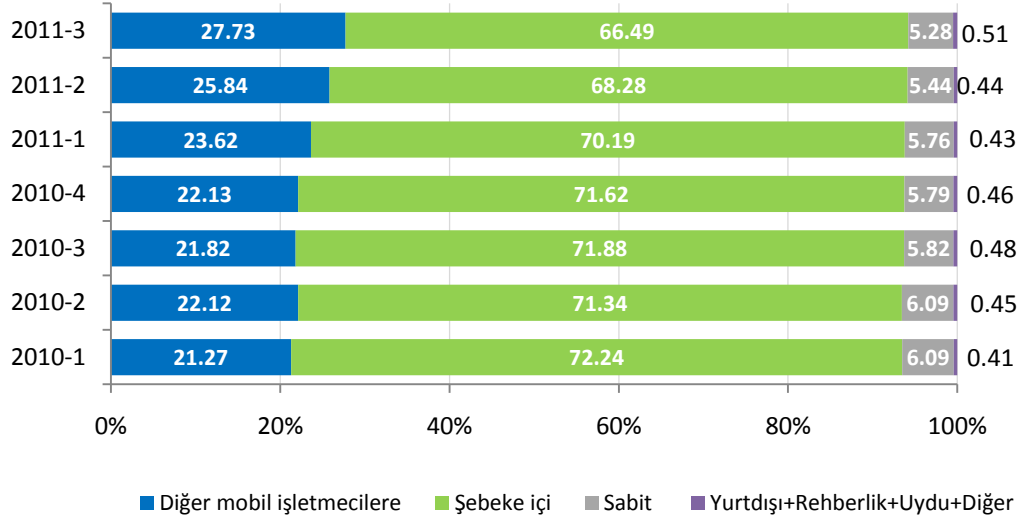
Mobil işletmecilerinin dönemler itibariyle toplam mobil trafiğinden aldıkları pazar payları Şekil 4-20’de gösterilmektedir. Geçtiğimiz yılın aynı dönemine kıyasla trafiğe göre Avea’nın pazar payı %21,36’dan %24,29’a, Vodafone’nun payı %29,70’ten %32,74’e yükselmiş, Turkcell’in pazar payı ise %48,95’ten %42,96’ya düşmüştür. Bir önceki dönemle kıyaslandığında ise, Turkcell’in pazar payının %45,83’ten %42,96’ya düştüğü, Avea’nın pazar payının %22,97’den %24,29’a ve Vodafone’un pazar payının ise %31,20’den %32,74’e yükseldiği görülmektedir.

Şekil 4-20 Mobil İşletmecilerin Trafiğe Göre Pazar Payları, %

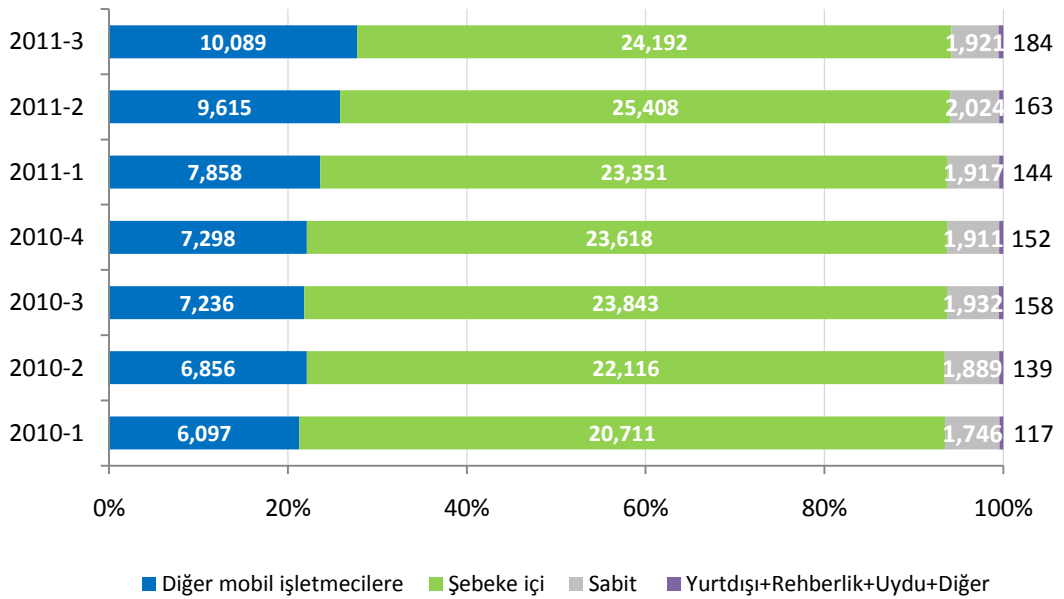
Şekil 4-21 ve Şekil 4-22’de mobil işletmeciler tarafından üretilen toplam mobil trafiğin dağılımına yer verilmektedir. Şekilde görüleceği üzere, söz konusu trafiğin büyük bir kısmını (%66,49) mobil işletmecilerin kendi aboneleri arasındaki trafiği ifade eden şebeke içi trafik oluşturmaktadır. Mobil işletmecilerden diğer mobil işletmecilere doğru giden trafik toplam trafiğin %27,73’ünü oluşturmaktadır.

Şekil 4-21 Mobil Trafik Dağılımı, %

Toplam mobil şebeke içi trafik miktarı 2011 yılı üçüncü çeyrekte bir önceki üç aylık döneme göre %4,8 oranında azalarak 24.192 milyon dakika, diğer mobil işletmecilere doğru trafik miktarı ise %5 oranında artarak 10.089 milyon dakika olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 4-22 Mobil Trafik Dağılımı, Milyon Dakika

4.4. En Çok Trafik Gönderilen ve Alınan Ülkeler

Çizelge 4-2'de 2011 yılı üçüncü çeyrek döneminde (Temmuz-Ağustos-Eylül) mobil şebekelerden en fazla trafik gönderilen ve alınan ilk beş ülkeye yer verilmektedir. Bu üç aylık dönemde en çok trafik gönderilen ülkeler Almanya, İngiltere, Rusya, Bulgaristan ve Fransa olmuştur. Diğer taraftan, mobil şebekelere en fazla çağrı gönderen ülkeler ise Almanya, Rusya, İngiltere, Bulgaristan ve Fransa şeklinde sıralanmaktadır.

Çizelge 4-2 - En Fazla Trafik Gönderilen ve Alınan Ülkeler, 2011 3. Çeyrek

En Fazla Trafik Gönderilen Ülke	En Fazla Trafik Alınan Ülke
Almanya	Almanya
İngiltere	Rusya
Rusya	İngiltere
Bulgaristan	Bulgaristan
Fransa	Fransa

4.5. Kısa Numaralar

Çizelge 4-3'te 2011 yılı üçüncü çeyrek dönemde Avea hatlarından en çok aranan beş kısa numaraya ve ortalama çağrı sürelerine yer verilmektedir. 2011 yılı üçüncü çeyrekte en çok aranan kısa numaralar 112 (Acil Servis), 155 (Polis İmdat), BN Telekom, AssisTT ve 186 (Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş'nin (BEDAŞ) çağrı merkezi) olmuştur. En çok aranan 112 (Acil Servis) numarası için ortalama çağrı süresi 34 saniye seviyelerinde iken, rehberlik hizmetleri için bu süre 80 saniye civarındadır.

Çizelge 4-3 AVEA, En Çok Trafik Giden Kısa Numaralar, 2011 3. Çeyrek

Kısa Numara	Ortalama Çağrı Süresi (sn)
112	34
155	53
BN Telekom (11880 – 11810 – 11844)	80
AssisTT (11818 – 11820)	82
186	78

Çizelge 4-4'te 2011 yılı üçüncü çeyrekte Vodafone hatlarından en çok aranan beş kısa numaraya ve ortalama çağrı sürelerine yer verilmektedir. Çizelge incelendiğinde 2011 yılı üçüncü çeyrekte en çok aranan kısa numaralar arasında 112 (Acil Servis), BN Telekom, 155 (Polis İmdat), 186 (Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş'nin (BEDAŞ) çağrı merkezi) ve 182 (T.C Sağlık Bakanlığı Merkezi Hastane Randevu Sistemi) numaraları yer almaktadır. En çok aranan kısa numara 112 (Acil servis) için ortalama çağrı süresi yaklaşık 27 saniye, Merkezi Hastane Randevu Sistemi için yaklaşık 3 dakika olarak gerçekleşmektedir.

Çizelge 4-4 VODAFONE, En Çok Trafik Giden Kısa Numaralar, 2011 3.Çeyrek

Kısa Numara	Ortalama Çağrı Süresi (sn)
112	27
BN Telekom - Rehberlik (11880 – 11810 – 11844)	82
155	53
186	74
182	173

Çizelge 4-5'te 2011 yılı üçüncü çeyrekte Turkcell hatlarından en çok aranan beş kısa numaraya ve ortalama çağrı sürelerine yer verilmektedir. Çizelge incelendiğinde Turkcell hatlarından en çok aranan kısa numaraların 112 (Acil Servis), 155 (Polis İmdat), BN Telekom, 186 (Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş'nin (BEDAŞ) ve 110 (Yangın İhbar) olduğu görülmektedir. En çok aranan 112 (Acil Servis) numarası için ortalama çağrı süresi 24 saniye seviyelerindedir. Rehberlik hizmetleri için bu süre ortalama 80 saniye olarak gerçekleşmiştir.

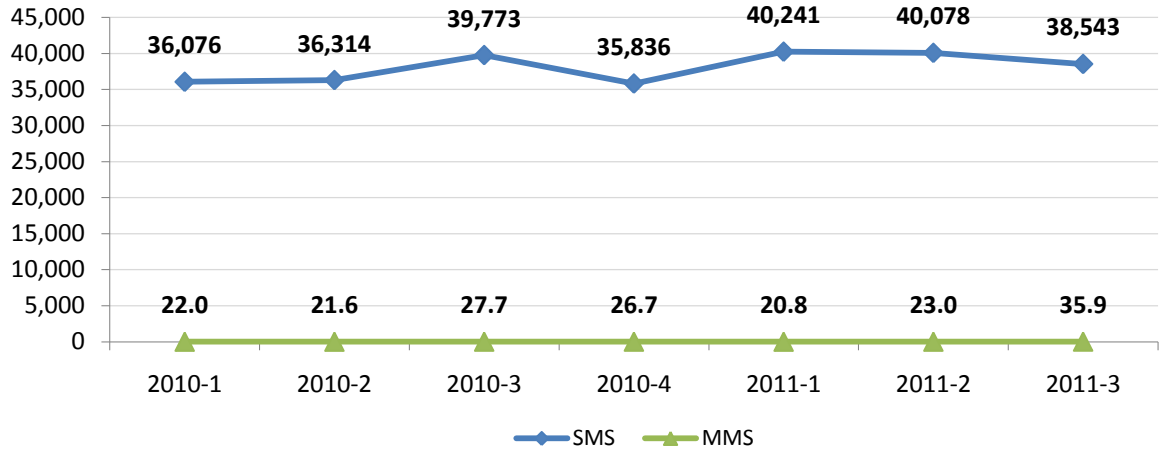
Çizelge 4-5 TURKCELL, En Çok Trafik Giden Kısa Numaralar, 2011 3.Çeyrek

Kısa Numara	Ortalama Çağrı Süresi (sn)
112	24
155	51
BN Telekom 11810 - 11844 - 11880	81
186	80
110	35

4.6. SMS ve MMS

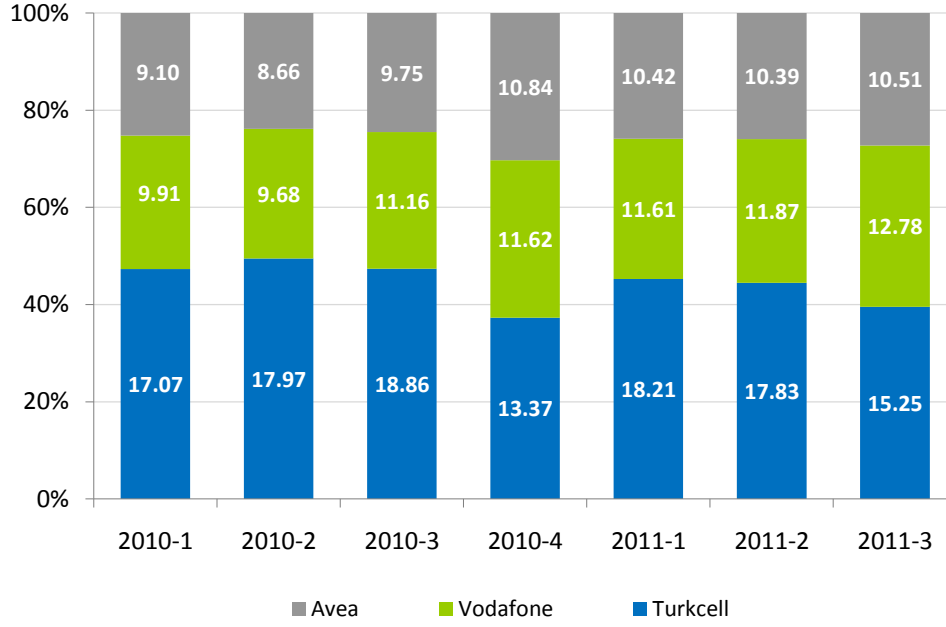
Şekil 4-23'te mobil işletmecilerinin toplam SMS ve MMS sayılarındaki değişime yer verilmektedir. Gönderilen MMS sayısı henüz düşük seviyelerde seyrederken, SMS sayısında 2010 yılı son dönem hariç sürekli bir artış eğilimi görülmektedir. 2011 yılı üçüncü üç aylık dönemde SMS sayısı yaklaşık %3,8 oranında azalarak 38.543 milyon âdet olarak gerçekleşirken, MMS sayısı 36 milyon seviyelerine yükselmiştir.

Şekil 4-23 Dönemlere Göre Mobil SMS ve MMS Miktarı, Milyon Adet

Mobil aboneler tarafından gönderilen toplam SMS sayısının işletmeciler bazında dağılımı Şekil 4-24'te gösterilmektedir. 2011 yılı üçüncü üç aylık dönemde, bir önceki üç aylık döneme göre SMS sayıları bakımından Turkcell'in SMS sayısı yaklaşık %14,5 oranında azalırken, Avea'nın SMS sayısı ise %1,2, Vodafone'un SMS sayısı ise %7,7 oranında artmıştır.

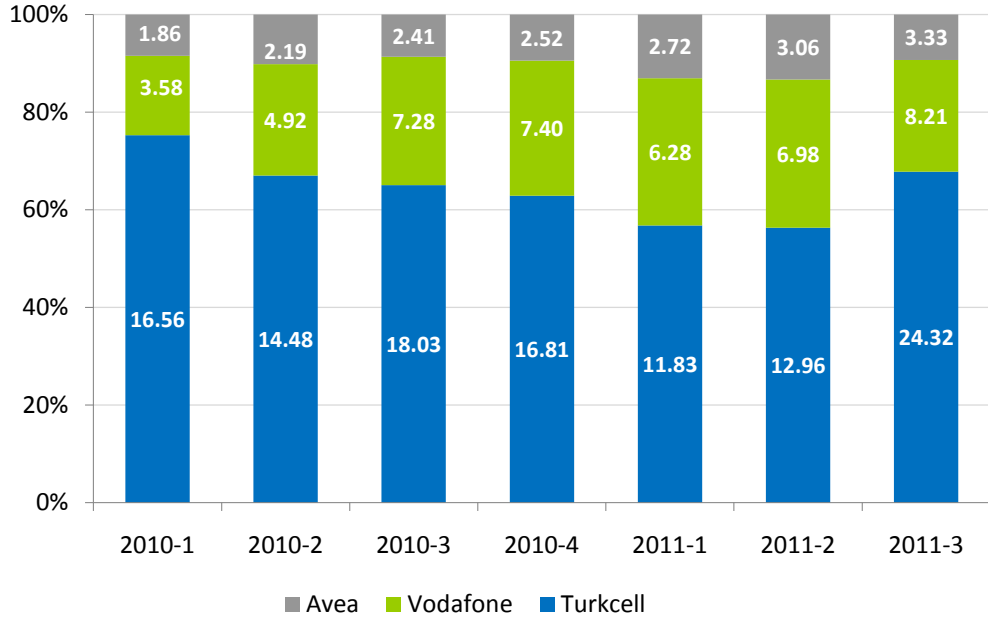
Şekil 4-24 İşletmeci Bazında SMS Sayısı, Milyar Adet

Mobil aboneler tarafından gönderilen MMS sayısı 2011 yılı üçüncü üç aylık dönemde bir önceki döneme kıyasla yaklaşık %56 oranında artarak 36 milyon seviyelerine yükselmiştir. İşletmeci bazında gönderilen MMS sayıları incelendiğinde, 2011 yılı üçüncü üç aylık dönemde bir önceki çeyreğe göre Turkcell'in MMS sayısının %88¹², Vodafone'un MMS sayısının %18, Avea'nın ise %9 oranında arttığı görülmektedir. (Şekil 4-25).

¹² Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş. tarafından Ağustos 2011 dönemi içerisinde başlayan ayda 10 TL'ye yurt içi tüm Turkcell'ilerle 10.000 SMS sunulan kampanya dâhilinde abonelere şebeke içi **100 MMS** hediye edilmiştir. Kampanya 2011 Ağustos ayı içerisinde başlamış olup Eylül 2011 ve Ekim 2011 tarihlerini de etkilemiştir. Söz konusu kampanya ile 2011 üçüncü çeyrekte MMS sayılarında ciddi bir artış yaşanmıştır.

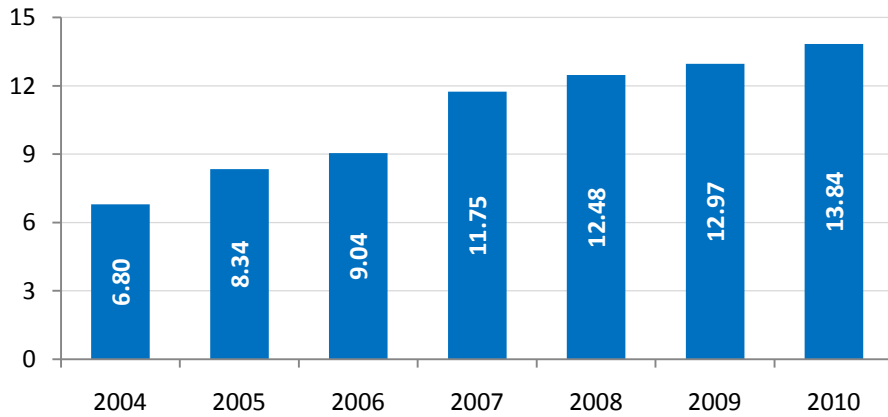
Şekil 4-25 İşletmeci Bazında MMS Sayısı, Milyon Adet

4.7. Mobil Gelir

Şekil 4-26'da 2004 yılından bu yana mobil telekomünikasyon hizmetlerinden elde edilen gelir bilgilerine yıllık olarak yer verilmektedir. Yıllar itibariyle artış eğiliminde olan mobil gelirler 2010 yılında 13,84 milyar TL olarak gerçekleşirken, bir önceki yıla göre %6,71 oranında artış söz konusudur.

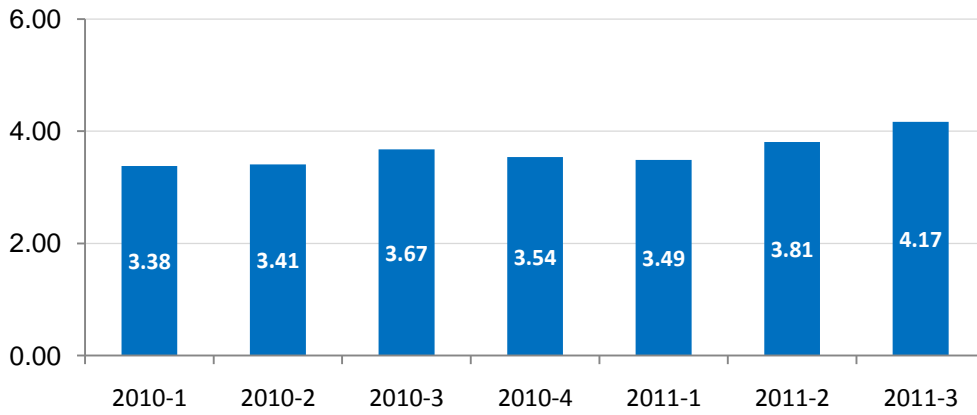
Şekil 4-26 Yıllar İtibariyle Mobil Telekomünikasyon Hizmetlerinden Elde Edilen Gelir, Milyar TL

*İşletmecilerin Kurumumuza göndermiş oldukları kesinleşmiş yıllık gelir tablolarındaki net satış gelirleri dikkate alınarak hazırlanmıştır.

Şekil 4-27’de işletmecilerin mobil telekomünikasyon hizmetlerinden elde ettiği gelirler 2010 yılı başından itibaren üçer aylık dönemler halinde gösterilmektedir. 2011 yılı üçüncü üç aylık dönemde söz konusu mobil gelirler yaklaşık 4,17 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 4-27 Mobil Telekomünikasyon Hizmetlerinden Elde Edilen Üç Aylık Gelirler, Milyar TL

*İşletmecilerin Kurumumuza göndermiş oldukları üç aylık gelir rakamları dikkate alınarak hazırlanmıştır. Kesinleşmiş gelir bilgileri değildir.

Çizelge 4-6’de mobil işletmecilerin 2011 yılı üçüncü çeyrek itibariyle EBITDA marjlarına yer verilmektedir. EBITDA marjları Avea, Vodafone ve Turkcell için sırasıyla %13,96, %14,80 (altı aylık) ve %34,64 olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 4-6 Mobil İşletmecilerin Finansal Göstergeleri, 2011 3. Çeyrek

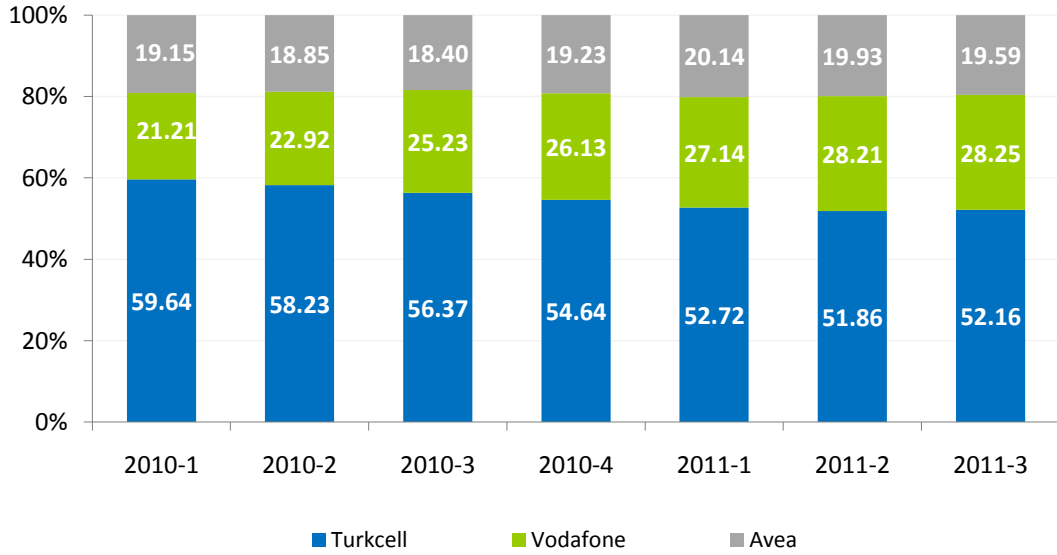
	Avea	Vodafone	Turkcell
EBITDA Marjı,%	13,96	14,80	34,64

*Çizelge’de yer alan değerler SPK finansal raporlama standartlarına göre hesaplanmıştır. Vodafone’un talebi üzerine Vodafone International tarafından EBITDA değerleri altı ayda bir yayımlandığından, EBITDA değerleri 6 ayda bir yayımlanacaktır. Vodafone EBITDA değeri 6 aylıktır.

Şekil 4-28’de mobil işletmecilerin üçer aylık net satış gelir verilerine göre hesaplanan pazar paylarına yer verilmektedir. 2011 yılı üçüncü çeyrek

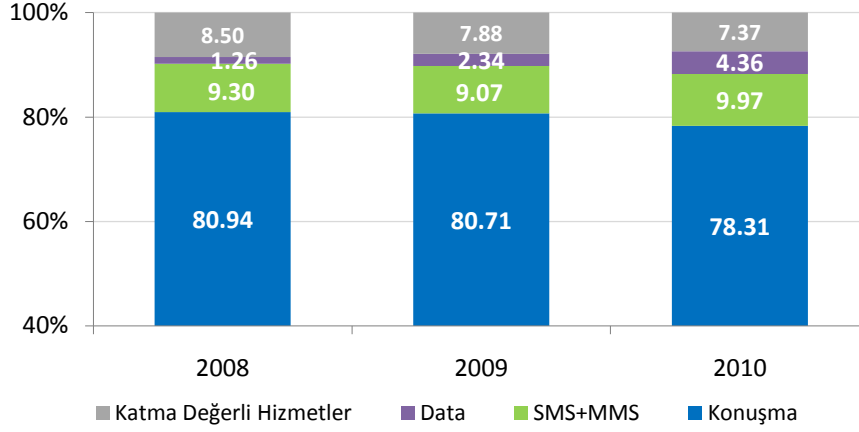
dönem itibariyle gelire göre pazar payları incelendiğinde Turkcell'in pazar payının %52,16, Vodafone ve Avea'nın ise sırasıyla %28,25 ve %19,59 seviyelerinde olduğu görülmektedir. 2011 yılı üçüncü çeyrekte gelire göre pazar payları 2010 yılının aynı dönemi ile kıyaslandığında Turkcell'in pazar payının yaklaşık 4,21 puan azaldığı, Avea'nın pazar payının 1,19 ve Vodafone'un pazar payının ise 3,02 puan arttığı görülmektedir.

Şekil 4-28 Mobil İşletmecilerin Gelire Göre Pazar Payları, %

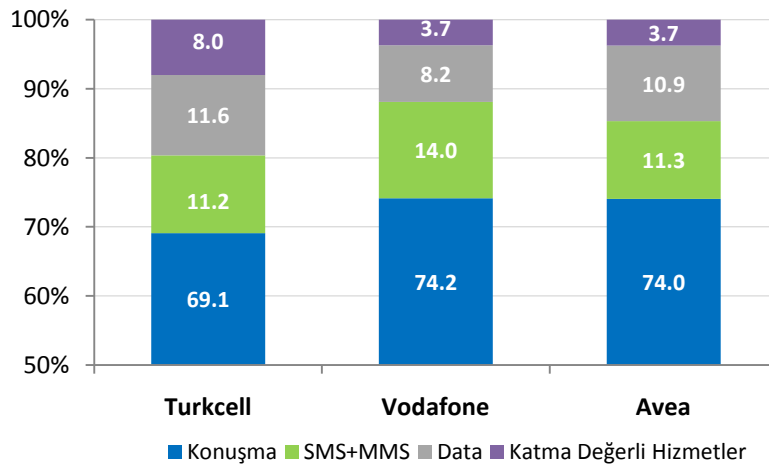
Şekil 4-29'da mobil işletmecilerin 2008, 2009 ve 2010 yılı toplam gelirlerine ait dağılıma yer verilmektedir. Şekilde görüleceği üzere mobil işletmecilerin gelirlerinin 2008 yılında yaklaşık %81'ini konuşma gelirleri oluştururken bu oran 2010 yılında %78'e gerilemiştir. Data gelirlerinin payı 2008 yılında %1,26 iken 2010 yılında %4,36'ya yükselmiştir. SMS+MMS gelirleri 2010 yılında toplam gelirin yaklaşık %10'unu oluşturmaktadır.

Şekil 4-29 Mobil İşletmecilerin Gelir Dağılımı, %

Şekil 4-30'da her bir mobil işletmecinin 2011 yılı üçüncü çeyrek dönem itibariyle toplam gelirlerine ait dağılıma karşılaştırmalı olarak yer verilmektedir. Konuşma gelirleri; Turkcell'in gelirlerinin %69,1'ini, Avea'nın gelirlerinin %74,0'ünü ve Vodafone'un gelirlerinin %74,2'sini oluşturmaktadır. SMS+MMS gelirleri Turkcell'in gelirlerinin %11,2'sini, Avea'nın gelirlerinin %11,3'ünü ve Vodafone'un gelirlerinin %14'ünü oluşturmaktadır. Data gelirleri ise Vodafone'da %8,2, Avea'da %10,9 ve Turkcell'de %11,6 paya sahiptir.

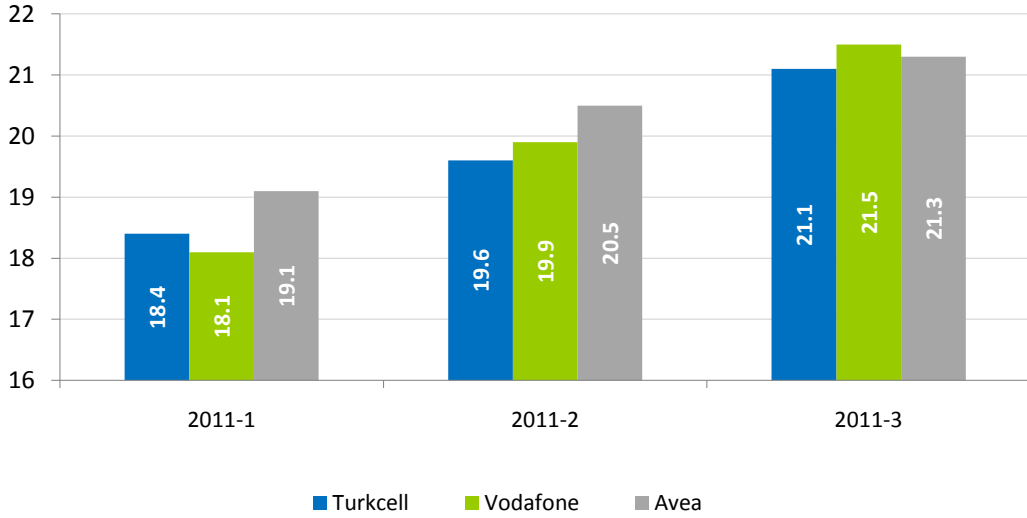
Şekil 4-30 Mobil İşletmecilerin İşletmeci Bazında Gelir Dağılımı, 2011 3. Çeyrek, %

4.8. Abone Başına Aylık Gelir (ARPU)

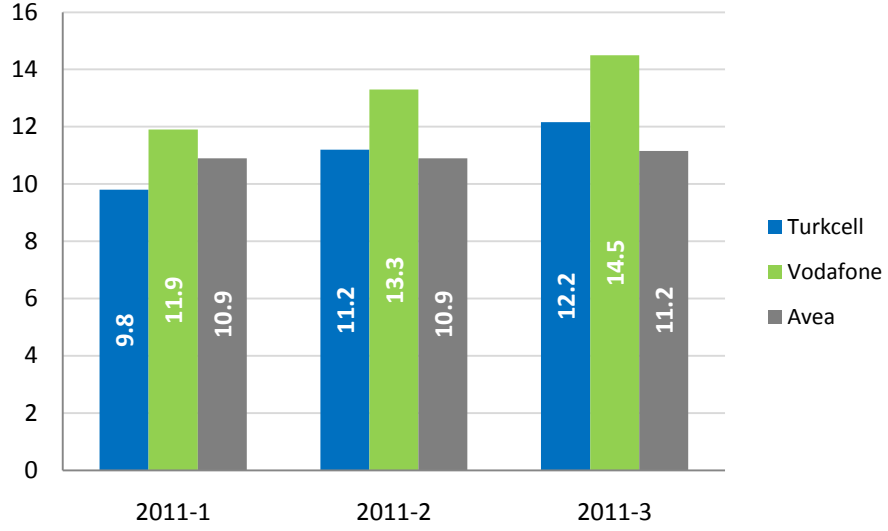
Abone başına elde edilen aylık gelir anlamına gelen “ARPU” mobil hizmetlerin fiyatları ve kullanım seviyelerinin en belirgin fonksiyonlarından biridir. Şekil 4-31’de Türkiye’de hizmet veren mobil işletmecilerinin 2011 yılı çeyrekler itibariyle ortalama ARPU rakamlarına yer verilmektedir. 2011 yılı üçüncü çeyrek itibariyle Turkcell için abone başına aylık gelir 21,1 TL, Vodafone için 21,5 TL, Avea için ise 21,3 TL’dir.

Şekil 4-31 Mobil ARPU, TL

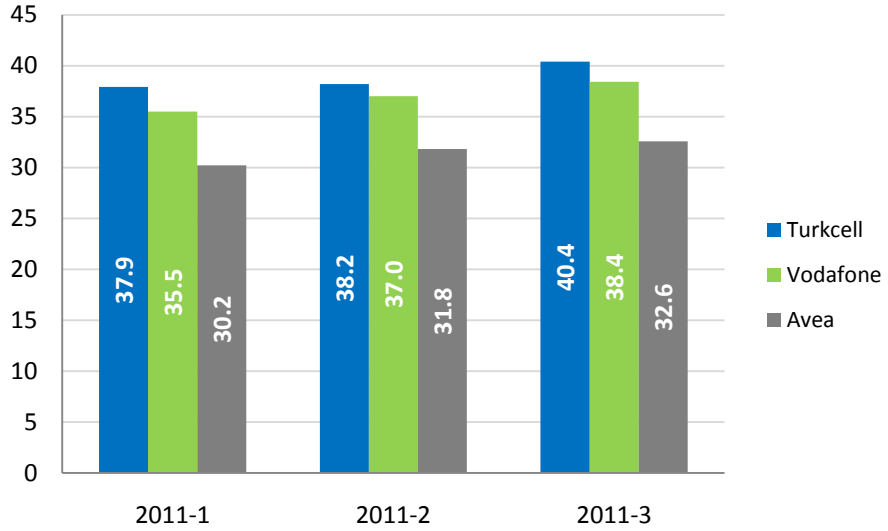
Şekil 4-32’de 2011 yılı üçüncü üç aylık dönem için mobil işletmecilerin Kurumumuza bildirmiş olduğu ön ödemeli ARPU rakamlarına yer verilmektedir. Ön ödemeli ARPU rakamları incelendiğinde 2011 üçüncü çeyrek itibariyle Turkcell’in ön ödemeli ARPU’sunun 12,2 TL, Vodafone’un 14,5 TL, Avea’nın ise 11,2 TL olduğu görülmektedir.

Şekil 4-32 Ön Ödemeli Mobil ARPU, TL

Şekil 4-33'te ise 2011 yılı üçüncü üç aylık dönem için mobil işletmecilerin Kurumumuza bildirmiş olduğu faturalı ARPU değerleri incelenmektedir. 2011 yılı üçüncü çeyrek itibariyle Turkcell'in faturalı ARPU'su 40,4 TL olurken, Vodafone'un 38,4 TL, Avea'nın 32,6 TL olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 4-33 Faturalı Mobil ARPU, TL

4.9. Aylık Kullanım Miktarı (MoU)

MoU, mobil telefon kullanım seviyesinin ölçümünde yaygın olarak kullanılan bir göstergedir. Ortalama bir abonenin aylık ortalama konuşma süresi olarak tanımlanmaktadır. Çizelge 4-7’de mobil işletmecilerin 2011 yılı üçüncü çeyrek itibariyle gerçekleşen MoU değerleri aylar bazında verilmektedir. Eylül 2011 itibariyle, Turkcell’in MoU değeri 219,8 dakika, Avea’nın 318,5 dakika ve Vodafone’un ise 294,8 dakika olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 4-7 Mobil İşletmecilerin MoU değerleri, Dakika

	Turkcell	Avea	Vodafone
Temmuz	228.3	314.1	300.7
Ağustos	218.7	306.9	297.1
Eylül	219.8	318.5	294.8

Çizelge 4-8’de bazı AB ülkeleri ile Türkiye’deki ortalama mobil telefon kullanım sürelerine yer verilmektedir. Türkiye, 261 dakika olan ortalama aylık mobil kullanım süresi ile Çizelge’de İrlanda, Norveç, İngiltere, İspanya, İtalya, Portekiz ve Almanya’nın üstünde yer almaktadır.

Çizelge 4-8 AB MoU kıyaslaması

Ülke	MoU (dakika)
Fransa	279
Türkiye	261
İrlanda	257
Norveç	246
İsveç	238
Avusturya	226
İngiltere	193
AB Ortalaması	189
İtalya	170
Danimarka	168
İspanya	160
Hollanda	151
Belçika	149
İsviçre	120
Portekiz	119
Almanya	109

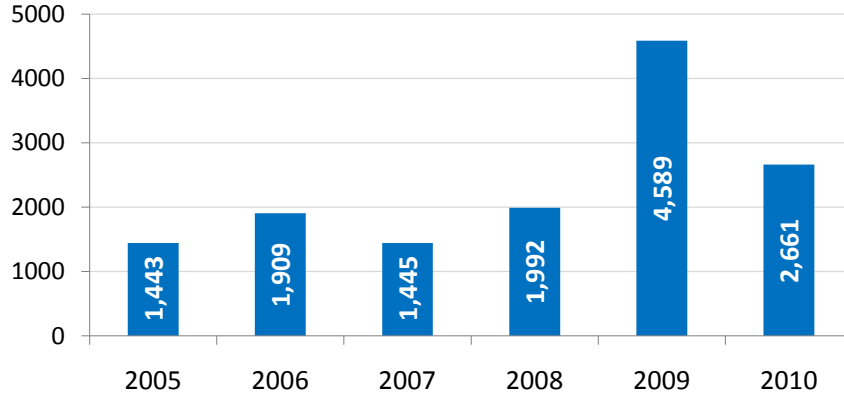
*Kaynak: Comreg, 2011 1. Çeyrek Raporu

*AB ülkeleri verileri Mart 2011, Türkiye verisi 2011 3. çeyrek ortalama aylık verisidir.

4.10. Mobil Yatırım

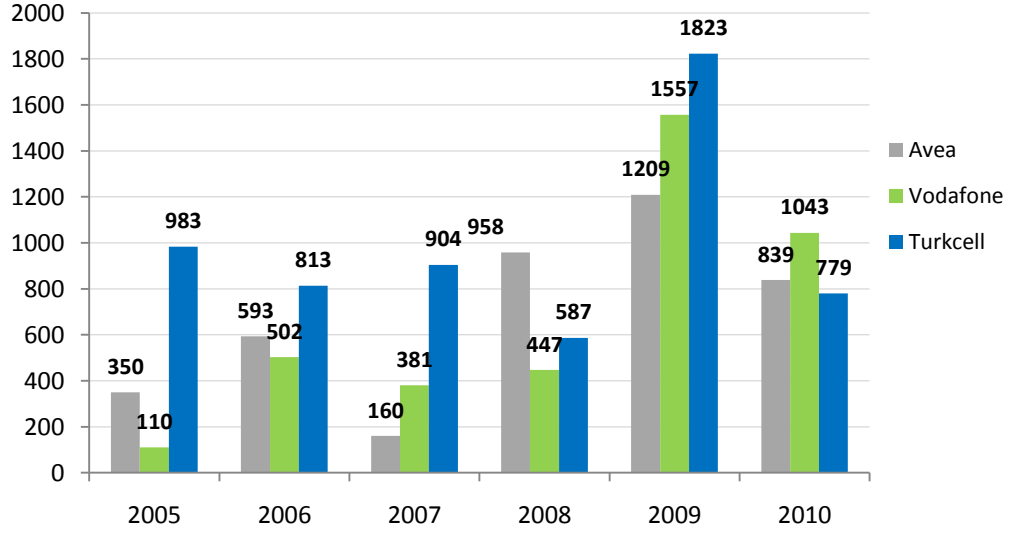
Şekil 4-34'te mobil telekomünikasyon alanında faaliyet gösteren üç işletmecinin 2004-2010 yılları arasındaki toplam yıllık yatırım bilgilerine yer verilmektedir. 2009 yılı, 3G yetkilendirmelerinin de etkisiyle mobil yatırımları bakımından 4589 milyon TL ile en fazla yatırım yapılan yıl olurken 2008 yılına göre %132 oranında artış söz konusudur. 2010 yılında ise 2661 milyon TL mobil yatırım yapılmıştır.

Şekil 4-34 Yıllık Mobil Yatırım, Milyon TL

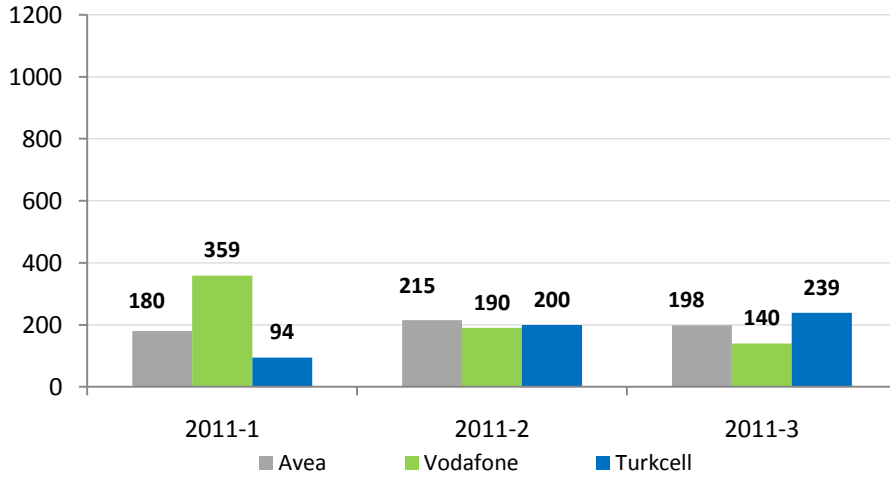
Şekil 4-35'te mobil işletmecilerin yaptıkları yıllık mobil yatırım değerlerine yer verilmektedir. 2009 yılında 2008 yılına göre tüm işletmeciler için artış eğilimi görülmektedir. 2010 yılında ise Vodafone 1043 milyon TL, Avea 839 milyon TL, Turkcell 779 milyon TL yatırım yapmıştır.

Şekil 4-35 İşletmeci Bazında Yıllık Mobil Yatırım, Milyon TL

Şekil 4-36’da işletmeci bazında 2011 yılı üçüncü çeyrek itibariyle mobil işletmecilerin yaptığı yatırım miktarları gösterilmektedir. Üçüncü çeyrekte Turkcell’in yatırım miktarı 239 milyon TL olurken, Avea 198 milyon TL ve Vodafone 140 milyon TL düzeyinde yatırım yapmıştır.

Şekil 4-36 Üç Aylık Mobil Yatırım, Milyon TL

5 Diğer Hizmetler

5.1. Altyapı Hizmetleri

Türkiye’de Kasım 2011 tarihi itibariyle bildirim kapsamında 75, kullanım hakkı kapsamında 5 Altyapı İşletmeciliği Lisansı almış işletmeci bulunmaktadır. 2011 yılı üçüncü üç aylık dönem itibariyle alternatif işletmecilerin sahip olduğu fiber optik kablo uzunluğuna Çizelge 5-1’de yer verilmektedir. Çizelge 5-1’de yer alan uzunluklar kendi altyapılarıyla birlikte işletmecilerin kiraladıkları omurga ve erişim şebekelerini de kapsamaktadır. Alternatif işletmecilerin 2011 yılı üçüncü çeyrek itibariyle toplam fiber uzunluğu 34.165 km’dir. Türk Telekom’un ise 2011 yılı birinci çeyrek itibariyle 134.000 km fiber altyapısı bulunmaktadır. Bunun yaklaşık 114.000 km’si omurga, geri kalan kısmı erişim amaçlı kullanılmaktadır.

Çizelge 5-1 Alternatif İşletmecilerin Fiber Uzunlukları, 2011 3. Çeyrek

İşletmeciler	Kendisine Ait Toplam Uzunluk	Kiralık Toplam Uzunluk	Omurga Toplam Uzunluk	Erişim Toplam Uzunluk	Genel Toplam Uzunluk (km)
TOPLAM	28.010	6.156	29.279	4.886	34.165

Çizelge 5-2’de 2011 yılı üçüncü çeyrek dönemi itibariyle altyapı işletmecilerinin abone sayılarına göre pazar paylarına yer verilmektedir. Abone sayısına göre en yüksek pazar payına sahip işletmeci Superonline (Tellcom) olup, onu Metronet, Borusan-Vodafone, Telnet, İşnet, Koçnet, T-Systems, Equant İstanbul, Turknet ve AT&T Global izlemektedir.

**Çizelge 5-2 Altyapı İşletmecilerinin Abone Sayılarına Göre Pazar Payları,
2011 3. Çeyrek**

İşletmeciler	Abone Sayılarına Göre Pazar Payları (%)
Superonline (Tellcom)	32,41
Metronet	22,30
Borusan-Vodafone	16,62
Telnet	8,30
İşnet	7,47
Koçnet	5,49
T-Systems	3,16
Equant İstanbul	2,69
Turknet	0,63
AT&T Global	0,45
Diğer	0,49
TOPLAM	100

Çizelge 5-3'te altyapı işletmeci grubuna ilişkin abone ve gelir bilgilerine yer verilmektedir. Bu işletmecilerin toplam abone sayısı 2011 üçüncü çeyrek itibariyle 32.341 olup, bu hizmetlerden elde ettikleri toplam gelir yaklaşık 103 milyon TL seviyesindedir.

Çizelge 5-3 Altyapı Hizmetleri

Dönem	Abone Sayısı	Gelir, TL
2011-1	21.761	112.844.109
2011-2	29.711	121.425.225
2011-3	32.341	103.370.443

5.2. Kablolu Yayın Hizmetleri

Kurumumuzdan kablolu yayın hizmeti işletmeciliği lisansı alan 15 işletmeci bulunmakla birlikte, kablo alanında geniş alanda sadece TÜRKSAT aktif olarak faaliyet göstermektedir. Bu alanda yetkilendirmesi olan TNet ise IPTV hizmeti vermektedir. Görev sözleşmesi kapsamında kablolu yayın hizmeti sunan TÜRKSAT'ın 2011 yılı üçüncü üç aylık dönem itibariyle Türkiye'de toplam Kablo TV abone sayısı 1.236.089 olup, Teledünya markasıyla hizmette olan sayısal Kablo TV abone sayısı 409.792 olarak

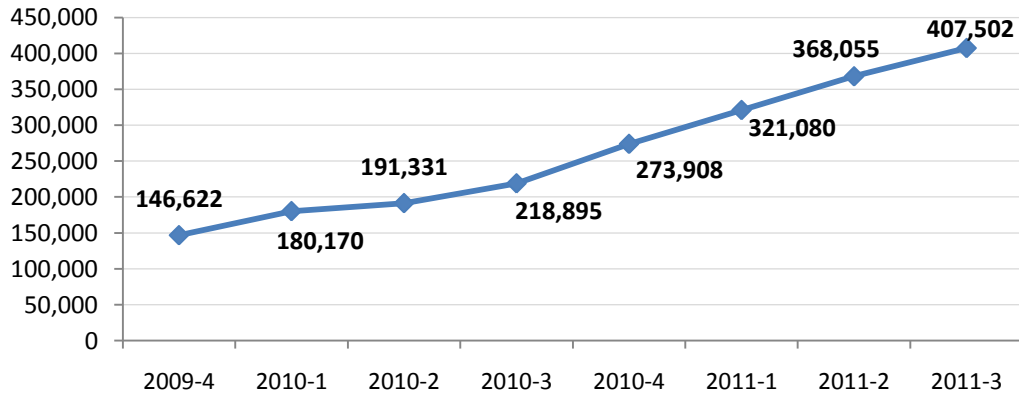
gerçekleşmiştir. Kablo telefon hizmetinden yararlanan 18.309 abone bulunmaktadır. 2011 üçüncü çeyrek itibariyle 27.460 abone IPTV hizmetinden faydalanmaktadır. (Çizelge 5-4)

Çizelge 5-4 Kablolu Yayın Hizmetleri

Dönem	Kablo TV Abone Sayısı	Kablo İnternet Abone Sayısı	Kablo Telefon Abone Sayısı	IPTV Abone Sayısı	Gelir TL
2011-1	1.259.523	321.080	188	11.164	28.651.254
2011-2	1.286.128	368.055	181	24.641	37.113.499
2011-3	1.236.089	407.502	18.309	27.460	45.321.497

Kablo internetteki abone sayısı gelişimi Şekil 5-1’de verilmekte olup, önceki üç aylık döneme göre yaklaşık %10,7 oranında artan kablo internet abone sayısı 407.502’ye ulaşmıştır.

Şekil 5-1 Kablo İnternet Abone Sayısı

5.3. Uydu Haberleşme Hizmetleri

Bildirim kapsamında uydu haberleşme hizmetleri konusunda yetkilendirilmiş işletmeciler 2011 yılı üçüncü çeyrek itibariyle 10.749 aboneye uydu yer istasyonlarıyla uluslararası internet bağlantıları, video konferans, noktadan noktaya uluslararası uydu data devreleri gibi hizmetleri sağlamaktadır.

Uydu haberleşme hizmeti sunan işletmecilerin abone ve gelir bilgileri Çizelge 5-5'te, sözkonusu işletmecilerin abone sayılarına göre pazar paylarına Çizelge 5-6'da yer verilmektedir. Bu hizmete ilişkin toplam gelirler 2011 yılı üçüncü çeyrek için yaklaşık 37,8 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

Çizelge 5-5 Uydu Haberleşme Hizmetleri

Dönem	Abone Sayısı	Gelir, TL
2011-1	10.892	34.284.631
2011-2	11.041	38.764.100
2011-3	10.749	37.800.249

Bu alanda hizmet gösteren işletmecilerin abone sayısına göre pazar payları incelendiğinde Türksat'ın payının %52,23 olduğu, onu sırasıyla İşnet, Deksarnet Telekom ve BT Telekom'un izlediği görülmektedir

Çizelge 5-6 Abone Sayısına Göre Pazar Payları, 2011 3.Çeyrek

İşletmeci	%
Türksat	52,23
İşnet	25,01
Deksarnet Telekom	14,05
BT Telekom	6,34
Diğer	2,37

5.4. Uydu Platform Hizmetleri

Uydu platform hizmetleri kapsamında aktif olarak faaliyet gösteren iki adet işletmeci bulunmaktadır. Sözkonusu hizmete ilişkin üç aylık gelir ve abone bilgilerine Çizelge 5-7’de, bu alanda faaliyet gösteren işletmecilerin abone sayılarına göre pazar paylarına Çizelge 5-8’de yer verilmektedir. 2011 yılı üçüncü çeyrekte toplam abone sayısı 3.708.652 olup, bu hizmete ilişkin gelirler yaklaşık 24,4 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 5-7 Uydu Platform Hizmetleri

Dönem	Abone Sayısı	Gelir, TL
2011-1	3.529.624	29.572.111
2011-2	3.579.784	33.370.257
2011-3	3.708.652	24.407.659

Bu alanda faaliyet gösteren işletmecilerin abone sayısına göre pazar paylarına bakıldığında Digitürk’ün pazar payının %64,71, D-Smart’ın pazar payının %35,29 olduğu görülmektedir.

Çizelge 5-8 Abone Sayısına Göre Pazar Payları, 2011 3.Çeyrek

İşletmeci	%
Digitürk (Digital Platform)	64,71
D-Smart (Doğan TV)	35,29

5.5. GMPCS Hizmetleri

2011 yılı üçüncü çeyrek itibariyle aktif olarak üç işletmeci GMPCS Mobil Telefon hizmeti sunmaktadır. Söz konusu hizmete ilişkin üç aylık gelir ve abone bilgilerine Çizelge 5-9’da yer verilmektedir. Bu hizmet grubunda toplam abone sayısı 2011 üçüncü çeyrek dönem için 2958, gelir yaklaşık 4 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 5-9 GMPCS Hizmetleri

Dönem	Abone Sayısı	Gelir, TL
2011-1	2859	3.763.421
2011-2	2971	3.850.309
2011-3	2958	4.074.895

*: İşletmecilerden gelen bilgiler doğrultusundan 1. ve 2. Çeyrek verileri güncellenmiştir.

5.6. Rehberlik Hizmetleri

Rehberlik hizmeti lisansı almış 13 adet işletmeci bulunmakta olup, bunların 6'sı aktif olarak faaliyet göstermektedir. Bu işletmecilerin 2011 yılı üçüncü çeyreği itibariyle toplam çağrı sayısı 16.129.748 olup toplam çağrı süresi 20.664.339 dakikadır. Numara ile sorgulama hizmeti bu çeyrekte kullanılmaya başlanmıştır olup, 1.934.192 adet numara ile sorgulama gerçekleştirilmiştir. Yine bu çeyrekte toplam 31.697.482 adet isim ile sorgulama yapılmıştır. Yapılan sorgulamaların 15.413.823 adedinde bireysel numara, 17.363.382 adedinde kurumsal numara sorgulanmıştır. Rehberlik hizmeti işletmecilerinin üç aylık gelirleri ise yaklaşık 21,4 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. (Çizelge 5-10)

Çizelge 5-10 Rehberlik Hizmetleri

Dönem	Çağrı Sayısı	Çağrı Süresi (Dakika)	İsim İle Sorgulama Sayısı	Numara İle Sorgulama Sayısı	Bireysel Numara Sorgulama Sayısı	Kurumsal Numara Sorgulama Sayısı	Gelir TL
2011-1	15.443.066	20.487.699	35.026.158	-	14.888.862	20.137.296	19.536.410
2011-2	15.059.681	19.600.473	38.657.085	-	16.182.709	22.474.376	17.200.572
2011-3	16.129.748	20.664.339	31.697.482	1.934.192	15.413.823	17.363.382	21.373.070

Çizelge 5-11'de rehberlik hizmeti işletmecilerinin çağrı sayısına göre pazar paylarına ve ortalama çağrı sürelerine yer verilmektedir. Rehberlik hizmetlerinde BN Telekom'un çağrı sayısına göre pazar payı %64,19 olup, onu sırasıyla AssisTT, Vastech, Infoline, Rehberlik Hizmetleri Servisi ve Mega izlemektedir.

Çizelge 5-11 Çağrı Sayısına Göre Pazar Payları, 2011 3. Çeyrek

İşletmeci	%	Ortalama Çağrı Süresi (dk)
BN Telekom (11880 - 11810 -11844)	64,19	1,32
AssisTT (11818-11820)	26,20	1,11
Vastech (11833)	6,44	1,60
Infoline (11824)	1,69	0,92
Rehberlik Hizmetleri Servisi (11819-11850)	1,12	1,47
Mega (11881-11883)	0,36	1,64

5.7. OKTH Hizmetleri

Kullanım hakkı kapsamında ortak kullanım hizmeti sunmak üzere yetkilendirilmiş işletmeci sayısı 64'tür. Bu alanda faaliyet gösteren işletmecilerin abone sayısı, kullanıcı sayısı ve gelir bilgilerine Çizelge 5-12'de yer verilmektedir. 2011 yılı üçüncü üç aylık dönemde bu alandaki toplam abone sayısı 1612, kullanıcı sayısı 34.083 olarak gerçekleşmiştir. 2011 yılı üçüncü çeyrekte bu hizmetlerden sağlanan gelir yaklaşık 1,8 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 5-12 OKTH Hizmetleri

Dönem	Abone Sayısı	Kullanıcı Sayısı	Gelir TL
2011-1	1341	28.392	1.529.389
2011-2	1579	31.834	1.626.303
2011-3	1612	34.083	1.782.898

6 SONUÇ

2011 yılı üçüncü üç aylık dönem sonu itibariyle Türkiye telekomünikasyon pazarında yaşanan gelişmeler kısaca aşağıdaki şekilde özetlenmektedir:

- ✓ Elektronik haberleşme sektöründe faaliyet gösteren işletmecilere verilen yetkilendirme sayısı 558'dir.
- ✓ Türk Telekom ve mobil işletmecilerinin net satış gelirleri yaklaşık 6,03 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.
- ✓ Diğer işletmecilerin yaklaşık 1,24 milyar TL düzeyindeki net satış gelirleriyle birlikte toplam telekomünikasyon hizmet gelirleri yaklaşık 7,27 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.
- ✓ Türk Telekom ve mobil işletmecilerin toplam yatırım miktarı yaklaşık 938 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.
- ✓ Diğer işletmeciler tarafından yaklaşık 162 milyon TL yatırım gerçekleştirilmiştir. Diğer işletmecilerin yatırım/gelir oranı %13,03'tür.
- ✓ EBITDA marjı Türk Telekom, Turkcell, Avea ve Vodafone için pozitif değerde gerçekleşmiştir.
- ✓ Toplam mobil trafik miktarı 36,39 milyar dakika olurken, sabit trafik miktarı ise 5,14 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir. Trafiğin büyük bir kısmını (%82,5) mobilden mobile giden trafik oluşturmaktadır
- ✓ Türk Telekom'un çalışan sayısı 25.342, mobil işletmecilerin toplam çalışan sayısı 7.745 ve diğer işletmecilerin çalışan sayısı 4.112 olarak gerçekleşmiştir.
- ✓ Sektör çalışanlarının %68,14'ü Türk Telekom'da, %20,80'i mobil sektörde ve %11,06'sı diğer hizmet alanlarında çalışmaktadır.

- ✓ Sektörde en fazla lisans seviyesinde çalışan bulunmakta (%34,32), bunu yüksekokul ve lise seviyesindeki çalışanlar izlemektedir.
- ✓ Sektörde toplam çalışanların %77,4'ünü erkek, %22,6'sını ise kadın çalışanlar oluşturmaktadır.
- ✓ 15,47 milyon sabit telefon abonesi bulunan Türkiye'de penetrasyon oranı yaklaşık %21,0 seviyelerine düşmüştür. Bununla birlikte; Türkiye'de ortalama hanehalkı büyüklüğünün 3,97 olduğu göz önünde bulundurulduğunda, sabit telefon hizmetleri pazarında Türkiye'nin önemli bir kesimine ulaşıldığını söylemek mümkündür.
- ✓ Sabit telefon hizmetleri sunan işletmeciler üzerinden taşıyıcı seçimi yöntemi ile arama yapan kullanıcı sayısı 221.581, taşıyıcı ön seçimi yöntemi ile arama yapan kullanıcı sayısı ise 372.308 olarak gerçekleşmiştir. Diğer yöntemlerle bu işletmecileri kullanarak arama yapan kullanıcı sayısı ise 307.140 kişidir. Bu işletmecilerin toplam ön ödemeli kart satış adedi ise 2.633.445'tir.
- ✓ PSTN gelirleri toplam gelirin %59,6'sını, erişim gelirleri %28,5'ini, kiralık devre gelirleri %7,4'ünü ve arabağlantı gelirleri %4,4'ünü teşkil etmiştir.
- ✓ Sabitten arama gelirleri (brüt) 1385 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.
- ✓ Yaklaşık 900 bin kullanıcı sabit telefon hizmetlerinde alternatif işletmecileri kullanmış olup, bu işletmecilerin üç aylık dönem için gelirleri yaklaşık 144,6 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.
- ✓ STH işletmecilerinin ilgili hizmetlerdeki gelir bakımından pazar payları %22 olarak gerçekleşmiştir.
- ✓ Şehiriçi trafikte STH işletmecilerinin payı %7,12 olarak, Türk Telekom'un payı %92,88 olarak gerçekleşmiştir.

- ✓ Şehirlerarası arama trafik miktarındaki STH işletmecilerinin pazar payı %12,06, Türk Telekom'un ise %88,94 olarak gerçekleşmiştir.
- ✓ Mobile doğru çağrı trafiğinde STH işletmecilerinin payı %31,09, Türk Telekom'un payı %68,91 olarak gerçekleşmiştir.
- ✓ Yurtdışına doğru çağrı başlatma trafiğinde Türk Telekom'un payı %70,61, STH işletmecilerinin payı %29,39 olarak gerçekleşmiştir.
- ✓ Sabit şebekede sonlandırılan uluslararası çağrı trafiğinde Türk Telekom'un payı %40,38, STH işletmecilerinin payı %59,62 olarak gerçekleşmiştir.
- ✓ Mobil şebekelerde sonlandırılan uluslararası çağrı trafiğinde STH işletmecilerinin payı %71,61, Türk Telekom'un payı %28,39 olarak gerçekleşmiştir.
- ✓ Sabit şebekede başlatılan toplam trafikte STH işletmecilerinin payı %12,50, Türk Telekom'un payı %87,50 olarak gerçekleşmiştir.
- ✓ Türk Telekom şebekesinden en çok aranan kısa numara 163 (Telekom Borç Sorma) olmuştur.
- ✓ Sabit şebekeden en fazla trafik gönderilen ve alınan ülke Almanya'dır.
- ✓ Sabit MoU 190,4 dakika olarak gerçekleşmiştir.
- ✓ Sabit abonelerin ortalama başlattığı trafik miktarı 104,4 dakikadır.
- ✓ Türk Telekom'un abone başına aylık geliri 22,07 TL olarak gerçekleşmiştir.
- ✓ Kasım 2011 itibariyle sabitte taşınan numara sayısı 116 bini geçmiştir.

- ✓ Genişbant internet abone sayısı 13 milyona yaklaşmıştır.
- ✓ İSS hizmetlerinden elde edilen toplam gelir yaklaşık 859 milyon TL'dir.
- ✓ Sabit genişbant abonelerinin %91'i xDSL teknolojisini kullanırken, AB ortalaması Temmuz 2010 itibariyle %78 olarak gerçekleşmiştir. Temmuz 2010 tarihi itibariyle AB lkelerinde ortalama olarak %16 ile kablo internet bağlantısı tercih edilirken, Türkiye'de kablo internet hizmetinin genişbant içindeki payı %5'e çıkmıştır.
- ✓ Mobil bilgisayardan ve cepten internet abone sayısı 5.324.701'e ulaşmıştır. Toplam mobil genişbant internet kullanım miktarı ise 8561 TByte olmuştur.
- ✓ Türkiye'deki sabit genişbant internet abonelerinin yaklaşık %80,2'si 8 Mbit/s hıza kadar olan bağlantıya sahip abonelik türünü tercih etmektedir.
- ✓ Mobil bilgisayardan internet abonelerinin %67,1'i 100 Mb zeri kullanıma sahiptir.
- ✓ 2 Mbit/sn (dahil) ile 10 Mbit/sn arasındaki sabit genişbant aboneliğin AB ortalaması %58 iken bu oran Türkiye'de %82'ye çıkmaktadır. Buna karşılık 10 Mbit/sn üzeri aboneliğin AB ortalaması %29 iken Türkiye'de %7'ye düşmektedir.
- ✓ AB lkelerinde genişbant hizmetlerinde yerleşik işletmecilerin ortalama payı %44 iken Türkiye'de %83 seviyelerindedir.
- ✓ Türkiye'de nüfusa göre sabit genişbant penetrasyon oranı %10,2 iken, AB lkeleri penetrasyon ortalaması %25,6'dır. Ayrıca mobil genişbant penetrasyon oranı Türkiye'de %7,2 iken AB ortalaması %6,1'dir. AB lkeleri hanehalkı sabit penetrasyon ortalaması %61,4 iken Türkiye'de yaklaşık %40,5 olarak gerçekleşmiştir.

- ✓ “Nic.tr” kayıtlarında 271.716 adet “.tr” uzantılı alan adı bulunmaktadır. Bu alan adlarının, %71,1’i “com.tr”, %9,4’ü “gen.tr”, %4,0’ü “gov.tr”, %3,9’u “k12.tr” uzantısına sahiptir.
- ✓ Türkiye’de yaklaşık %87,9 penetrasyon oranına karşılık gelen toplam 64,8 milyon mobil abone bulunmaktadır.
- ✓ 3G abone sayısı 28,6 milyona ulaşmıştır.
- ✓ 0-9 yaş nüfus hariç olmak üzere mobil penetrasyon oranı %100’ün üzerine çıkmaktadır.
- ✓ Faturalı mobil genişbant abone sayısı 3.133.289, ön-ödemeli mobil genişbant abone sayısı 2.191.412 olarak gerçekleşmiştir.
- ✓ Mobil abonelerin yaklaşık %66’sını ön ödemeli aboneler oluşturmaktadır.
- ✓ Avrupa’da mobil abonelerin %30,1’i 3G abonesi iken, Türkiye’de bu oran yaklaşık %44 seviyelerine ulaşarak AB ortalamasını geçmiştir.
- ✓ Ağustos 2011 itibariyle toplam taşınan numara sayısı 35,6 milyonu aşmıştır.
- ✓ Abone sayısına göre Turkcell %53,13, Vodafone %27,53, Avea %19,33’lük paya sahiptir.
- ✓ 2011 yılı Eylül ayı itibariyle Turkcell, Vodafone ve Avea’nın abone kayıp oranları sırasıyla %2,58, %3,14 ve %3,97 olarak gerçekleşmiştir.
- ✓ Toplam mobil trafik hacmi 36,39 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu trafiğin büyük bir kısmını (%66,49) mobil işletmecilerin kendi aboneleri arasındaki trafiği ifade eden şebeke içi trafik

oluşturmaktadır. Mobil işletmecilerden diğer mobil işletmecilere doğru giden trafik toplam trafiğin %27,73'ünü oluşturmaktadır.

- ✓ Mobil şebekelerden en fazla trafik gönderilen ve alınan ülke Almanya'dır.
- ✓ Avea, Vodafone ve Turkcell hatlarından en çok aranan kısa numara 112 (Acil Servis)'dir.
- ✓ SMS sayısı yaklaşık 38,5 milyar âdet olarak gerçekleşirken, MMS sayısı yaklaşık 36 milyona yükselmiştir.
- ✓ Konuşma gelirleri; Turkcell'in gelirlerinin %69,1'ini, Avea'nın gelirlerinin %74,0'ünü ve Vodafone'un gelirlerinin %74,2'sini oluşturmaktadır. SMS+MMS gelirleri Turkcell'in gelirlerinin %11,2'sini, Avea'nın gelirlerinin %11,3'ünü ve Vodafone'un gelirlerinin %14'ünü oluşturmaktadır. Data gelirleri ise Vodafone'da %8,2, Avea'da %10,9 ve Turkcell'de %11,6 paya sahiptir.
- ✓ Turkcell için abone başına ortalama aylık gelir 21,1 TL, Vodafone için 21,5 TL, Avea için ise 21,3 TL'dir.
- ✓ Turkcell'in MoU değeri 219,8 dakika, Avea'nın 318,5 dakika ve Vodafone'un ise 294,8 dakika olarak gerçekleşmiştir
- ✓ Türkiye, 261 dakika olan ortalama aylık mobil kullanım süresi ile İrlanda, Norveç, İngiltere, İspanya, İtalya, Portekiz ve Almanya'nın üstünde yer almaktadır.
- ✓ Alternatif işletmecilerin toplam fiber uzunluğu 34.165 km'dir. Telekom'un ise 2011 yılı birinci çeyrek itibariyle 134.000 km fiber altyapısı bulunmaktadır. Bunun yaklaşık 114.000 km'si omurga, geri kalan kısmı erişim amaçlı kullanılmaktadır.

- ✓ Altyapı işletmecilerinin toplam abone sayısı 32.341 olup, bu hizmetlerden elde ettikleri toplam gelir yaklaşık 103 milyon TL seviyesindedir.
- ✓ TÜRKSAT'ın toplam Kablo TV abone sayısı 1.236.089 olup, Teledünya markasıyla hizmette olan sayısal kablo TV abone sayısı 409.792 olarak gerçekleşmiştir. Kablo telefon hizmetinden yararlanan 18.309 abone bulunmaktadır. 27.460 abone IPTV hizmetinden faydalanmaktadır.
- ✓ Kablo internet abone sayısı 407.502'ye ulaşmıştır.
- ✓ Uydu haberleşme hizmetleri konusunda yetkilendirilmiş işletmeciler 10.749 aboneye hizmet sunmaktadır. Bu hizmete ilişkin toplam gelirler yaklaşık 37,8 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.
- ✓ Uydu platform hizmetlerinde toplam abone sayısı 3.708.652 olup, bu hizmete ilişkin gelirler yaklaşık 24,4 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.
- ✓ GMPCS Mobil Telefon hizmet grubunda toplam abone sayısı 2958, gelir yaklaşık 4 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.
- ✓ Rehberlik hizmeti işletmecilerinin toplam çağrı sayısı 16.129.748 olup toplam çağrı süresi 20.664.339 dakikadır. Üç aylık gelirleri ise yaklaşık 21,4 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.
- ✓ Ortak kullanımlı telsiz hizmeti sunan işletmecilerin toplam abone sayısı 1579, kullanıcı sayısı 34.083, toplam geliri yaklaşık 1,8 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.